

Jaarstukken

2017

CONCEPT-VERSIE D.D. 8 mei 2018

Gemeente Brummen

	Pagina
1. Inleiding	
1.1 Inhoudelijke verantwoording.....	5
1.2 Uitleg van de jaarstukken.....	6
1.3 De financiële uitkomst voor het jaar 2017.....	8
1.4 De ontwikkeling van de vrije reserve.....	8
1.5 Analyse uitkomst jaarstukken t.o.v. 1 ^e bestuursrapportage.....	9
2.1 Programmaverslag	11
1 Bestuur en veiligheid.....	13
2 Ruimtelijke ontwikkeling en Beheer.....	17
3 Sociaal Domein.....	29
4 Samenleving.....	37
5 Bedrijfsvoering en Financiering.....	41
2.2 Paragrafen	47
A Lokale heffingen.....	49
B Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	53
C Onderhoud kapitaalgoederen.....	59
D Financiering.....	63
E Bedrijfsvoering.....	67
F Verbonden partijen.....	71
G Grondbeleid.....	83
3. Jaarrekening	85
Balans met toelichting, inclusief de grondslagen.....	87
Totaal overzicht van baten en lasten met toelichting.....	111
4. Bijlagen	119
1. Resterende exploitatiebudgetten 2017.....	121
2. Overzicht subsidies.....	123
3. Overzicht toevoegingen en onttrekkingen bestemmingsreserves.....	125
4. Overzicht taakvelden	127
5. SISA verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen.....	129
6. Controleverklaring accountant.....	131

Aan de leden van de gemeenteraad,

Voor u liggen de jaarstukken 2017.

De jaarstukken laat een **positief saldo zien van afgerond € 1.756.900**. Hoe dit saldo is ontstaan wordt in deze jaarstukken toegelicht. Ook wordt ingegaan op de vergelijking met de begroting na wijziging (1^e bestuursrapportage) en de verwachting bij de 2^e bestuursrapportage.

Het resultaat is voor het grootste gedeelte van incidentele aard door de ontbinding van de samenwerking met marktpartijen van de bouwgrondlocaties Lombok en centrum Eertbeek en de verkoop van vrijgekomen schoollocaties in Eerbeek. Te samen gaat het hier om een positieve afwikkeling voor het jaar 2017 van € 1.317.038.

Daarnaast is het resultaat van € 297.670 het gevolg van productie die vanuit 2017 doorgeschoven wordt naar 2018 (zie bijlage 1). Dit is positief voor het financiële resultaat 2017, maar negatief voor de uitkomst 2018.

1.1 Inhoudelijke verantwoording.

Het motto van 2017 was “Volle kracht vooruit”. Dit motto sloeg zeker op het derde speerpunt: Eerbeek. Hieronder een korte toelichting op de behaalde resultaten. Maar ook voor de punten Financieel gezond en het Sociaal Domein hebben we weer stappen gezet.

Over de drie speerpunten vanuit het bestuursakkoord valt het volgende toe te lichten:

1. **Financieel gezond:** Van het resultaat 2017 wordt voorgesteld om vanuit de totaaldeal met marktpartijen het positieve resultaat van per saldo € 1.317.038 als volgt te bestemmen: Een bedrag van € 672.366 toe te voegen aan de nieuwe bestemmingsreserve “Verlies rente-resultaat 2018” en € 107.502 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Ruimte voor Eerbeek. Gelet op de unaniem aangenomen motie over het samenvoeging van budgetten en reserves Sociaal Domein en daarbij geen plafond te hanteren wordt voorgesteld om het bedrag van € 97.677, boven het plafond van de reserve WMO 2007, toe te voegen aan de reserve 3D. Vanaf het jaar 2018 zal het voorstel worden gedaan om de reserves samen te voegen. Het restant van het totaal rekeningsresultaat 2017 van € 879.355 toe te voegen aan de Vrije Reserve ter versterking van het Eigen Vermogen.
2. **Sociaal Domein:** Het jaar 2017 is voor de uitvoering in het Team Voor Elkaar (TVE) een druk jaar geweest. Veel inwoners hebben zich met ondersteuningsvragen en informatie en advies bij het TVE gemeld. Ingaande 2017 is de gemeente Brummen het klantmanagement Werk en Participatie weer zelf binnen het TVE gaan uitvoeren. Inwoners kunnen weer lokaal in Brummen op het gemeentehuis een uitkering aanvragen en worden in Brummen ondersteund bij het zoeken en vinden van betaald werk. Samen met de uitvoerder voor het inkomensdeel Apeldoorn zijn alle nieuwe werkprocessen opnieuw ingericht. In 2017 is de kwartiermaker voor Stichting Welzijn Brummen gestart met zijn opdracht. Gezamenlijk hebben het Bestuur van Stichting Welzijn Brummen en het College dit proces in een stuurgroep begeleid en gestuurd. Begin 2018 zal aan de Raad van de gemeente Brummen het eindrapport van de kwartiermaker worden aangeboden. Op 23 november 2017 heeft de gemeenteraad van Brummen het College toestemming gegeven tot uittreding uit de GR Delta. De onderhandelingen over de voorwaarden van uittreding uit de GR Delta zijn in december 2017 gestart.

3. **Eerbeek:** In 2017 is het programma Ruimte voor Eerbeek op stoom gekomen. In mei 2017 heeft het ontwerp-bestemmingsplan met daarin het door de raad ingestemde voorkeursalternatief uit het planMER ter inzage gelegen. Op de Eerbeekse Enk zijn de eerste woningen gesloopt en nieuw gebouwd. De bouw van het scholencluster aan de Lorentzstraat is gestart. Er is een intentieovereenkomst met de provincie en de papierindustrie getekend om het Logistiek Centrum op het Burgersterrein verder te ontwikkelen. De Triangel is gesloopt, zodat het terrein als woningbouwlocatie in gebruik genomen kan worden. Eind 2017 is er overeenstemming met marktpartijen bereikt over het aangaan van nieuwe overeenkomsten t.b.v. de verder ontwikkeling van Eerbeek. Daarnaast zijn we uiteraard in gesprek gebleven met de wijkraden, de provincie, de papierindustrie, de woningbouwstichting, de projectontwikkelaar en andere stakeholders.

Financieel inhoudelijk zijn de volgende markante zaken in grote lijn bepalend voor het uiteindelijke financiële resultaat van het boekjaar 2017:

1. Verkoop schoollocaties Eerbeek leverde per saldo een voordeel op van € 803.000.
2. Ontbinding PPS Lombok en Samenwerkingsovereenkomst plan Eerbeek met marktpartijen leverde afgerond een voordeel op van € 514.000.
3. De opbrengst leges van de Omgevingsvergunning bouwen levert een positief resultaat op van € 259.000.
4. Het budget voor de Algemene bijstand was € 151.000 hoger dan geraamd. Dit geldt ook voor de uitgaven in het kader van Bijzondere Bijstand en Minimabeleid. Voor deze uitkeringen was meer budget nodig dan geraamd, € 167.000.
5. Lagere kapitaallasten van € 118.000 voor onderwijs huisvesting komt voort uit vertraging bouw scholencluster in Eerbeek.
6. De Algemene uitkering gemeentefonds kwam uit op een voordeel van € 140.000.
7. Hogere organisatiekosten € 679.000 toegerekend over alle programma's.
8. De inzet reserve 3D voor het wijkteam (o.a. Team voor Elkaar) is € 408.000 hoger vanwege hogere organisatiekosten.
9. Aftopping reserve WMO 2007 laat een voordeel zien van afgerond € 98.000.
10. Het saldo van niet-verdeelde organisatiekosten leverde een nadeel op van € 187.000. Dit is 2% van de totale organisatiekosten.
11. Organisatie- en Personeelsbeleid geeft een voordeel van € 152.000.
12. De post Automatisering laat een voordeel zien van € 146.000.
13. De stelpost bovenformatief is € 97.000 lager uitpakkt dan geraamd.

Een totaaloverzicht van de verschillen tussen de jaaruitkomst en de 1^e bestuursrapportage is opgenomen in onderdeel 1.5 van deze inleiding.

1.2 Uitleg van de jaarstukken

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn regels voor de samenstelling van de jaarstukken opgenomen. Met deze stukken legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad.

Het doel van de jaarstukken is de gemeenteraad, de hogere overheden en andere belangstellenden te informeren over de financiële gang van zaken over het afgelopen boekjaar en de financiële positie aan het einde van het boekjaar. De jaarstukken bestaan uit het programmaverslag (de programmaverantwoording en de paragrafen) en de jaarrekening. Verder zijn er 6 bijlagen opgenomen.

De programmaverantwoording is opgenomen in hoofdstuk 2 van deze jaarstukken. Het bevat de beleidsmatige verantwoording over 2017.

Bij alle onderwerpen die in de programmabegroting zijn benoemd, wordt ingegaan op de vraag of we bereikt hebben wat we ons ten doel hebben gesteld en wat we daarvoor hebben gedaan.

Per actiepoint opgenomen in de Programmabegroting wordt de stand van zaken weergegeven. Door een 'stoplicht' wordt aangegeven of het resultaat is behaald.

Toelichting kleuren: **groen** = behaald; **oranje** = gedeeltelijk behaald; **rood** = niet behaald

Vervolgens wordt per werkgebied de relevante (beleids)documenten en kengetallen opgenomen.

Tot slot wordt een toelichting gegeven op de financiële ontwikkelingen.

Per programma treft u de lasten en baten aan uitgesplitst in structureel en incidenteel.

Als een saldo *positief* is, dan is het een *voordeel*,

Als een saldo *negatief* is, dan is het een *nadeel*.

Per werkgebied treft u de lasten, baten en saldo afwijking aan. Na het overzicht van incidentele lasten en baten wordt per werkgebied een toelichting gegeven op de verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging. Wanneer een bedrag **vet** staat weergegeven, dan zijn ze van invloed op het rekeningsresultaat. Overige bedragen worden gedekt uit bestemmingsreserves of voorzieningen.

Elk werkgebied sluit met een financiële uitkomst. Deze uitkomst bestaat uit meer of minder toegevoegde organisatiekosten en uit het saldo aan overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten. Van het saldo aan overige kosten en opbrengsten, groter dan € 10.000, wordt een analyse in een **grijs kader** weergegeven.

Ook zijn in hoofdstuk 2 de paragrafen opgenomen. In de paragrafen wordt gerapporteerd over thema's die een dwarsdoorsnede van de programmaverantwoording geven.

In hoofdstuk 3 is de financiële vertaling van het gevoerde beleid te vinden, die bestaat uit de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten.

De balans is een staat waarin enerzijds de waarde van de bezittingen zijn opgenomen en anderzijds de schulden en het eigen vermogen. In het overzicht van baten en lasten wordt inzicht gegeven in de geraamde en werkelijke baten en lasten per programma. In dit hoofdstuk wordt ook een overzicht gepresenteerd van het gerealiseerde resultaat inclusief de incidentele lasten en baten en onttrekkingen en toevoegingen aan de verschillende bestemmingsreserves. Daarna een overzicht van programma's waarbij de werkelijke lasten de raming heeft overschreden.

Tot slot zijn er 6 bijlagen opgenomen met een overzicht van restantbudgetten (welke in 2018 weer aangevraagd worden), een overzicht van subsidies, een overzicht van mutaties in de reserves, overzicht taakvelden en verantwoordingsinformatie van specifieke uitkeringen. Als laatste de controleverklaring van de accountant.

1.3 De financiële uitkomst voor het jaar 2017

Het resultaat komt uit op een **positief bedrag na verrekening met bestemmingsreserves van afgerond € 1.756.900**. Het positieve resultaat wijkt af van het beeld bij de 1^e bestuursrapportage. Op de oorzaken hiervan wordt in onderdeel 1.5 ingegaan.

Het totaalbeeld van raming en werkelijkheid 2017 is als volgt (bedragen x € 1.000):

Moment	Saldo baten en lasten voor Bestemming	Toevoeging aan Reserves*	Onttrekking aan Reserves*	Saldo baten en lasten na bestemming
Vastgestelde begroting	794 N	1.026 N	1.914 V	94 V
1 ^e Burap 2017	2.097 N	1.297 N	2.738 V	656 N
Jaarstukken 2017	222 V	1.369 N	2.904 V	1.757 V

(* exclusief mutatie in de Vrije Reserve)

De onderdelen “vastgestelde begroting” en “1^e Burap 2017” in het bovenstaande overzicht zijn gebaseerd op formele raadsbesluiten. De 2^e Bestuursrapportage, gepresenteerd in het najaar van 2017, is niet formeel vastgesteld door de gemeenteraad, maar was alleen een informatiemoment. De uitkomst van die rapportage is daarom niet in het overzicht meegenomen.

1.4 De ontwikkeling van de Vrije Reserve

Op basis van o.a. de vaststelling van de jaarstukken 2016, en inventarisatie risico's heeft de **vrije reserve** zich in 2017 als volgt ontwikkeld:

Stand per 31-12-2016	€ 323.714 +
Bij: Positief resultaat jaarstukken 2016	€ 1.205.282 +
Verhoging weerstandreserve	€ 284.000 -/-
Af: Aanvulling bestemmingsreserve Eerbeek	€ 144.000 -/-
Stand per 31-12-2017	€ 1.100.997 +

Het eindbedrag per 31 december 2017 is exclusief het resultaat van de jaarstukken 2017.

1.5 Analyse uitkomst Jaarstukken t.o.v. bestuursrapportages

In onderdeel 1.3 is aangegeven, dat de uitkomst van de jaarstukken afgerond € 2.412.000 positiever is uitgevallen dan het tekort van € 656.000 dat ten tijde van de 1^e bestuursrapportage werd becijferd. Hieronder een analyse van de voornaamste ontwikkelingen die dit verschil hebben veroorzaakt:

Omschrijving	Bedrag	V/N	Totaal	V/N	Gemeld bij 2e burap	V/N
Organisatiekosten	-163.000	N				
Kosten gemeenteraad en raadsgriffie	65.000	V			36.000	V
Kosten college van B&W	17.000	V			23.000	V
Pensioenvoorziening wethouders	50.000	V				
Intergemeentelijke samenwerking	70.000	V				
Burgerzaken; saldo voordelen	14.000	V				
Brandweer en rampenbestrijding	18.000	V				
Handhaving bestemmingsplannen en milieu	17.000	V				
Overige mutaties	17.000	V			-5.000	N
Totaal programma 1 - Bestuur en Veiligheid			105.000	V	54.000	V
Organisatiekosten	86.000	V				
Ruimte voor Eerbeek, dekking plankosten inhuur	113.000	V				
Economie; nadeel op kosten en opbrengsten energie	-14.000	N				
Natuur en landschap kosten bestrijding eikenprocessierups	-22.000	N			-26.000	N
Natuur en landschap kosten kap bomen langs kanaal	35.000	V				
Ruimtelijke Ordening; invoering Omgevingswet	40.000	V				
Ruimtelijke Ordening; herziening bestemmingsplan buitengebied	40.000	V				
Ruimtelijke Ordening; archeologie en geluidszone Eerbeek-Zuid	14.000	V				
Ruimtelijk Ordening; planschades	-11.000	N				
Gronden en Landerijen; overige kosten en verhuuropbrengsten	-32.000	N			50.000	V
Gronden en Landerijen; overige incidentele kosten	-14.000	N			-12.000	N
Verkoop schoollocaties Eerbeek	803.000	V				
Recreatieterreinen; onderhoud en speeltoestellen	54.000	V				
Riolering; Lagere overdekking, vanwege Btw en overhead effect	-45.000	N				
Kosten van wegen, onkruidbestrijding en kap lasten	90.000	V				
Aanpassing wegen, Voorsterweg	-28.000	N			-28.000	N
Hogere kosten noodbruggen over het kanaal	-19.000	N			-14.000	N
Kapitaallasten nieuwe bruggen over het kanaal	28.000	V				
Openbare verlichting; onderhoud en energie	19.000	V				
Nutsbedrijven	35.000	V			28.000	V
Openbaar groen; nota Openbare Ruimte	20.000	V				
Openbaar groen; saldo lagere onderhoudskosten	20.000	V				
Lijkbezorging; saldo lagere kosten en hogere legesopbrengsten	24.000	V				
Verkeer en vervoer; hogere bijdrage derden	-16.000	N				
Verkeersregelinstantie Brummense brug	125.000	V				
Vervangign verwijsborden; schuift door naar 2018	20.000	V				
Omgevingsvergunning bouwen; saldo hogere opbrengst leges	259.000	V			200.000	V
Bouwgrondexploitatie Lombok PPS en SOK Eertbeeck	514.000	V				
Bouwgrondexploitatie; lagere kostentoerekening ambtel. kosten	-32.000	N				
Bouwgrondexploitatie; winstneming Koppelenburg	107.000	V				
Overige mutaties	-20.000	N			14.000	
Totaal programma 2 - Ruimtelijke Ordening en Beheer			2.193.000	V	212.000	V

Omschrijving	Bedrag	V/N	Totaal	V/N	Gemeld bij 2e burap	V/N
Organisatiekosten	-248.000	N				
Algemene Bijstand; saldo hogere uitkeringskosten	-151.000	N			-205.000	N
Minima en Bijzondere bijstand	-167.000	N			-45.000	N
Algemene voorzieningen	-21.000	N			-16.000	N
Basismobiliteit (plus OV)	-56.000	N				
Afrekening project Sociale Kracht	18.000	V				
WVG; hogere kosten	-30.000	N				
WMO 2007, aftopping reserve WMO 2007	98.000	V				
Wijkteam; hogere inzet reserve 3D	408.000	V				
Algemene Gezondheidszorg; saldo lagere kosten	16.000	V				
Jeugdgezondheid; mutaties CJG	53.000	V				
Overige mutaties	-16.000	N			2.000	V
Totaal programma 3 - Sociaal domein			-96.000	N	-264.000	N
Organisatiekosten	40.000	V				
Oud archief, budgetrestant naar 2018	48.000	V				
Sportkoepel, oprichtings- en afwikkelingskosten	-57.000	N				
Binnensportaccommodaties; saldo lagere kosten	22.000	V				
Welzijnaccommodaties; hogere opbrengst verhuur	22.000	V				
Lokaal Onderwijsbeleid; vervoer schoolgym en overige kosten	14.000	V				
Lokaal Onderwijsbeleid; kosten huisvesting, lagere kapitaallasten	118.000	V				
Zorgverbrding; budget voorschoolse educatie, voordelig saldo	35.000	V				
Leerlingenvervoer	-26.000	N				
Kinderopvang en Peuterwerk, saldo voordeel	20.000	V				
Overige mutaties	7.000	V			5.000	V
Totaal programma 4 - Samenleving			243.000	V	5.000	V
Organisatiekosten	-394.000	N				
Huisvesting bestuursdienst en aanverwante onderdelen	-41.000	N				
Financiële informatievoorziening; afboeking dubieuze debiteuren	-72.000	N				
Saldo kostenplaatsen, niet verdeelde organisatiekosten	-187.000	N			-34.000	N
Organisatie en Personeelsbeleid; saldo lagere kosten	152.000	V				
Informatisering en Automatisering; saldo lagere kosten	146.000	V				
Management; lagere loonkosten	66.000	V				
Saldo renteverdeling	70.000	V				
Belastingen, lagere opbrengst OZB	-72.000	N				
Toeristenbelasting; saldo meeropbrengst	30.000	V				
Algemene uitkering gemeentefonds; meeropbrengst	140.000	V			330.000	V
Stelposten bovenformatief personeel	97.000	V			42.000	V
Vrijval stelpost voor onvoorziene uitgaven	20.000	V				
Overige mutaties	10.000	V				
Totaal programma 5 - Financiering			-35.000	N	338.000	V
afronding	2.000	V	2.000			
Totaal verschil jaaruitkomst en 1e Burap			2.412.000	V	345.000	V

2.1 Programmaverslag 2017

Portefeuillehouder: A.J. van Hedel

Dit programma gaat over de volgende werkgebieden

- Bestuur en Dienstverlening
- Veiligheid, Handhaving en Toezicht

Wat hebben we gedaan

Bestuur en dienstverlening	stand van zaken	resultaat
Raad (ook in LTA)		
Opstellen visie op dienstverlening, incl. KCC en vernieuwde servicenormen	De visie is opgeleverd en vastgesteld in de gemeenteraad (december 2017).	
College		
Werken aan een optimalisering van de dienstverlening. Uitvoering van de visie op dienstverlening (zie 1), zodra deze is vastgesteld.	Het Servicepunt Eerbeek is geopend. De capaciteit KCC op orde gebracht. De Visie dienstverlening wordt met continue verbeteractiviteiten uitgevoerd.	
Werken volgens de visie op burgerparticipatie.	In 2017 is een ambtelijke klankbordgroep Participatie ingesteld om collega's te ondersteunen bij participatievragen. Daarnaast heeft ambtelijke ondersteuning plaatsgevonden van de werkgroep vanuit de raad.	
Inzet van het Inwonerpanel 'Brummen spreekt' om de wensen en meningen van inwoners en bedrijven te meten. Over de gemeentelijke dienstverlening en over bepaalde inhoudelijke vraagstukken.	Er zijn in 2017 drie onderzoeken geweest (Vuurwerk/veilige honken, minimabeleid en integrale gezondheid). Deze zijn naar tevredenheid verlopen (goede respons, resultaten meegenomen in beleidsontwikkeling).	
Inzetten op regionale samenwerking ter versterking van onze lokale aanpak en ambities, via regio Stedendriehoek	De inzet binnen de regio Stedendriehoek om onze lokale aanpak en ambities te versterken is sterk gericht op de doelen van Ruimte voor Eerbeek, bijvoorbeeld op het vraagstuk van energietransitie in Eerbeek via de Trias Thermica.	
Organiseren van de verkiezingen Tweede Kamer.	De verkiezingen zijn in 2017 goed verlopen.	
Veiligheid, Handhaving en toezicht	stand van zaken	resultaat
Raad (ook in LTA)		
Tussenevaluatie Nota Vergunningen, Toezicht en handhavingsbeleid fysieke leefomgeving 2015-2019	De tussenevaluatie heeft niet plaatsgevonden, evaluatie is voorzien in 2019.	
Tussenevaluatie Integraal Veiligheidsplan IJsselstreek 2016-2019.	Gebleken is dat er in 2017 geen regionale tussenevaluatie was voorzien. Evaluatie staat voor 2019 gepland.	
College		
Uitvoering Integraal Veiligheidsbeleid	Doorlopend proces, verloopt conform planning.	
In het uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving meer uitgaan van vertrouwen in inwoners en bedrijven. En de inzet minder te richten op 'wat er mogelijk mis kan gaan'. Dit geldt niet voor die situaties waar de veiligheid in het geding is.	In 2017 was voor het opstellen van een uitvoeringsprogramma geen capaciteit, deze inspanning is nu voor 2018 voorzien in de begroting.	
Jaarlijkse evenementenvergunningen (i.p.v. meerjarige evenementenvergunningen) i.v.m. het borgen van de veiligheid	Pilot applicatie live-event is afgerond en wordt voortgezet. Wij zijn in de afrondende fase van opstellen regionaal voorschriftenpakket. Dit wordt begin 2018 afgerond.	
Intensiveren samenwerking met buurgemeenten, regio en provincie ter vergroting van efficiency en effectiviteit	De inzet op samenwerking heeft vooral richting provincie plaatsgevonden, gericht op de ambities van het programma Ruimte voor Eerbeek.	

Bestuur en Dienstverlening

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Communicatiebeleidsnota 'Regisseur in woord en daad'	2011	2018
Servicenormen Gemeente Brummen 'En wat kunnen wij voor u doen?'	2014	2017
Bestuursprogramma 2015-2018 'Schakelen naar de toekomst'	2014	2018

Veiligheid, Handhaving en Toezicht

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Drank- en Horecabeleid gemeente Brummen	2013	2018
Preventie en handhavingsplan Drank en Horeca 2014-2018	2014	2018
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Evenementenbeleid gemeente Brummen	2016	Doorlopende monitoring
Nota Vergunningen, Toezicht en handhavingsbeleid fysieke leefomgeving 2015-2019	2015	2019
Integraal Veiligheidsplan IJsselstreek 2016 – 2019	2015	2019

Kengetallen

BBV	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
6	Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 jongeren	2014: 89 (16 verwijzingen) 2015: 67 (11 verwijzingen) 2016: 55 (10 verwijzingen)	Bureau Halt
7	Harde kern jongeren	Het aantal harde kern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar	2014: 0	KLPD
8	Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	2015: 0,5 (10 diefstallen) 2016: 0,7 (15 diefstallen)	CBS
9	Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. (o.a. seksuele misdrijven, moord en doodslag, lichamelijk letsel door schuld, bedreiging, mishandeling)	2015: 2,8 (59 geweldsmisdrijven) 2016: 2,6 (54 geweldsmisdrijven)	CBS
10	Diefstal uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners	2015: 2,6 (54 diefstallen) 2016: 3,1 (65 diefstallen)	CBS
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners	2015: 4,7 (98 stuks) 2016: 4,1 (86 stuks)	CBS

Toelichting op de financiële ontwikkelingen

<i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging	Realisatie 2017
<i>Lasten</i>				
Incidenteel	-10	44	63	8
Structureel	5.823	4.273	4.184	4.219
<i>Totale lasten</i>	<i>5.813</i>	<i>4.316</i>	<i>4.247</i>	<i>4.227</i>
<i>Baten</i>				
Incidenteel	26	0	0	5
Structureel	762	511	507	587
<i>Totale baten</i>	<i>789</i>	<i>511</i>	<i>507</i>	<i>592</i>

Resultaat voor bestemming	-5.024	-3.805	-3.740	-3.635
<i>Lasten</i>				
Mutaties reserves	0	0	0	0
<i>Totale lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Baten</i>				
Mutaties reserves	0	0	0	0
<i>Totale baten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Mutaties reserves	0	0	0	0
--------------------------	----------	----------	----------	----------

Saldo incl. bestemmingen	-5.024	-3.805	-3.740	-3.635
---------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Het financiële verloop van de werkgebieden

Bij het programma horende de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming, dus inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves:

	Rekening 2016			Begroting 2017 na wijz.			Rekening 2017			Afwijking		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Veiligheid, Handhaving en Toezicht	2.075	11	-2.064	1.877	10	-1.868	1.819	9	-1.809	59	0	58
Bestuur en Dienstverlening	3.738	778	-2.960	2.369	497	-1.873	2.409	583	-1.826	-39	86	47
Resultaat incl. bestemming	5.813	789	-5.024	4.247	507	-3.740	4.227	592	-3.635	19	86	105

Toelichting op de werkelijke incidentele lasten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroot na wijziging	Werkelijk	Afwijking
Intergemeentelijke samenwerking, Cleantech Regio Development	€ 16		€ 16 V
Intergemeentelijke samenwerking, Project Schone Mobiliteit	€ 21		€ 21 V
Intergemeentelijke samenwerking, afrekening project sociale kracht		-/- € 15	€ 15 V
B&W, eenmalige uitkering	€ 19	€ 19	€ 0 V
Beheer Adressen en Gebouwen, audit	€ 7	€ 4	€ 3 V
TOTAAL	€ 63	€ 8	€ 55 V

Toelichting op de werkelijke incidentele baten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroot na wijziging	Werkelijk	Afwijking
Beheer Adressen en Gebouwen, bijdrage in kosten audit		€ 5	€ 5 V
TOTAAL	€ 0	€ 5	€ 5 V

Verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging

De financiële uitkomst van het programma valt afgerond **€ 105.000** voordeliger uit dan geraamd. Hieronder de hoofdoorzaken van dit verschil.

“Bestuur en Dienstverlening”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt **€ 47.000** voordeliger uit dan geraamd. Aan organisatiekosten is voor **€ 181.000** meer toegerekend dan geraamd. Per saldo is aan overige kosten en opbrengsten een voordelig resultaat behaald van **€ 228.000**.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Gemeenteraad: € 65.000

Hier pakken de werkelijke kosten lager uit vanwege een dubbele raming bij vergoedingen, dit is bij de 2^e bestuursrapportage al gemeld. Daarnaast lagere kosten voor fractievergoedingen, opleidingskosten en kosten van de lokale rekenkamer.

College van B&W: € 67.000

Ook hier is zoals al gemeld bij de 2^e bestuursrapportage een overschot te melden op de post onkostenvergoedingen. Samen met kosten APPA verzekering en overige posten een voordeel van € 17.000.

Verder wordt de voorziening wethouders ingezet ter dekking van de uitkeringskosten en voor het verlagen van de hoofdsom van de voorziening. Gezamenlijk een voordeel van € 50.000.

Intergemeentelijke samenwerking: € 70.000

Per saldo laat dit onderdeel een voordeel zien, ontstaan door de volgend posten;

- Afrekening project sociale kracht € 15.000
- Lagere bijdrage incidentele projecten regio Stedendriehoek € 37.000
- Kosten jaarlijkse bijdrage regio Stedendriehoek/VNG € 18.000

Burgerzaken € 14.000

Hieronder vallen de volgende onderdelen;

- Balieverkopen
Betreft kosten en opbrengsten voor rijbewijzen, paspoorten etc. Aan kosten een nadeel van **€ 14.000**. Aan opbrengsten een voordeel van € 19.000.
- Burgerlijke stand
Meerkosten aan ambtenaren burgerlijke stand (babsen) bedraagt **€ 11.000**. Aan leges is € 6.000 meer ontvangen dan geraamd.
- Naturalisaties, Verkiezingen, Kadastrale informatie en BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) laten een voordeel zien van € 14.000.

“Veiligheid, Handhaving en Toezicht”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt **€ 58.000** voordeliger uit dan geraamd. Dit wordt voor **€ 17.000** veroorzaakt door minder toegerekende organisatiekosten dan geraamd. Aan overige kosten en opbrengsten is een voordelig resultaat behaald van **€ 41.000**.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Brandweer en rampenbestrijding: € 18.000

Lagere bijdrage brandweer, kosten brandkranen, bijdrage Veluwe bosbrandweer en kosten rampenbestrijding.

Handhaving bestemmingsplannen en milieu: € 17.000

Voordeel overige kosten en bijdrage milieudienst OVJ.

Portefeuillehouders: E. van Ooijen, L. Tuiten en A.J. van Hedel

Dit programma gaat over de volgende werkgebieden

- Ruimte voor Eerbeek
- Centrum Brummen
- Duurzame energie
- Economie Recreatie en toerisme
- Klimaatmaatregelen
- Landgoederen en cultureel erfgoed
- Natuur en landschap
- Openbare ruimte en afval
- Verkeer en vervoer
- Wonen

Wat hebben we gedaan

<i>Ruimte voor Eerbeek</i>	stand van zaken	resultaat
<i>Raad (ook in LTA)</i>		
Afronden PlanMer, standpuntbepaling in het kader van contractonderhandelingen met marktpartijen, vaststelling ruimtelijke economische visie en herziening bestemmingsplannen.	Besluitvorming over de PlanMER en het bestemmingsplan is voorzien in het eerste kwartaal van 2018, er zijn in 2017 nieuwe afspraken gemaakt met marktpartijen en de Ruimtelijk economische visie is eveneens in 2017 vastgesteld.	
<i>College</i>		
Uitvoering programmaplan en investeringsprogramma.	Er zijn in 2017 forse stappen gezet binnen het programma. De focus lag in 2017 vooral op het bestemmingsplan en de PlanMER. Deze onderdelen zijn voorwaardelijk voor een verdere uitvoering van het programma.	
<i>Centrum Brummen</i>	stand van zaken	resultaat
<i>College</i>		
Passende initiatieven van ondernemers of ontwikkelende partijen faciliteren.	Continue inzet van 0,5 fte RO-planontwikkeling ter facilitering van passende initiatieven.	
<i>Duurzame energie</i>	stand van zaken	resultaat
<i>College</i>		
Uitvoering van het Koersdocument 'Duurzame energie'. Opstellen van een uitvoeringsagenda. Prioriteit voor projecten en initiatieven die samenhangen met het programma 'Ruimte voor Eerbeek'.	Uitvoering loopt. Monitoring vindt 2x per jaar plaats.	
<i>Economie Recreatie en toerisme</i>	stand van zaken	resultaat
<i>College</i>		
Onderhouden van bestaande netwerken en het opzetten van nieuwe netwerken. Enkele voorbeelden: De horeca met elkaar in verbinding brengen. Meer proactief en nog frequenter individuele ondernemers benaderen.	De bedrijfscontactfunctionarissen hebben een folder ontwikkeld en deze is gepresenteerd tijdens een ondernemersbijeenkomst.	
a. de OVE, OVB, IKEL en IVB	Er heeft frequent overleg plaatsgevonden met bestuur OVB en OVE o.a. over opzet BIZ in Brummen. Overleg heeft plaatsgevonden met het bestuur van de BIZ-Eerbeek en met de nieuwe centrummanager Eerbeek. Er is contact geweest met het secretariaat van de IKEL over landelijke, regionale en lokale actualiteiten. Nieuw leven in IKB is gestimuleerd m.b.t. o.a. parkmanagement, duurzaamheid, glasvezel, beveiliging, beeldkwaliteit.	

b. ontmoetingen voor ondernemers in Brummen en Eerbeek	Op 16 mei 2017 heeft een brede netwerkbijeenkomst voor ondernemers plaatsgevonden, gekoppeld aan de uitreiking van de titel "Ondernemer van het Jaar". De ondernemers hebben na afloop d.m.v. een enquête laten weten dat deze opzet voor herhaling vatbaar is.	
c. samenwerking en lobby provincie, regio en buurgemeenten	Een analyse is gestart eind 2017 om de gemeentelijke doelstellingen en prioriteiten te verbinden aan de speerpunten en activiteiten in de Cleantech Regio via o.a. de gezamenlijke gebiedsagenda waarop ook de provincie is aangesloten.	
d. samenwerking gericht op promotie, marketing en toeristische informatie (o.a. de Stichting Visit Brummen Eerbeek)	Optimalisatie van het Fietsknooppuntennetwerk is gerealiseerd. Brummen is consequent aanwezig bij de overige overlegstructuren. Met de SVBE is in 2017 afgesproken dat er in goed overleg in 2018 gewerkt gaat worden aan een gezamenlijke visie op Recreatie en Toerisme.	
Vorbereiding planontwikkeling voetgangers- en fietsbrug over de N348	Gemeenteraad heeft besloten dit project voorlopig stil te zetten in afwachting van centrumplan Brummen. Werkgroep brug N348 levert in februari 2018 haar rapportage op met haar bevindingen en schets voetgangersbrug.	
Opstellen investeringsprogramma Recreatie en Toerisme, met in 2017 in ieder geval:	Gelet op de wens om eerst te komen tot een visie op Recreatie en Toerisme is er geen afzonderlijk investeringsprogramma opgesteld.	
a. reguliere vervanging van verwijsborden kernen	Vanwege capaciteitsgebrek is dit voornemen doorgeschoven naar 2018.	
b. de realisatie van toeristische overstappunten	In goed overleg met SVBE vastgesteld dat de realisatie van de TOP's doorschuift naar 2018.	
Klimaatmaatregelen		
Raad (ook in LTA)		
Standpuntbepaling Deltaprogramma grote rivieren.	In 2017 hoefde de gemeente hierover nog geen gemeentelijk standpunt in te nemen.	
College		
Faciliteren afronden dijkverleggingen Cortenoever en Voorsterklei, inclusief de (afronding van de) verplaatsing van woningen en agrarische ondernemingen.	Alle (planologische) verplaatsingen als gevolg van de dijkverlegging en alle maatregelen die de dijkverlegging betreffen zijn gereed. De waterstand verlagende doelstellingen zijn gehaald.	
Natuur en landschap	stand van zaken	resultaat
College		
Afronden van het landschapscontract. Betreft 4 jarig contract juni 2014 - juni 2018, of zoveel eerder dat de subsidiegelden of gemeentelijk budget is uitgeput.	Het contract loopt nog door tot december 2018.	
Vorbereiding en ontwikkeling groene opgave, onderdeel 'landschappelijke en recreatieve versterking' tussen Zutphen en Brummen.	Project is gestart onder de noemer "WaardeVOL Brummen". In het voorjaar 2018 zal naar verwachting de ambitienota Waterschap, Natuurmonumenten en Gemeenten Brummen worden vastgesteld. Het project is daarmee ca. 3 jaar vertraagd.	

Openbare ruimte en afval	stand van zaken	resultaat
Raad (ook in LTA)		
Opstellen integrale visie op beheer openbare ruimte. Met onder andere aandacht voor de volgende ambities: Opwaarderen onderhoudsniveau openbare ruimte. Verbeteren uitstraling entrees en toegangsroutes kernen, op zowel openbaar als privaat terrein, in samenwerking met inwoners en ondernemers; Begeleiden inwonersinitiatief voor plus op onderhoudsniveau met het oog op een maatschappelijke meerwaarde; mogelijkheden voor innovatief aanbesteden.	Conceptvisie is gereed en gaat ter besluitvorming voor gemeenteraad van februari 2018.	
College		
Handhaven onderhoudsniveau C beheer openbare ruimte. Toegangsroutes naar en in de centra van Brummen en Eerbeek onderhoudsniveau B.	Uitvoering is conform het vastgestelde beheerplan.	
Voortzetten uitvoering plan 'Van afval naar grondstof'.	Maatregelen lopen conform het plan, de doelstelling 100kg per inwoner in jaar 2018 is al bijna gehaald. Huishoudelijk fijn restafval zit onder de 100 kg. Restafval inclusief grof huishoudelijk restafval komt op 103 kg per inwoner.	
Vervangen drie bruggen over het Apeldoorns kanaal. Te beginnen met de Coldenhovense brug.	De uitvoering is gestart per oktober 2017. Werkzaamheden zijn uitgelopen en naar verwachting eind februari 2018 gereed.	
Uitvoering verbetermaatregelen aan het gemeentelijk rioolstelsel'.	De verbetermaatregelen vormen een continue proces. In 2017 zijn diverse verbetermaatregelen doorgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> - Project Gemalen is vertraagd in verband met afstemming ProRail en aanleg bedrijventerrein Hazenberg. Uitvoering is verschoven naar 2018. - Project Mini Gemalen is gereed. - Project Afkoppelmaatregelen is gereed. - Project Milieumaatregelen is gereed. 	
Uitvoering vervangingsplan Openbare verlichting.	Het vervangingsplan Openbare Verlichting betreft het vervangen van de masten en vervangen van de armaturen. Voorbereiding loopt, uitvoering is doorgeschoven naar 2018.	
Verkeer en vervoer		
College		
Monitoring, advies en belangenbehartiging ten aanzien van de volgende ontwikkelingen:		
a. plannen van de provincie voor een verbetering van de aansluiting van de N345 op de N348;	Doorlopende activiteit. Thans in overleg met provincie in verband met oplossingsrichtingen landbouwverkeer.	
b. (mogelijke) intensivering van het goederenvervoer over het spoor Arnhem-Zutphen;	Aansluiting bij lobbygroep.	
c. oplossing voor de N786. In het bijzonder aandacht voor een goede ontsluiting van en voor de papierindustrie. En daarbij aandacht voor goede verbindingen tussen het centrumgebied en het Wilhelminapark/Landal Coldenrove.	Provincie stelt MKBA (maatschappelijke kosten baten analyse) op ten behoeve van variantenonderzoek N786. Gemeente Brummen is samen met de coalitiepartijen aangehaakt en wordt betrokken. Planning MKBA gereed zomer 2018.	
Lobby starten om de westelijke rondweg Brummen op de provinciale verkeersagenda te krijgen.	Doorlopende activiteit. De onteigeningsprocedure loopt. Werkzaamheden voor ondertunneling van het spoor vinden plaats (incl. tijdelijke verkeersmaatregelen op Brummens grondgebied). Samenwerkingsovereenkomst Rondweg De Hoven met provincie is ondertekend.	

Faciliteren van de planontwikkeling voor de rondweg om de Hoven en faciliteren van de aanleg.	Onteigeningsprocedure afgerond. Werkzaamheden voor ondertunneling spoor vinden plaats (incl. tijdelijke verkeersmaatregelen op Brummens grondgebied). Planning start aanleg rondweg in 2019.	
Uitvoering gemeenschappelijke regeling basismobiliteit: de samenwerkende gemeenten willen per 1 januari 2017 een regionaal solide, efficiënt, klantvriendelijk en duurzaam vervoerssysteem gerealiseerd hebben.	Vanaf 1 januari 2017 verzorgt GR vervoercentrale PlusOv het vraagafhankelijk vervoer. Per 1 augustus 2017 is het routegebonden vervoer daar aan toegevoegd. Het routegebonden vervoer kent veel problemen. Deze problemen liggen zowel bij de vervoercentrale als bij de vervoerders. Gelet op de problematiek heeft er in 3e kwartaal 2017 een quick scan plaatsgevonden. Op basis daarvan zijn maatregelen genomen. De problemen zijn sterk verminderd. Het is nog niet optimaal maar daar wordt hard aan gewerkt.	
Wonen	stand van zaken	resultaat
College		
Uitvoering woonvisie; uitvoeringsprogramma, prestatieafspraken, toepassing / evt herijking afwegingskader woningbouw / regionale werkgroep, transformatieagenda	De verordening Blijverslening is vastgesteld in november 2017 en treedt per 1 januari 2018 in werking. De prestatieafspraken 2018 zijn ondertekend op 7 december 2017.	

Ruimte voor Eerbeek

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Ruimtelijke economische visie Eerbeek	2017	2021
PlanMer Eerbeek	N.v.t.	N.v.t.

Centrum Brummen

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Structuurvisie Centrumplan Brummen	2011	2018
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018

Duurzame energie

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Koersdocument Duurzame energie 2016-2018	2016	N.v.t.

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
34	Hernieuwbare elektriciteit	Percentage. Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	2014: 5,3% 2015: 5,3% 2016: 25,1%	RWS

Economie Recreatie en toerisme

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
14	Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken).	2015: 45,2 2016: 45,6	LISA
16	Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	2014: 120,5 2015: 123,8 2016: 131,1	LISA

Lokaal	Banen in recreatie en toerisme	Het aantal banen in Recreatie en Toerisme per 1.000 inwoners	2014: 44,7 2015: 46,9 2016: 47,0	LISA
--------	--------------------------------	--	--	------

Landgoederen en cultureel erfgoed

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Visie Landgoederen 'Gemeente Brummen, landgoed zonder grenzen'	2013	2017
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018

Natuur en landschap

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Landschapscontract Brummen 2014-2018	2014	2018
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018

Openbare ruimte en afval

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Uitvoeringsplan 'Van afval naar grondstof'	2014	2017
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Koersdocument jeugd- en jongerenbeleid inclusief uitvoeringsprogramma	2015	2018
Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020	2015	2020
Beleidsplan Openbare Verlichting 2016-2020	2016	2020

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
33	Omvang huishoudelijk afval.	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg).	2015: 152 kg 2016: 111 kg	Circulus Berkel

Verkeer en vervoer

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Kadernota Basismobiliteit 'Op Weg'	2015	PM
Gemeenschappelijke regeling Basismobiliteit	2016	PM

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
12	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met motorvoertuig.	Percentage als aandeel van het totaal aantal ongevallen.	2014: 10% 2015: 6%	VeiligheidNL
13	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser.	Percentage als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.	2014: 9% 2015: 9%	VeiligheidNL

Wonen

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Woonvisie 'Wonen in de gemeente Brummen' 2016-2025, incl. uitvoeringsprogramma	2016	2018

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
35	Gemiddelde WOZ-waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen in euro's	2015: € 233.000 2016: € 233.000 2017: € 236.000	CBS
36	Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen	2013: 3,0 2014: 4,3 2015: 1,8	Basisregistratie adressen en gebouwen
37	Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	2015: 79,2 2016: 80,2 2017: 80,8	CBS
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (eigenaar/bewoner)	2015: € 569 2016: € 565 2017: € 557	COELO
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (eigenaar/bewoner)	2015: € 832 2016: € 817 2017: € 802	COELO

Toelichting op de financiële ontwikkelingen

<i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging	Realisatie 2017
<i>Lasten</i>				
Incidenteel	1.817	374	1.251	4.110
Structureel	11.675	9.725	9.561	9.875
<i>Totale lasten</i>	<i>13.492</i>	<i>10.100</i>	<i>10.812</i>	<i>13.985</i>
<i>Baten</i>				
Incidenteel	2.420	60	707	5.068
Structureel	7.332	6.104	6.072	7.149
<i>Totale baten</i>	<i>9.752</i>	<i>6.164</i>	<i>6.779</i>	<i>12.217</i>
Resultaat voor bestemming	-3.740	-3.936	-4.032	-1.768
<i>Lasten</i>				
Mutaties reserves	434	0	0	295
<i>Totale lasten</i>	<i>434</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>295</i>
<i>Baten</i>				
Mutaties reserves	351	547	547	771
<i>Totale baten</i>	<i>351</i>	<i>547</i>	<i>547</i>	<i>771</i>
Mutaties reserves	-83	547	547	476
Saldo incl. bestemmingen	-3.823	-3.389	-3.485	-1.292

Het financiële verloop van de werkgebieden

Bij het programma horende de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming, dus inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves:

	Rekening 2016			Begroting 2017 na wijz.			Rekening 2017			Afwijking		
	lasten	baten	Saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Verkeer en Vervoer	466	9	-457	316	36	-280	112	10	-102	204	26	178
Wonen	1.336	950	-386	1.286	1.367	82	3.837	4.798	961	-2.552	-3.431	879
Centrum Brummen	0	0	0	13	0	-13	16	0	-16	-3	0	-3
Duurzame Energie	0	0	0	87	52	-35	218	133	-85	-131	-81	-49
Klimaatmaatregelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Economie, Recreatie en Toerisme	348	149	-199	344	256	-89	268	175	-94	76	-81	-5
Landgoederen en Cultureel Erfgoed	1.778	1.553	-225	201	80	-121	127	51	-75	74	-29	46
Natuur en Landschap	446	63	-383	347	0	-346	514	135	-379	-168	135	-33
Openbare Ruimte en Afval	9.271	7.380	-1.891	7.742	5.509	-2.233	8.439	7.350	-1.090	-697	1.840	1.144
Ruimte voor Eerbeek	281	0	-281	476	26	-450	748	335	-414	-273	309	36
Resultaat incl. bestemming	13.926	10.103	-3.823	10.812	7.326	-3.485	14.280	12.988	-1.292	-3.468	5.661	2.193

Toelichting op de werkelijke incidentele lasten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroot na wijziging	Werkelijk	Afwijking
Kosten invoering Omgevingswet	€ 40	€ 0	€ 40 V
Herziening bestemmingsplan buitengebied	€ 40	€ 0	€ 40 V
Actualisatieplannen; paraplu archeologie	€ 6	€ 0	€ 6 V
Actualisatieplannen; paraplu geluidszone Eerbeek-Zuid	€ 8	€ 0	€ 8 V
Verdere planvorming centrum Eerbeek	€ 111	€ 307	€ 196 N
Gronden en Landerijen; aankoop onr goed onder hoogspanningslijn	€ 350	€ 0	€ 350 V
Gronden en Landerijen; sloopkosten scholen Brummen	€ 112	€ 92	€ 20 V
Gronden en Landerijen; afwikkeling kavels Elzenbos	€ 285	€ 287	€ 2 N
Gronden en Landerijen; overige kosten	€ 8	€ 21	€ 13 N
Gronden en Landerijen; schoollocaties Eerbeek (sloop, afboeken boekw. en plankosten)	€ 0	€ 487	€ 487 N
Centrumplan Eerbeek, resultaat ontbinding SOK	€ 0	€ 2.811	€ 2.811 N
Riolering; hemelwaterverordening	€ 13	€ 0	€ 13 V
Bruggen; kosten van noodbruggen	€ 14	€ 34	€ 20 N
Bruggen; onderzoekskosten brug N348	€ 15	€ 21	€ 6 N
Openbare verlichting; verwijderen masten buitengebied	€ 10	€ 9	€ 1 V
Verkeerslichteninstallatie Brummense brug	€ 0	-/- € 125	€ 125 V
Vervangen verwijsborden	€ 20	€ 0	€ 20 V
Opstellen integrale visie beheer openbare ruimte	€ 20	€ 0	€ 20 V
Wegwerken achterstallig onderhoud beplanting	€ 15	€ 0	€ 15 V
Vervangen bomen langs Apeldoorns Kanaal	€ 40	€ 5	€ 35 V
Duurzame energie; incidentele projecten	€ 52	€ 133	€ 81 N
Recreatieterreinen; aanleg trapveldjes	€ 19	€ 2	€ 17 V
Recreatie en Toerisme; Opstellen investeringsprogramma recreatie en toerisme	€ 25	€ 2	€ 23 V
Recreatie en Toerisme; Realisatie toeristische overstappunten	€ 40	€ 0	€ 40 V
Recreatie en Toerisme; overige kosten	€ 8	€ 24	€ 16 N
TOTAAL	€ 1.251	€ 4.110	€ 2.859 N

Toelichting op de werkelijke incidentele baten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroot na wijziging	Werkelijk	Afwijking
Gronden en Landerijen; bijdrage aankoop onr goed onder hoogspanningslijn	€ 350	€ 0	€ 350 N
Opbrengst verkoop gemeentelijke eigendommen	€ 60	€ 58	€ 2 N
Gronden en Landerijen; schoollocaties Eerbeek		€ 1.290	€ 1.290 V
Gronden en Landerijen; afwikkeling kavels Elzenbos	€ 284	€ 287	€ 3 V
Centrumplan Eerbeek, resultaat ontbinding SOK		€ 3.325	€ 3.325 V
Bouwgrond Koppelenburg-Zuid, tussentijdse winstneming		€ 107	€ 107 V
Riolering; bijdrage voorziening rioolheffing in kosten hemelwaterverordening	€ 13	€ 0	€ 13 N
TOTAAL	€ 707	€ 5.068	€ 4.361 V

Verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging

De financiële uitkomst van het programma valt **€ 2.193.000** voordeliger uit dan geraamd. Hieronder de hoofdoorzaken van dit verschil.

“Verkeer en vervoer”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt **€ 178.000** voordeliger uit dan geraamd. Dit wordt voor **€ 43.000** veroorzaakt door minder toegerekende organisatiekosten dan geraamd. Aan overige kosten en opbrengsten is een voordelig resultaat behaald van **€ 135.000**.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Verkeersplannen: € 16.000

Hier is de bijdrage van VNOG vervallen. Daar tegenover per saldo wat lagere kosten.

Verkeersregelinstallaties: € 135.000

Hier valt voor 2017 de bijdrage van € 125.000 aan de Provincie voor de VRI Brummense brug vrij. In 2018 wordt een bijdrage verwacht van rond € 90.000. Exacte bijdrage is nog niet bekend ten tijde van opstellen van dit boekwerk. Bij de 1° bestuursrapportage 2018 zal het bedrag opnieuw worden aangevraagd.

Aan overige kosten onderhoud en energie een voordeel van € 10.000.

Verkeers- en straatnaamborden: € 20.000

Het incidentele project vervanging verwijsborden, geraamd op € 20.000 schuift door naar 2018.

“Wonen”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt ruim **€ 879.000** voordeliger uit dan geraamd.

Dit wordt voor **€ 23.000** veroorzaakt door minder toegerekende organisatiekosten dan geraamd. Aan overige kosten en opbrengsten is een voordelig resultaat behaald van **€ 856.000**.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Bouwvergunningen en controle: € 259.000

Het resultaat is voor het overgrote deel behaald wegens legesopbrengsten. Bij de 2° bestuursrapportage werd een hogere opbrengst verwacht van afgerond € 200.000. De meeropbrengst wordt met name veroorzaakt door een aantal grote bouwprojecten, zoals zorgcluster locatie Elzenbos, bouw 3 bruggen over het Apeldoorns kanaal, scholencluster H.A. Lorentzstraat, bouw 18 woningen Elzenbos, bouw 4 woningen in Leuvenheim en verbouw kerk tot gezondheidscentrum Primulastraat.

Bouwgrondexploitatie: € 588.000

In 2017 zijn twee bouwgrondcomplexen afgesloten met een projectontwikkelaar. Vanaf 22 december 2017 is het complex Lombok PPS overgenomen door de projectontwikkelaar en per dezelfde datum is de gemeente eigenaar geworden van de gronden Burgers- en Kerstenterrein. De financiële afwikkeling heeft plaatsgevonden en een positief resultaat opgeleverd van € 514.000.

Totale inkomsten bedragen € 3.325.000

Totale kosten bedragen € 2.811.000

De financiële afwikkeling van de verkoop van de 3 schoollocaties is verantwoord onder werkgebied Openbare Ruimte en Afval.

Vanuit de nieuwe voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is tussentijdse winstneming verplicht ingeval er zicht is op een financiële positieve afsluiting van een bouwgrondlocatie. Voor bouwgrondcomplex Koppelenburg wordt een winst genomen van € 107.000.

Verder is er voor € 32.000 aan ambtelijk kosten minder toegerekend aan bouwgrondexploitaties en dit is een nadeel voor het resultaat van de gemeentelijke exploitatie.

“Centrum Brummen”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt € 3.000 nadeliger uit dan geraamd.

Aan organisatiekosten is voor € 8.000 meer toegerekend dan geraamd. Per saldo is aan overige kosten en opbrengsten een voordelig resultaat behaald van € 5.000.

“Duurzame energie”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt ruim € 49.000 nadeliger uit dan geraamd. Dit nadeel komt voort uit meer toegerekende organisatiekosten.

Aan kosten van derden voor de diverse duurzaamheidsprojecten zoals draagvlakonderzoek windenergie, Trias thermica en Cleantech Tomorrow Congres is een totaal afgerond € 133.000 uitgegeven. Deze kosten worden gedekt uit de reserve Duurzaamheid/Ligt op Groen.

“Economie Recreatie en toerisme”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt afgerond € 5.000 nadeliger uit dan geraamd. Aan organisatiekosten is voor € 5.000 minder toegerekend dan geraamd. Per saldo is aan overige kosten en opbrengsten een nadelig resultaat behaald van € 10.000.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Toerisme en Recreatie: € 0

Kosten van subsidies, projecten en de incidentele budgetten, voor het opstellen investeringsplan en realiseren van toeristische opstapplaatsen, pakken per saldo € 75.000 lager uit. De totaal gemaakte kosten worden verrekend met de bestemmingsreserve Toerisme en Recreatie

In 2018 wordt het investeringsplan opgesteld en wordt het project van toeristische opstapplaatsen uitgevoerd. Samen gaat het om een bedrag van € 55.000. Ook deze kosten worden gedekt uit de reserve Toerisme en Recreatie. Via de 1^e bestuursrapportage worden de budgetten aangevraagd.

Standplaatsen: € 14.000

Deze post laat een nadeel zien wegens energiekosten en nog niet in rekening gebrachte energiekosten.

“Klimaatmaatregelen”

Hier zijn geen kosten en /of opbrengsten verantwoord in 2017.

“Landgoederen en cultureel erfgoed”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt € 46.000 voordeliger uit dan geraamd. Dit wordt voor € 47.000 veroorzaakt door minder toegerekende organisatiekosten dan geraamd. Aan overige kosten en opbrengsten is een nadelig resultaat voor de jaarrekening behaald van € 1.000.

Hierna een overzicht van relevante afwijkingen van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten welke verrekend worden met de desbetreffende bestemmingsreserves.

Plattelandsontwikkeling: € 0

Het project landschapscontract heeft € 26.000 aan kosten met zich meegebracht. Deze kosten worden gedekt uit de bekleemde middelen van de Provincie voor € 17.500 en uit de bestemmingsreserves Toerisme en Recreatie, 3D en Duurzaamheid/Ligt op Groen voor totaal € 8.500.

Het project Landgoed zonder Grenzen is in 2017 definitief financieel afgerekend door de Provincie. Zoals al gemeld in de 2^e bestuursrapportage wordt het tekort i.v.m. de lagere vastgestelde subsidie afgerond € 41.000 vanuit de reserve Duurzaamheid/Ligt op Groen gedekt.

“Natuur en landschap”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt € 33.000 nadeliger uit dan geraamd.

Dit wordt voor € 40.000 veroorzaakt door meer toegerekende organisatiekosten dan geraamd. Aan overige kosten en opbrengsten is een voordelig resultaat behaald van € 7.000.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Bossen en Landschap: € 4.000

De post Landschap beplanting toont per saldo een nadeel van afgerond € 9.000. De uiteindelijke overschrijding van de kosten voor het bestrijden van extreem veel eikenprocessierupsen is uitgekomen op € 22.000. Ten tijde van de 2^e bestuursrapportage werd een overschrijding verwacht van € 26.000.

In 2017 was een incidenteel budget beschikbaar voor het kappen van bomen langs het kanaal. Dit project is wegens bezwaren vertraagd. Er zijn al wel wat onderzoekskosten gemaakt, maar het restant van € 35.000 is nog nodig in 2018 en zal bij de 1^e bestuursrapportage 2018 weer aangevraagd worden.

Project groene opgave IJsselsprong hier is de ontvangen subsidie en onder aftrek van een kleine kostenpost doorgestort in voorziening.

“Openbare ruimte en afval”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt € 1.143.000 voordeliger uit dan geraamd.

Dit wordt voor € 142.000 veroorzaakt door minder toegerekende organisatiekosten dan geraamd. Aan overige kosten en opbrengsten is een voordelig resultaat behaald van € 1.001.000.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Ruimtelijke ordening: € 83.000

I.v.m. herprioritering en uitstel inwerkingtreding Omgevingswet minimale inzet, volgt in 2018 en verder. Overschot ad € 40.000 zal bij de 1^e bestuursrapportage 2018 weer aangevraagd worden.

Herziening bestemmingsplan buitengebied is ook nog niet opgepakt en volgt in 2018. Overschot ad € 40.000 zal bij de 1^e bestuursrapportage 2018 weer aangevraagd worden. Het zelfde geldt voor het actualiseren van het plan archeologie en geluidzone Eerbeek-Zuid. Samen een overschot van € 14.000. Dit bedrag zal bij de 1^e bestuursrapportage 2018 weer aangevraagd worden.

Aan planschade is in 2017 per saldo een bedrag uitgekeerd ten gevolge van bouwplan scholencluster Meengatstraat van afgerond € 11.000. Dit is een nadeel voor het resultaat 2017.

Gronden en Landerijen: € 758.000

De post overige kosten laat een nadeel zien van € 12.000. Overschrijding van de kosten o.a. door kosten aanleg nieuwe fontein Eerbeek, voormalige Wilhelminaschool bewoonbaar maken.

Nadeel op verhuuropbrengsten bedraagt afgerond € 14.000. Vanwege capaciteitsgebrek niet uitgevoerd. In 2018 zal in beeld gebracht moeten worden wat voor een opbrengst te verwachten is.

Slopen locaties Krullebaar en Oecumenische school heeft in 2017 € 92.000 gekost. Project is nog niet gereed en er resteert nog een budget van ruim € 20.000. Deze zal in 2018 nog worden besteed. Kosten van de sloop worden gedekt uit de reserve IHP.

Afwikkeling kosten Elzenbos deel 1 voor wat betreft nabetaling en afwaardering heeft cf. raming plaatsgevonden.

Aankoop pand onder hoogspanningslijn heeft nog niet plaatsgevonden. Per saldo geen kosten voor de gemeente.

Aan overige incidentele kosten, bodemonderzoeken, notariskosten, etc. is op dit product een nadeel te melden van € 20.000.

Eind 2017 is er een akkoord op hoofdlijnen gekomen met de projectontwikkelaar. In dit akkoord zat ook de verkoop van de 3 vrijkomende schoollocaties in Eerbeek. Deze verkoop leverde een voordelig resultaat op van ruim € 803.000. De financiële afwikkeling van de bouwgrondcomplexen is verantwoord onder werkgebied Wonen.

Recreatieterreinen: € 54.000

Onderhoud terreinen pakt in 2017 lager uit dan verwacht, een voordeel van € 21.000. Komend jaar worden wel uitgaven verwacht. Onderzoek naar speelvoorzieningen is nog niet afgerond.

Door te weinig voorbereiding in participatie geen uitvoer kunnen realiseren, grote achterstand op vervanging speeltoestellen.

In financiële zin levert dit een voordeel op van € 25.000.

Kosten voor plaatsing JOP in Park 't Goor wordt in 2018 gerealiseerd. Raming kosten € 17.000 en inzet reserve Jeugd € 8.000 dus niet ingezet in 2017 en wordt bij 1^e bestuursrapportage 2018 opnieuw aangevraagd.

Riolering: € 45.000

Alle kosten en opbrengsten worden verrekend met de voorziening Rioolheffing. De relevante kosten incl. btw, kosten kwijtschelding minimabeleid, dotatie in voorziening renovaties en kapitaallasten zijn afgerond € 207.000 lager uitgevallen.

Aan opbrengst rioolheffing is ruim € 58.000 meer ontvangen. Per saldo wordt een bedrag van ruim € 266.000 toegevoegd aan de voorziening Rioolheffing.

Zie ook paragraaf A – lokale heffingen.

Het getoonde nadeel op dit product betreft btw en aandeel overheadskosten. Vanwege de lagere kosten daalt ook het btw aandeel. Vanwege minder toegerekende organisatiekosten daalt ook het aandeel overhead.

Wegen: € 62.000

Verharde wegen:

De post onkruidbestrijding laat een incidenteel voordeel zien van € 22.000. dit heeft o.a. te maken met opgelegde boetes aan de aannemer. Voor volgend jaar volgt een nieuwe aanbesteding.

Het budget aanpassing wegen is met € 28.000 overschreden. Bij de 2^e bestuursrapportage is al melding gemaakt van een overschrijding van genoemd bedrag. In 2017 is de Voorsterweg ter hoogte van de begraafplaats aangepast. Verder zijn de kapitaallasten € 68.000 lager. Met name het krediet infrastructurele maatregelen in Eerbeek is nog niet afgerond.

Bruggen: € 9.000

Zoals al aangegeven in de 2^e bestuursrapportage pakken de kosten van de noodbruggen hoger uit. In werkelijkheid ging het om € 19.000. Tegenover dit nadeel vallen de kapitaallasten € 28.000 lager uit dan geraamd.

De onderzoekskosten voor fietsbrug over de N348 bedroegen ruim € 20.000. Deze kosten worden gedekt uit de reserve Toerisme en Recreatie.

Openbare verlichting: € 19.000

De exploitatiekosten, onderhoud en energie, laten een voordeel zien.

Nutsbedrijven: € 35.000

De opbrengst leges zijn € 35.000 hoger uitgevallen dan geraamd. Bij de 2^e bestuursrapportage is al melding gedaan van een hogere opbrengst.

Afvalverwijdering: € 3.000

Alle kosten en opbrengsten worden verrekend met de bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing. De relevante kosten incl. de kosten van kwietschelding, als gevolg van het minimabeleid, vallen afgerond € 33.000 hoger uit.

Aan opbrengsten is € 419.000 meer ontvangen dan geraamd. Veroorzaakt door: Hogere bijdrage St. Afvalfonds € 383.000, meer ontvangen dividend € 35.000.

Al met al kan er op basis van de werkelijke kosten en opbrengsten een bedrag van ruim € 295.000 worden toegevoegd aan de reserve Afvalstoffenheffing. Dit is ruim € 389.000 meer dan geraamd na wijziging.

Zie ook paragraaf A – lokale heffingen.

Het getoonde nadeel op dit bestuurlijke product betreft btw en kosten van overhead.

Openbaar groen kernen en dorpen: € 40.000

Voor 2017 is een incidenteel budget geraamd van € 20.000 voor het opstellen van een nota Openbare ruimte. Deze nota is door de eigen organisatie opgesteld.

Verder een voordeel op aanschaf van plantmateriaal, afvoer groenafval, kosten bomenonderhoud van in totaal € 20.000.

Lijkbezorging: € 24.000

Op de post grafdelven vielen de kosten lager uit en was de opbrengst leges hoger.

“Ruimte voor Eerbeek”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt € 36.000 voordeliger uit dan geraamd.

Aan organisatiekosten is voor € 77.000 meer toegerekend dan geraamd. Per saldo is aan overige kosten en opbrengsten een voordelig resultaat behaald van € 113.000.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Ruimte voor Eerbeek: € 113.000

Aan plankosten is in 2017 € 307.000 uitgegeven. Hiervan komt € 85.000 ten laste van de reguliere begroting en € 222.000 ten laste van de bestemmingsreserve Ruimte voor Eerbeek. De kosten van inhuur, welke verantwoord zijn als organisatiekosten, bedroegen € 113.000. Deze inhuurkosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve Ruimte voor Eerbeek.

Portefeuillehouder: J. Pierik - van der Snel

Dit programma gaat over de volgende werkgebieden

- Arbeidsparticipatie
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Jeugdzorg

Wat hebben we gedaan

Arbeidsparticipatie	stand van zaken	resultaat
Raad (ook in LTA)		
Lokaal Beschut Werk aanbieden In het kader ontwikkeling Delta is afgesproken dat Brummen lokaal beschut werk gaat aanbieden, voorzien was de datum van 01-01-2017. De datum van 01-01-2018 lijkt reëler. We werken aan en onderzoeken de vorming van een LeerWerkbedrijf om daar passend werk te gaan aanbieden.	De advisering rondom invoering in 2019 heeft plaatsgevonden. Voor de inwoners die met een WSW-indicatie die beschut werken, wordt actief een passende werkplek gezocht.	
Armoedebelief opstellen Een Nota Integraal Armoedebelief Brummen opstellen.	Besluitvorming in 2017 gerealiseerd.	
College		
Spoorboek Werk vaststellen: Het spoorboek Werk beschrijft hoe we een extra inspanning gaan doen zodat er meer banen beschikbaar komen voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt en hoe in samenwerking met ondernemers de garantiebanen in Brummen gerealiseerd worden.	Het spoorboekje heeft inhoudelijk een plek in de inrichting van lokale uitvoering WSW - Participatiewet en arbeidsmatige dagbesteding.	
Doorontwikkeling van Brummen Scoort met onder meer de invoering van de Prestatieladder Sociaal Ondernemen in de gemeente Brummen	Brummen Scoort is niet verder doorontwikkeld. Het is denkbaar dat dit een plek krijgt in het plan richting het verhogen van de uitstroom van het aantal uitkeringsgerechtigden.	
Taalhuis inrichten In het door de Raad vastgestelde Algemene Voorzieningen is bepaald dat er een Taalhuis in Brummen komt.	Afgerond. Het Taalhuis draait heel erg goed. Het streefresultaat is ruim 200% behaald.	
Actieplan Nieuwkomers in Brummen In augustus 2016 is het Actieplan Nieuwkomers in Brummen door het college vastgesteld. De uitvoering van het actieplan loopt meerjarig.	Actieplan is in uitvoering.	
Uitvoeringsplan Armoedebelief Na vaststelling door de raad van de nota Armoedebelief zal een uitvoeringsplan ontwikkeld worden om integraal armoede in Brummen te bestrijden en om de schuldhelpverlening, budgetbeheer en financiële ondersteuning te verbeteren en versterken.	Ontwikkeling van het uitvoeringsplan is in 2017 ter hand genomen, vaststelling vindt plaats in het eerste kwartaal van 2018.	
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	stand van zaken	resultaat
Raad (ook in LTA)		
Transformatie agenda Maatschappelijke Opvang en Beschermd wonen.	Op 29 juni 2017 vastgesteld door de gemeenteraad.	
Een vernieuwende strategie op integrale gezondheid in Brummen.	Op 23 november 2017 vastgesteld door de gemeenteraad.	

Plan van aanpak EPA: Extramuralisering van de zorg aan inwoners met een ernstige psychiatrische aandoening (EPA). (regionale afhankelijkheid)	Werkprogramma is vastgesteld door het college op 7 november 2017.	
Integraal beleidsplan Middelengebruik en Verslaving.	Op 29 juni 2017 vastgesteld door de gemeenteraad.	
College		
Uitwerking spoorboek Ontmoeting & Dagbesteding conform de Algemene Voorzieningen.	In verband met gewijzigde financiële inzichten in 2017 is deze uitwerking niet ter hand genomen.	
Uitwerking spoorboek Clientondersteuning conform de Algemene Voorzieningen	Uitvoering is gerealiseerd.	
Onderzoek naar een lokale of regionale ombudsfunctie voor het sociaal domein.	Uitvoering vindt niet plaats in 2017, zal in 2018 uitgevoerd worden.	
Inrichting Knooppunt Mantelzorg conform door raad vastgesteld spoorboek Mantelzorg.	Samenwerking in 2018 met Humanitas wordt gecontinueerd. Monitoring en evalueren van resultaatafspraken om goede doorontwikkeling in 2018 te bewaken.	
Ontwikkelen en uitvoeren Aanpak ouderenondersteuning conform de Algemene Voorzieningen. De uitkomsten van de wijkscan zijn hierin leidend.	Er komt geen specifieke Aanpak ouderenondersteuning, er heeft een inventarisatie plaatsgevonden van datgene wat we doen voor ouderen, verder geen specifiek doelgroepenbeleid.	
Opstellen en uitvoeren van spoorboek vrijwilligers conform de Algemene Voorzieningen.	Uitgangspunten vrijwillige inzet zijn ontwikkeld en zullen in afstemming met Stichting Welzijn Brummen tot uitvoering komen.	
Spoorboek gezondheid vanuit gezondheidsnetwerk Brummen. Een plan van aanpak gedragen door alle partners binnen het gezondheidsnetwerk Brummen.	Start na afronden nota integrale gezondheid en schuift daarom door naar vaststelling voorjaar 2018.	
Realisatie van de Transformatieagenda Huiselijk Geweld en Kinder mishandeling.	Uitvoering van activiteiten zoals opgenomen in de transformatie-agenda, loopt volgens planning.	
Uitvoeringsplan Middelengebruik en Verslaving vaststellen en uitvoeren.	In 2017 is het beleidsplan vastgesteld, vaststelling van het uitvoeringsplan is voorzien voor het voorjaar van 2018	
Jeugdzorg	stand van zaken	resultaat
Raad (ook in LTA)		
Een vernieuwende inkoopnota 2019.	De kadernota inkoop 2019 is in de raad van september 2017 definitief vastgesteld. In de komende tijd zullen er marktconsultaties worden gehouden. De regionale inkoop Jeugdzorg, Wmo en Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang loopt op koers.	
College		
Opstellen en uitvoeren van Spoorboek Preventie gericht op het voorkomen van, vroeg signalering, versterking en verbinden.	In plaats van het spoorboekje Preventie wordt plan van aanpak en uitvoeringsplan Preventie en vroeg signalering Jeugd in 2018 opgesteld.	
Versterking samenwerking gemeente, TVE en Huisartsen om directe verwijzingen naar jeugdzorg aanbieders terug te dringen.	In mei 2017 gestart met spreekuren. In 2018 wordt breder uitvoeringsplan opgesteld.	
Beveiligd berichtenverkeer. Realisatie van een veilig en beveiligd berichtenverkeer tussen TVE, huisartsen en zorgaanbieders.	Het beveiligd berichtenverkeer is in 2017 gerealiseerd.	
Uitvoering jeugd- en jongerenbeleid.	Doorlopende activiteit.	

Arbeidsparticipatie

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Integraal beleidsnota 3 Decentralisaties Gemeente Brummen	2014	
Beleidsnota Participatiewet 2015 – 2016 gemeente Brummen	2014	2017
Investeringsagenda ‘Samen Goed Voor Elkaar’	2016	2020

Programmaplan 'Samen Goed Voor Elkaar'	2016	2018
Actieplan Nieuwkomers in Brummen	2016	2018
Strategisch Plan "Wij Werken Samen Voor Brummen" Algemene Voorzieningen in de gemeente Brummen	2016	2020

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
21	Aantal banen.	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	2015: 585,8 2016: 598,3	LISA
24	Netto participatiegraad.	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2015: 65,4 % 2016: 66,0 %	CBS
28	Personen met een lopend re-integratietraject.	Het aantal re-integratie voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	2015: 62,3 2016: 54,7 2017: 14,8*	CBS

* Deze daling is verklaarbaar doordat Brummen met ingang van 2017 weer zelfstandig deze taak is gaan uitvoeren en er in 2017 eerst trajecten gestart zijn om een integraal ondersteuningsplan samen met de uitkeringsgerechtigde op te stellen en er daarna medische keuringen hebben plaatsgevonden.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Integraal beleidsnota 3 Decentralisaties Gemeente Brummen	2014	
Beleidsnota WMO 2015 – 2016 gemeente Brummen	2014	2017
Investeringsagenda 'Samen Goed Voor Elkaar'	2016	2020
Programmaplan 'Samen Goed Voor Elkaar'	2016	2018
Actieplan Nieuwkomers in Brummen	2016	2018
Strategisch Plan "Wij Werken Samen Voor Brummen" Algemene Voorzieningen in de gemeente Brummen	2016	2020

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
27	Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners	2015: 229,5 (481 personen) 2016: 223,0 (467 personen) 2017: 252,0 (525 personen)	CBS
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.	2015: 10,5 (220 cliënten) 2016: 65,0 (1.361 cliënten)* 2017: 67,0 (1.397 cliënten)	GMSD

* In 2015 is alleen het aantal maatwerkvoorzieningen nieuwe taken Wmo 2015 vermeld. Maatwerkvoorzieningen die eerder in het kader van de uitvoering van de Wmo 2007 (o.a. huishoudelijke hulp, voorzieningen in en om huis) zijn verstrekt zijn in dit genoemde aantal van 220 niet opgenomen. In 2016 is inzichtelijk gemaakt hoeveel maatwerkvoorzieningen de gemeente Brummen verstrekt in kader van zowel nieuwe taken Wmo 2015 alsmede oude taken Wmo 2007. Dit verklaart de stijging van het absolute aantal van 220 naar 1.361. In dit aantal van 1.361 zitten dus alle voorzieningen die in het kader van oude en nieuwe taken verstrekt zijn.

Jeugdzorg Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Integraal beleidsnota 3 Decentralisaties Gemeente Brummen	2014	
Lokaal beleidsplan Jeugd 2015 – 2016 gemeente Brummen	2014	2017
Koersdocument jeugd- en jongerenbeleid inclusief uitvoeringsprogramma	2015	2018
Investeringsagenda 'Samen Goed Voor Elkaar'	2016	2020
Programmaplan 'Samen Goed Voor Elkaar'	2016	2018
Actieplan Nieuwkomers in Brummen	2016	2018
Strategisch Plan "Wij Werken Samen Voor Brummen" Algemene Voorzieningen in de gemeente Brummen	2016	2020

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
22	Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	2012: 1,95% 2013: 1,92% 2014: 1,67% 2015: 0,90% (23 pers.)	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
23	Kinderen in uitkeringsgezinnen	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	2012: 3,43% 2013: 3,29% 2014: 3,60% 2015: 4,01% (160 pers.)	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
26	Werkeloze jongeren	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).	2012: 1,17% 2013: 1,14% 2014: 1,18% 2015: 0,60% (10 pers.)	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
29	Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp.	2015: 9,2% (367 pers.) 2016: 9,2% (359 pers.) 2017: 7,2% (273 pers.)	CBS
30	Jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel.	2015: 1,2% (48 pers.) 2016: 1,1% (43 pers.)	CBS
31	Jongeren t/m 23 jaar met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel.	2015: 0,4% (12 pers.) 2016: 0,3% (9 pers.)	CBS

Toelichting op de financiële ontwikkelingen

<i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging	Realisatie 2017
<i>Lasten</i>				
Incidenteel	27	0	45	66
Structureel	20.599	19.717	20.067	20.698
Totale lasten	20.626	19.717	20.112	20.764
<i>Baten</i>				
Incidenteel	153	0	0	0
Structureel	16.712	15.602	15.293	15.647
Totale baten	16.864	15.602	15.293	15.647
Resultaat voor bestemming	-3.761	-4.114	-4.820	-5.117
<i>Lasten</i>				
Mutaties reserves	1.959	858	1.128	875
Totale lasten	1.959	858	1.128	875
<i>Baten</i>				
Mutaties reserves	1.394	1.321	2.057	2.006
Totale baten	1.394	1.321	2.057	2.006
Mutaties reserves	-565	464	928	1.131
Saldo incl. bestemmingen	-4.326	-3.651	-3.891	-3.986

Het financiële verloop van de werkgebieden

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming, dus inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves:

	Rekening 2016			Begroting 2017 na wijz.			Rekening 2017			Afwijking		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Jeugdzorg	4.548	4.700	152	3.867	3.808	-59	4.220	4.108	-111	-353	-300	-53
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	9.544	6.837	-2.707	9.211	6.800	-2.411	9.047	6.882	-2.166	163	-82	245
Arbeidsparticipatie	8.493	6.722	-1.771	8.163	6.741	-1.422	8.372	6.663	-1.709	-209	-79	-287
Resultaat incl. bestemming	22.585	18.259	-4.326	21.240	17.349	-3.891	21.639	17.653	-3.986	-398	-303	-95

Toelichting op de werkelijke incidentele lasten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroot na wijziging	Werkelijk	Afwijking
Project afrekening sociale Kracht	€ 0	-/- € 20	€ 20 V
WMO 2007, extra maatregelen huishoudelijke hulp	€ 45	€ 86	€ 41 N
Totaal	€ 45	€ 66	€ 21 N

Verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging

De financiële uitkomst van het programma valt **€ 95.000** nadeliger uit dan geraamd. Hieronder de hoofdoorzaken van dit verschil.

“Jeugdzorg”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt **€ 53.000** nadeliger uit dan geraamd.

Dit wordt veroorzaakt door meer toegerekende organisatiekosten dan geraamd. Aan overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten is per saldo voor de jaarrekening geen resultaat. Deze worden per saldo verrekend met de bestemmingsreserve 3D.

Hierna een overzicht van relevante afwijkingen van de overige kosten en opbrengsten welke verrekend worden met de bestemmingsreserve.

Jeugdhulp (inclusief geëscaleerde zorg)

Er is in 2017 € 575.000 meer uitgegeven. Dit is deels te verklaren doordat jeugdzorg aanbieders geleverde zorg in 2015 en 2016 pas in 2017 gefactureerd hebben. Een andere verklaring is dat er een groter beroep gedaan is op jeugdzorg dan eerder voorzien. Aan baten is een hogere rijksuitkering ontvangen van afgerond € 71.000 en zijn regionale bijdragen ontvangen van € 76.000. Per saldo wordt een bedrag van € 428.000 meer onttrokken uit de reserve 3D dan geraamd.

Werkelijke uitgaven tlv 3D	2015	2016	2017
Maatwerk	€ 3.158.328	€ 4.009.979	€ 4.062.111
Geëscaleerde zorg	€ 304.881	€ 315.507	€ 46.193
Totale uitgaven	€ 3.463.209	€ 4.325.486	€ 4.108.304

“Wet Maatschappelijke Ondersteuning”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt **€ 245.000** voordeliger uit dan geraamd.

Aan organisatiekosten is voor **€ 245.000** meer toegerekend dan geraamd. Per saldo is aan overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten een voordelig resultaat behaald van **€ 490.000**.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige kosten en opbrengsten.

Algemene voorzieningen: € 58.000

Budget SWB inclusief uitvoeringskosten laat een overschrijding zien van **€ 118.000**. Dit wordt veroorzaakt door kosten werkgever-schap combinatiefunctionarissen, inkoop buiten de raamovereenkomst, kosten tolk ter ondersteuning bij gesprekken, etc. De hogere inzet van de reserve 3D € 97.000 komt door hogere uitvoeringskosten

Basismobiliteit (Plus OV) geeft een overschrijding van **€ 56.000**. De reden is dat vanwege problemen binnen PLUS OV de deelnemende gemeenten in 2017 besloten hebben tot extra inzet middelen voor extra capaciteit binnen de organisatie PLUS OV.

Afwikkeling Project Sociale kracht geeft een voordeel van per saldo € 18.000.

WMO 2015 (incl geëscaleerde zorg)

De totale kosten zijn € 4.000 binnen de raming gebleven. Daarnaast is de uitkering over 2017 van het Rijk € 84.000 hoger. Deze voordelen komen ten gunste van reserve 3D, in totaal afgerond € 88.000
Centrumgemeente Apeldoorn is verantwoordelijk voor de uitvoering van beschermd wonen. In 2017 is ruim € 55.000 uitgegeven aan beschermd wonen. Deze uitgave wordt vanuit de reserve 3D gedekt.

Werkelijke uitgaven tlv 3D	2015	2016	2017
Maatwerk	€ 2.056.501	€ 1.718.576	€ 2.502.858
Beschermd wonen	€ 72.784	€ 153.228	€ 55.405
Totale uitgaven	€ 2.129.285	€ 1.871.804	€ 2.558.263

WMO 2007 € 98.000

De totale kosten uitvoering WMO 2007 zijn binnen de raming gebleven en er is een voordeel van € 285.000. De eigen bijdrage die inwoners moeten betalen bij een WMO 2007 voorziening is € 106.000 lager dan begroot in 2017. Belangrijke reden voor deze lagere eigen bijdrage is een wijziging in het beleid die moest voorkomen dat inwoners door een stapeling van eigen bijdragen zorg gingen mijden. De uitkering die van het Rijk ontvangen is over 2017 is € 56.000 hoger dan begroot in 2017. Totaal is hiermee een voordeel ontstaan van € 235.000. Vanwege het Raadsbesluit maximalisering reserve WMO 2007 tot 750.000 wordt € 137.000 toegevoegd aan de reserve WMO 2007.

Werkelijke uitgaven tlv 3D	2015	2016	2017
Diverse voorzieningen	€ 343.747	€ 205.323	€ 232.365
WMO taken 2007	€ 1.385.926	€ 1.505.577	€ 1.497.697
Totale uitgaven	€ 1.729.673	€ 1.710.900	€ 1.730.062

WVG € 30.000

Het budget voor WVG is met € 30.000 overschreden. Ook is de reserve WMO 2007 conform de raming in de begroting 2017 ingezet omdat er kosten voor grote woningaanpassingen zijn geweest.

Wijkteam € 407.500

Het wijkteam verricht taken voor Jeugdhulp en WMO. De totale kosten van de organisatie bedragen € 1.356.963 en komen ten laste van het 3D budget.

Dit budget laat een voordeel zien van € 407.500. Dit komt omdat de kosten wijkteam binnen dit programma over alle werkgebieden en producten worden verdeeld. Naast de verdeling over alle werkgebieden en producten zijn de kosten externe ondersteuning € 18.500 lager dan geraamd.

Algemene gezondheid € 16.000

Er is minder uitgegeven dan begroot en het budget laat een voordeel zien van € 22.000 omdat plannen niet tot uitvoering zijn gekomen. Hier tegenover staat een lagere onttrekking van de reserve 3D van afgerond € 6.000.

Jeugdgezondheidszorg: € 53.000

Er zijn minder kosten gemaakt voor preventief gezondheidsonderzoek (€ 11.000) en voorheen taken Centrum Jeugd en Gezin € 55.000. omdat er geen uitvoeringsplan was. Er zijn wel meer kosten (€ 33.000) gemaakt voor de uitvoering van Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG). Deze kosten waren niet in de begroting 2017 voorzien. Hiervan kan € 20.000 gedekt worden uit de zogenaamde beklemd middelen. Per saldo is er een nadeel in de uitvoering van JOGG van € 13.000.

“Arbeidsparticipatie”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt € 287.000 nadeliger uit dan geraamd. Aan organisatiekosten is voor € 49.000 minder toegerekend dan geraamd. Per saldo is aan overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten een nadelig resultaat behaald van € 337.000.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige kosten en opbrengsten.

Nieuwkomers € 8.000

De kosten voor de maatschappelijke begeleiding, woonbegeleiding en vervoerskosten pakken € 18.000 nadeliger uit. De rijksbijdrage pakt € 10.000 voordeliger uit.

Sociale Werkvoorziening € 10.000

Bestuurskosten Delta waren niet geraamd in 2017.

Reintegratie en Participatie

Het budget voor Re-integratie en participatie laat een voordeel zien van per saldo € 258.000. Er zijn aanzienlijk minder re-integratietrajecten ingezet dan voorzien. Dit komt omdat veel uitkeringsgerechtigden een ontheffing arbeidsplicht hadden in 2017. Via herkeuringen en het opstellen van ondersteuningsplannen is in 2017 ingezet om meer uitkeringsgerechtigden actief te maken. Dit voordeel wordt verrekend met de reserve 3D.

Werkelijke uitgaven tlv 3D	2015	2016	2017
Reintegratie/Participatie	€ 352.773	€ 167.910	€ 211.262

Algemene Bijstand € 151.000

Het beschikbare budget voor de algemene bijstand, inclusief de inkomensvoorzieningen (IOAW, IOAZ en BZ) en uitvoeringskosten laat voor 2017 een tekort zien van in totaal € 408.000. De reden van dit tekort is een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden in de gemeente Brummen en lagere uitstroom naar werk. Hier staat een hogere rijksbijdrage tegenover van € 231.000.

Het overschot op de uitvoering door Apeldoorn bedraagt € 26.000. De reden voor dit tekort ligt in hogere contractkosten met de gemeente Apeldoorn vanwege met name toename uitvoeringskosten schuldhulpverlening en de indexering van de tarieven in het contract.

Per saldo een nadeel van € 151.000. Bij de 2^e bestuursrapportage werd een totaal tekort verwacht van € 205.000.

Minima en Bijzondere bijstand € 167.000

Op deze post is de totale overschrijding te melden. Toekenningen van niet beïnvloedbare kosten voor beschermingsbewind leiden wederom tot een stijging van de uitgaven binnen dit budget. Ook hebben zich meer inwoners mede als gevolg van een communicatiecampagne, zoals met de Raad was afgesproken, een beroep gedaan op het minimabeleid. Bij de 2^e bestuursrapportage werd een tekort verwacht van € 45.000.

Portefeuillehouders: E. van Ooijen, L. Tuiten en J. Pierik - van der Snel

Dit programma gaat over de volgende werkgebieden

- Maatschappelijke voorzieningen en welzijn
- Onderwijs en kinderopvang

Wat hebben we gedaan

Maatschappelijke voorzieningen en welzijn	stand van zaken	resultaat
Raad (ook in LTA)		
Notitie integrale lokale structuur Inrichting van de lokale structuur en doorontwikkeling van de uitvoeringsorganisatie van algemene voorzieningen in de gemeente Brummen voor de periode 2017 – 2020	Is een lopend proces in samenwerking met de kwartiermaker en stuurgroep, college, SWB. Rapport kwartiermaker is besproken in stuurgroep. Een gezamenlijke reactie op de aanbevelingen door SWB en gemeente is afgesproken. Collegebesluit is in voorbereiding.	
College		
Voortzetten lopende projecten Zoals de inzet van combinatiefuncties en buurtsportcoaches, Jongeren op Gezond Gewicht , BALM (gezondheidsproject voor ouderen) en de gemeentelijke sportpas.	Voortzetting combinatiefuncties/ buurtsportcoach is door college besloten (opgenomen in conceptbegroting 2018). Besluitvorming JOGG moet nog plaatsvinden. BALM en sportpas benoemd in vast te stellen gezondheidsnota / uitvoeringsplan sportbeleid.	
Vorming sportkoepel Besluitvorming over vorming sportkoepel en uitvoering van dat besluit.	De oprichting van de sportkoepel is uitgesteld naar 01-02-2018.	
Overleg met Culturele Stichting en Stichting Bibliotheek Brummen-Voorst, over samenwerking en inpassing binnen de lokale structuur.	Naar aanleiding van een motie van de Raad zal in maart 2018 een notitie aan de Raad worden aangeboden.	
Onderwijs en kinderopvang	stand van zaken	resultaat
College		
Blijven inzetten op een goede uitvoering en dienstverlening leerplicht.	De samenwerking tussen leerplichtambtenaar binnen het Team voor Elkaar heeft goed vorm gekregen.	
Continueren inzet op peuteropvang en kinderopvang	De compensatieregeling peuteropvang is omgezet naar de regeling Alle Peuters naar de voorschool. Zodra nieuw VVE beleid door het Rijk is vastgesteld zullen zowel de VVE regeling als de regeling alle Peuters naar de voorschool worden ondergebracht in een Verordening Kinderopvang.	
Versterking samenwerking VO en MBO Onderwijs en TvE (pilot verbinden onderwijs en zorg)	Er zijn werkafspraken gemaakt met RMC consultants en consultants Participatie van Team voor Elkaar. Het onderwerp hoe om te gaan met privacy is voor 2018 nog wel aandachtspunt.	
Bouw twee scholen tot eind 2018	Scholencluster aan de Meengatstraat is eind 2017 opgeleverd en in gebruik genomen. Scholencluster aan de H.A. Lorentzstraat bouw gestart. Oplevering juni 2018.	
Overdragen beheer en onderhoud aan scholen;	Ingebruikgevingsovereenkomst scholencluster Beethovenstraat ondertekend. Ingebruikgevingsovereenkomst scholencluster Meengatstraat ondertekening januari 2018.	
Verkenning herontwikkelingsmogelijkheden vrijkomende schoollocaties.	Verkenning in Eerbeek heeft plaatsgevonden en worden met woningbouw ingevuld. Verkenning van de locaties in Brummen volgt in 2018.	

Maatschappelijke voorzieningen en welzijn

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Integraal beleidsnota 3 Decentralisaties Gemeente Brummen	2014	N.v.t.
Lokaal beleidsplan Jeugd 2015 – 2016 gemeente Brummen	2014	2017
Beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2015 – 2016	2014	2017
Beleidsnota Participatiewet 2015 – 2016	2014	2017
Investeringsagenda 'Samen Goed Voor Elkaar'	2016	2020
Programmaplan 'Samen Goed Voor Elkaar'	2016	2018
Actieplan Nieuwkomers in Brummen	2016	2018
Strategisch Plan "Wij Werken Samen Voor Brummen" Algemene Voorzieningen in de gemeente Brummen	2016	2020

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
20	Niet sporters	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	2012: 49,5% 2014: 50,2% 2016: 47,3%	CBS/RIVM

Onderwijs en kinderopvang

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Integraal huisvestingsplan onderwijsvoorzieningen	2007	N.v.t.
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Integraal beleidsnota 3 Decentralisaties Gemeente Brummen	2014	N.v.t.
Lokaal beleidsplan Jeugd 2015 – 2016 gemeente Brummen	2014	2017
Investeringsagenda 'Samen Goed Voor Elkaar'	2016	2020
Programmaplan 'Samen Goed Voor Elkaar'	2016	2018
Actieplan Nieuwkomers in Brummen	2016	2018
Strategisch Plan "Wij Werken Samen Voor Brummen" Algemene Voorzieningen in de gemeente Brummen	2016	2020

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
17	Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.	2014: 6,73 (22 leerplichtigen) 2015: 1,26 (4 leerplichtigen) 2016: 2,59 (8 leerplichtigen)	DUO
18	Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.	2014: 27,53 (90 leerplichtigen) 2015: 25,55 (81 leerplichtigen) 2016: 24,95 (77 leerplichtigen)	DUO
19	Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	Percentage leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, (zonder startkwalificatie) het onderwijs verlaat.	2013: 2,2% (40 leerlingen) 2014: 0,9% (17 leerlingen)	DUO

Toelichting op de financiële ontwikkelingen

<i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging	Realisatie 2017
<i>Lasten</i>				
Incidenteel	0	50	95	91
Structureel	4.287	4.417	4.374	4.210
<i>Totale lasten</i>	<i>4.287</i>	<i>4.467</i>	<i>4.469</i>	<i>4.302</i>
<i>Baten</i>				
Incidenteel	0	0	45	95
Structureel	819	818	825	851
<i>Totale baten</i>	<i>819</i>	<i>818</i>	<i>869</i>	<i>946</i>
Resultaat voor bestemming	-3.468	-3.649	-3.600	-3.356
<i>Lasten</i>				
Mutaties reserves	0	0	0	0
<i>Totale lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Baten</i>				
Mutaties reserves	7	7	7	7
<i>Totale baten</i>	<i>7</i>	<i>7</i>	<i>7</i>	<i>7</i>
Mutaties reserves	7	7	7	7
Saldo incl. bestemmingen	-3.461	-3.641	-3.592	-3.349

Het financiële verloop van de werkgebieden

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming, dus inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves:

	Rekening 2016			Begroting 2017 na wijz.			Rekening 2017			Afwijking		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Maatschappelijke Voorzieningen en Welzijn	2.483	669	-1.814	2.414	669	-1.745	2.386	695	-1.690	29	26	55
Onderwijs en Kinderopvang	1.804	156	-1.647	2.054	207	-1.847	1.916	257	-1.659	138	50	188
Resultaat incl. bestemming	4.287	826	-3.461	4.469	876	-3.592	4.303	953	-3.349	167	76	243

Toelichting op de geraamde incidentele lasten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroot na wijziging	Werkelijk	Afwijking
Opzet en inrichting nieuw digitaal oud archief	€ 50	€ 2	€ 48 V
Zorgverbreding, taalniveau 3F	€ 45	€ 90	€ 45 N
TOTAAL	€ 95	€ 92	€ 3 V

Toelichting op de geraamde incidentele baten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroot na wijziging	Werkelijk	Afwijking
Zorgverbreding, taalniveau 3F	€ 45	€ 95	€ 50 V
TOTAAL	€ 45	€ 95	€ 50 V

Verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging

De financiële uitkomst van het programma valt **€ 243.000** voordeliger uit dan geraamd. Hieronder de hoofdoorzaken van dit verschil.

“Maatschappelijke voorzieningen en Welzijn”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt **€ 55.000** voordeliger uit dan geraamd. Dit wordt voor **€ 13.000** veroorzaakt door minder toegerekende organisatiekosten dan geraamd. Aan overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten is een voordelig resultaat behaald van **€ 42.000**.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Oud archief € 48.000

De overgang van het oud archief naar e-depot is nog niet afgerond in 2017, het restant zal in de 1^e bestuursrapportage 2018 weer aangevraagd worden.

Sportkoepel € 57.000

Deze post betreft de oprichtingskosten van de Sportkoepel en laat voor 2017 een overschrijding zien.

Binnensportaccommodaties € 22.000

Op diverse kosten, waaronder lagere kapitaallasten, exploitatie, sport en spelmaterialen en hoger opbrengst verhuur een voordelig resultaat gehaald.

Welzijnsaccommodaties € 22.000

De opbrengst verhuur is hoger dan geraamd in verband met verhuur aan kinderopvang.

“Onderwijs en Kinderopvang”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt **€ 188.000** voordeliger uit dan geraamd. Dit wordt voor **€ 27.000** veroorzaakt door minder toegerekende organisatiekosten dan geraamd. Aan overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten is een voordelig resultaat behaald van **€ 161.000**.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Lokaal Onderwijsbeleid algemeen: € 14.000

Overschot op de post vervoer schoolgym en overige kosten.

Lokaal Onderwijsbeleid huisvesting: € 118.000

Het overschot wat hier is ontstaan wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten door vertraging oplevering van de nieuwe scholenclusters, bedrag € 118.000.

Zorgverbreding € 35.000

Gemeentelijk Onderwijs en Achterstandenbeleid, onderdeel verhoging taalniveau 3F toont aan kosten een overschrijding van **€ 45.000**. Hier staan extra inkomsten tegenover, bijdrage van regio gemeenten van € 50.000.

Het overschot wordt toegevoegd aan beklemd middel Verhoging taalniveau 3F.

Voorschoolse educatie toont een overschot van € 76.000. Dit is vooruitlopend op aangekondigde bezuinigingen een bewuste keuze. Het overschot kan onder aftrek van organisatiekosten worden toegevoegd aan beklemd middel voorziening GOA/VVE voor een bedrag van **€ 47.000**.

Leerlingenvervoer: € 26.000

Aan vervoerskosten en uitbestedingskosten is meer uitgegeven dan geraamd. De afrekening van Plus OV laat als gevolg van aanloop problemen hogere kosten zien.

Kinderopvang en peuterwerk: € 20.000

Minder opvanglocaties, minder hercontroles kinderopvang en lagere kosten peuterwerk leveren een financieel voordeel op.

Portefeuillehouders: J. Pierik - van der Snel, A.J. van Hedel en E. van Ooijen

Dit programma gaat over de volgende werkgebieden

- Bedrijfsvoering
- Financiering en overig

Wat hebben we gedaan

Bedrijfsvoering	stand van zaken	resultaat
Raad (ook in LTA)		
Verdere ontwikkeling van de programmabegroting in samenspraak met de Auditcommissie.	De begroting 2018 sluit aan op perspectiefnota en is op onderdelen meer Smart gemaakt.	
College		
Vergroten efficiency en effectiviteit (Lean als leidend principe) o.a. door: 1. richting voor de leanactiviteiten te bepalen via policy deployment en/of via inrichting obeya room; 2. werkplan voor 2017 vast te stellen en de daarin opgenomen werkprocessen te optimaliseren.	Binnen alle processen zijn eerste sessies gehouden als basis voor een dag- en/of weekstart. Het vervolg daarop, het daadwerkelijk houden van een obeyasessie, gebeurt echter (nog) niet binnen alle processen. Het werkplan lean 2017 is niet geheel gerealiseerd.	
Verdere optimalisering van de planning en control cyclus;	Is continue aandachtspunt. Aanpassing kredietstructuur heeft ingangsdatum van 1-1-2018. Plan van aanpak is gemaakt in 2017 en wordt uitgerold 2018. De begroting 2018 is smarter gemaakt.	
Invoering van prestatie management in de nieuwe proces gestuurde organisatie;	Over 2017 zijn vier kwartaalrapportages aangeleverd over de prestaties die in de programma-begroting staan benoemd.	
Kostenbewust handelen en begroten;	In 2017 heeft de voorbereiding plaatsgevonden van een toerustingstraject voor budgethouders.	
Heroverwegen van samenwerkingsverbanden.	De verbonden partijen zijn in de begroting 2017 langs de lat van de 4 K's gelegd. Deze analyse heeft niet direct geleid tot wijzigingen in het aantal verbonden partijen. Wel is in 2017 besloten een procedure in gang te zetten om te komen tot uittreding uit de GR Delta.	
Centrale sturing op arbeidspotentieel & ontwikkeling door HR. (taakstelling op bedrijfsvoering)	De taakstelling van € 125.000,- op organisatiekosten is in 2017 met € 154.000 ruimschoots gehaald. De oude formatie-taakstelling van € 102.000 is in 2017 voor € 57.000 ingevuld. Het invullen van de taakstelling loopt daarom in totaal € 16.000 achter op schema.	
Financiering en overig	stand van zaken	resultaat
Raad (ook in LTA)		
Het eigen vermogen versterken door te streven naar jaarlijkse overschotten op de begroting.	In de begroting voor de jaren 2017 en volgende jaren wordt uitgegaan van jaarlijkse overschotten op de begroting.	
Zorgen voor een algemene reserve met een omvang van 1,4 keer de weerstandsreserve.	Op basis van de resultaten over 2017 komt de ratio uit op 1,6.	
Zorgen voor zoveel mogelijk kostendekkende tarieven.	Voor 2017 zijn heffingen, te weten belastingen, rechten en leges bepaald conform de beleidsuitgangspunten als verwoord in de programmabegroting 2017-2020.	
College		
Jaarlijks af te sluiten met een jaarrekening met een positief resultaat.	Ook voor het jaar 2017 wordt een positief resultaat gerealiseerd.	

Bedrijfsvoering

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	2018
Perspectiefnota's 2015 en 2016	2015 en 2016	2017

Kengetallen

BBV nr.	Benaming	Toelichting	Waarde	Bron
1	Formatie	Fte. per 1.000 inwoners (20.945) Fte. per 1.000 inwoners (20.850)	2017: 6,65 2018: 7,29	Eigen Jaarstukken
2	Bezetting	Fte. per 1.000 inwoners (20.945) per 1-1-2016 Fte. per 1.000 inwoners (20.850) per 1-1-2017	2017: 6,00 2018: 7,29	Eigen Jaarstukken
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner (20.945) Kosten per inwoner (20.850)	2017: € 574 2018: € 646	Eigen Jaarstukken
4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2017: 17,1% 2018: 10,6%	Eigen Jaarstukken
5	Overhead	% van totale lasten van de begroting	2017: 14,6% 2018: 14,4%	Eigen Jaarstukken

Financiering en overig

Relevante (beleids)documenten

Document	In werking	Evaluatie
Bestuursprogramma 2015-2018 Schakelen naar de toekomst	2014	

Toelichting op de financiële ontwikkelingen

<i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging	Realisatie 2017
<i>Lasten</i>				
Incidenteel	7	37	195	143
Structureel	4.290	4.824	5.569	7.624
<i>Totale lasten</i>	<i>4.297</i>	<i>4.861</i>	<i>5.765</i>	<i>7.766</i>
<i>Baten</i>				
Incidenteel	0	0	0	0
Structureel	22.309	19.576	19.864	21.862
<i>Totale baten</i>	<i>22.309</i>	<i>19.576</i>	<i>19.864</i>	<i>21.862</i>
Resultaat voor bestemming	18.012	14.715	14.099	14.096
<i>Lasten</i>				
Mutaties reserves	217	262	262	198
<i>Totale lasten</i>	<i>217</i>	<i>262</i>	<i>262</i>	<i>198</i>
<i>Baten</i>				
Mutaties reserves	43	34	872	121
<i>Totale baten</i>	<i>43</i>	<i>34</i>	<i>872</i>	<i>121</i>
Mutaties reserves	-173	-228	610	-77
Saldo incl. bestemmingen	17.839	14.487	14.709	14.019

Het financiële verloop van de werkgebieden

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming, dus inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves:

	Rekening 2016			Begroting 2017 na wijz.			Rekening 2017			Afwijking		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Bedrijfsvoering	3.513	605	-2.908	6.946	183	-6.763	7.245	174	-7.071	-299	-9	-307
Financiering en Overig	1.000	21.748	20.748	-919	20.553	21.472	720	21.810	21.090	-1.639	1.257	-383
Resultaat incl. bestemming	4.514	22.353	17.839	6.027	20.736	14.709	7.964	21.984	14.019	-1.938	1.248	-690

Toelichting op de werkelijke incidentele lasten (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroot na wijziging	Werkelijk	Afwijking
Stelposten, kosten bovenformatief personeel	€ 46	€ 13	€ 33 V
Financiële informatievoorziening	€ 0	€ 4	€ 4 N
Huisvesting, incidentele maatregelen	€ 8	€ 14	€ 6 N
Servicepunt Eerbeek, incidentele maatregelen	€ 16	€ 19	€ 3 N
Tractie, gasinstallatie en gereedschappen	€ 13	€ 15	€ 2 N
Automatisering, kleine investeringen (website, Gis kaarten/BAG en controlesysteem reisdocumenten)	€ 113	€ 77	€ 36 V
Totaal	€ 195	€ 143	€ 52 V

Verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging

De financiële uitkomst van het programma valt **€ 690.000** nadeliger uit dan geraamd. Hieronder de hoofdoorzaken van dit verschil.

“Bedrijfsvoering”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt **€ 307.000** nadeliger uit dan geraamd. Dit wordt voor **€ 379.000** veroorzaakt door meer toegerekende organisatiekosten dan geraamd. Aan overige kosten en opbrengsten is een voordelig resultaat behaald van **€ 72.000**.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Huisvesting bestuursdienst cs € 41.000

Lagere exploitatiekosten gemeentehuis bedraagt € 27.000. Verder zijn de kosten van incidentele maatregelen (aanpassingen ontvangstruimte en kantoren) en de kapitaallasten **€ 23.000** hoger dan geraamd. Kosten van consumptievoorziening, aankleding en verzorging etc. zijn met **€ 24.000** overschreden. Verder zijn er meer kosten op abonnementen en portokosten dan begroot te samen **€ 23.000**.

P&C instrumenten (begroting en jaarstukken) € 14.000

Overschrijding kosten accountant.

Drukwerk € 14.000

Laat een voordeel zien van afgerond € 14.000.

Financiële informatievoorziening € 72.000

Invorderingskosten laten een voordeel zien van € 21.000. Bijdrage in vervolgingskosten laten een nadeel zien van **€ 15.000**. Er heeft een toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren plaatsgevonden van **€ 76.000**.

Saldo kostenplaatsen € 187.000

Betreft het saldo van niet verdeelde organisatiekosten. In 2017 gaat het om een nadeel. (2% van werkelijk verdeelde organisatiekosten)

Tractie € 10.000

De aanschaf van nieuwe auto's hebben langer op zich laten wachten waardoor de kapitaallasten in 2017 incidenteel lager uitpakken.

Organisatie en Personeelsbeleid € 152.000

Het restant budget bestaat onder andere uit de volgende posten:

Budget beloningsdifferentiatie	€ 16.000
Budget ziektevervangning	€ 71.000

Budget overwerk	€ 44.000
Budget werkkostenregeling (WKR)	€ 21.000
Totaal	€ 152.000 V

Dit bedrag wordt meegenomen in de dekking van de loonkosten en kosten van inhuur van de gemeentelijke organisatie (LKA)

Budget voor arbeidsomstandigheden, zoals bedrijfszorgpakket, budget BHV, tevredenheidsonderzoek laat voordeel zien van € 16.000. Voor het tevredenheidsonderzoek is in 2018 nog € 2.500 ter afronding van het onderzoek nodig. Dit zal bij de 1^e bestuursrapportage 2018 worden aangevraagd.

Kosten voor de salaris- en personeelsadministratie zijn € 13.000 hoger dan geraamd. Veroorzaakt door meerwerk aanschaf nieuwe modules binnen het geautomatiseerde systeem.

Informatisering en Automatisering € 146.000

Budget beveiliging	€ 24.000
Budget algemene kosten	€ 11.000
Communicatie en infrastructuur	€ 32.000
Licentiekosten en onderhoud	€ 107.000
Kosten systeembeheer	€ 16.000
Kosten helpdesk	€ 13.000
Kleine investeringen (<€ 12.500)	€ 36.000
Lager kapitaallasten	€ 131.000
Overige mutaties	€ 10.000
Totaal	€ 146.000

Management € 66.000

De loonkosten van procesmanagers en coördinatoren vallen wegens tijdelijke vacatures incidenteel lager uit dan begroot.

“Financiering en Overig”

De financiële uitkomst van dit werkgebied valt € 383.000 nadeliger uit dan geraamd. Dit wordt voor € 15.000 veroorzaakt door meer toegerekende organisatiekosten dan geraamd. Aan overige kosten en opbrengsten is een nadelig resultaat behaald van € 368.000.

Hierna een analyse van het resultaat van de overige incidentele en structurele kosten en opbrengsten.

Saldo renteverdeling € 70.000

Op rekening basis is hier een nadeel ontstaan van € 287.000. Dit heeft te maken met minder toegerekende rente aan producten omdat investering later worden opgeleverd dan begroot en een lager rentepercentage over investeringen die zijn afgesloten in 2017 dan begroot, (begroot 3% - werkelijk 1,05%)

Uit de berekening voor het op peil houden van de risicovoorziening Bouwgrond per 31-12-2017 komt naar voren dat er per saldo geen toevoeging nodig is en dat de voorziening verlaagd kan worden. Per saldo een voordeel van € 341.000.

Verder ontvangen rente SVN startersleningen € 16.000

Belastingen € 72.000

Voor zowel de OZB op woningen als op niet-woningen is de werkelijke opbrengst lager dan geraamd.

Dit wordt met name veroorzaakt door toegekende bezwaarschriften.

Toeristenbelasting € 30.000

Deze post geeft per saldo een voordeel. Meeropbrengst is ruim € 60.000 hoger, hiervan wordt 50% extra toegevoegd aan de bestemmingsreserve Toerisme en Recreatie.

Algemene uitkering € 140.000

Via de 1^e bestuursrapportage werd op basis van de september- en decembercirculaire 2016 de geraamde stand van de algemene uitkering uit het gemeentefonds met afgerond € 287.000 bijgesteld. In de 2^e bestuursrapportage werd een hogere rijksuitkering verwacht van € 330.000.

De uiteindelijke rijksuitkering 2017 is gebaseerd op gegevens uit de mei-, september- en decembercirculaire waar uw gemeenteraad middels specifieke advisering over het verloop wordt geïnformeerd.

Uiteindelijk werd er over het jaar 2017 € 398.000 meer ontvangen dan geraamd. Ruim € 111.000 meer dan geraamd ten tijde van de 1^e bestuursrapportage. Daarnaast is over de uitkeringsjaren 2015 en 2016 nog afgerond € 29.000 ontvangen.

Ten opzichte van de verwachte uitkering gemeld tijdens de 2^e bestuursrapportage zijn diverse ramingen negatief bijgesteld. De voornaamste: de uitkeringsfactor 2016 en 2017, totaal € 74.000. Ook het accres valt € 74.000 lager uit. Het BTW compensatie plafond is neerwaarts bijgesteld, € 49.000 in verband met landelijk meer gedeclareerde BTW. Ook de WOZ ontwikkeling zorgt voor een daling, € 17.000 afgerond.

Stelposten € 97.000

Bijdrages van de post boven formatief personeel heeft incidenteel een voordeel opgeleverd van € 20.000 wegens inleenvergoedingen welke niet geraamd waren.

Daarnaast hebben medewerkers zelf een nieuwe betrekking gevonden wat een voordeel voor deze post betekent van € 33.000. Bij de 2^e bestuursrapportage al melding gedaan van een voordeel.

Van de stelpost in te verdienen organisatiekosten resteert nog € 16.000 wat niet gerealiseerd is. Verder een incidentele bate als gevolg van foutief opgenomen eindbalans post leningen 2016, dit levert een incidenteel voordeel op van € 55.000 in 2017.

Onvoorzien € 20.000

De jaarlijkse post onvoorzien is niet ingezet en valt daarmee vrij ten gunste van het resultaat 2017.

Begrotingssaldo € 655.000

Dit nadeel wordt veroorzaakt door het geraamde negatieve begrotingsresultaat t/m de 1^e bestuursrapportage. Aangezien het werkelijke resultaat 2017 positief is hoeft er nu geen inzet van de Vrije reserve worden gedaan. Voor dit onderdeel toont zich dit als een nadeel. Maar voor het totaal resultaat heeft dit geen invloed.

Voor het werkelijke resultaat 2017 wordt naar de inleiding van dit boekwerk verwezen.

2.2 De paragrafen

Algemeen

In deze paragraaf worden de beleidslijnen beschreven die van belang zijn voor de gemeentelijke belastingen en heffingen. Verder worden de financiële uitkomsten in 2017 beschreven.

De onroerende-zaak belastingen (OZB)

Via het coalitieakkoord “Schakelen naar de toekomst” 2014-2018 is het bestaande beleid van in principe alleen inflatiecorrectie bij de belastingtarieven herbevestigd. Voor de jaarlijkse inflatiecorrectie OZB binnen onze gemeente is het indexeringscijfer voor de consumentenprijsindices (CPI) over het tijdvak juli vorig jaar – juni lopend jaar van belang. Dit percentage kwam voor 2015-2016 uit op 0,5%. Om inwoners en bedrijven een zekere lastenverlichting te bieden is de inflatiecorrectie voor 2017 niet doorgevoerd.

De Onroerende Zaakbelastingen als percentage van de waarde

De onroerende zaakbelastingen (OZB) worden geheven als een percentage van de WOZ-waarde van de betreffende onroerende zaak. Eenzelfde systematiek als bij de berekening van het eigenwoningforfait bij de inkomstenbelasting.

Bij de vaststelling van de percentages voor 2017 werd rekening gehouden met de verschuiving van de waardepeildatum van 1 januari 2015 naar 1 januari 2016. Op basis van informatie van de Waarderingskamer werd de waardeontwikkeling bij woningen geschat op 1,5 %. Voor niet-woningen is dat -/-2,5 %. Bij de vaststelling van de tarieven voor 2017 werd met deze ontwikkeling rekening gehouden.

Onroerende-zaakbelastingen	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Werkelijk 2017
Netto gerealiseerde c.q. te realiseren opbrengst, inclusief jaarlijks accres	€ 3.524.947	€ 3.593.360	€ 3.524.958
Inflatiecorrectie op basis ontwikkeling CPI.	0,7%	0,5%	0,5%
Voorgesteld inflatiepercentage	0,7%	0,0%	0,0%
Woningen, eigenarenheffing in %	0.108%	0.106%	0.106%
Niet-woningen, gebruikersheffing in %	0.169%	0.173%	0.173%
Niet-woningen, eigenarenheffing in %	0.212%	0.217%	0.217%

De toeristenbelasting

Bepalend voor de hoogte van de aanslagen toeristenbelasting is het aantal overnachtingen door personen die niet in onze gemeente woonachtig zijn en het tarief per overnachting. Vanaf 2012 is een verhoging van het tarief doorgevoerd tot € 1,35. De meeropbrengst toeristenbelasting ten opzichte van de opbrengst 2011 van € 318.000, komt voor 50% ten gunste van de algemene middelen van de gemeente. Het resterende bedrag wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Toerisme en recreatie. Deze reserve wordt vervolgens ingezet voor de bekostiging van de kosten van al bestaande en nieuwe recreatieve voorzieningen.

De werkelijke opbrengst 2017 bedraagt	€ 714.727.
Basisopbrengst	€ 318.000 -/-
Meeropbrengst	€ 396.727
Toevoeging aan reserve T&R 50% van de meeropbrengst	€ 198.364

De afvalstoffenheffing

Beleidsuitgangspunt is 100% dekking van de toe te rekenen kosten. Dekkingstekorten of –overschotten worden aan het eind van het jaar verrekend met de bestemmingsreserve afvalstoffenheffing en worden vervolgens weer betrokken bij de tariefstelling in komende jaren. Voor 2017 was ruimte voor verlaging van de tarieven met 1%.

Afvalstoffenheffing	Werkelijk 2016	Begroot Nw 2017	Werkelijk 2017
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst via tarieven	€ 1.615.878	€ 1.600.000	€ 1.602.825
Vast recht per perceel per maand of een deel daarvan	€ 10,87	€ 10,76	€ 10,76
Container hoogbouw 30 liter voor restafval	€ 0,88	€ 0,87	€ 0,87
Container hoogbouw 60 liter voor restafval	€ 1,66	€ 1,64	€ 1,64
Een container van 80 liter bestemd voor restafval	€ 2,52	€ 2,49	€ 2,49
Een container van 140 liter bestemd voor restafval	€ 3,99	€ 3,95	€ 3,95
Een container van 240 liter bestemd voor restafval	€ 6,44	€ 6,38	€ 6,38
Een container van 80 liter bestemd voor gft-afval	€ 0,90	€ 0,89	€ 0,89
Een container van 140 liter bestemd voor gft-afval	€ 1,44	€ 1,43	€ 1,43
Een container van 240 liter bestemd voor gft-afval	€ 2,31	€ 2,29	€ 2,29
Procentuele stijging t.o.v. het voorgaande jaar.	Gft-afval -50%	-1,0%	-1,0%

Berekening van de kostendekkendheid van een heffing	Begroot na wijz	Realisatie
Kosten product	€ 1.450.104	€ 1.483.465
Inkomsten product, excl. heffingen	€ 75.080	€ 491.501
Toevoeging aan reserve/voorziening	€ 0	€ 295.160
Netto kosten taakveld	€ 1.375.024	€ 1.287.125
Toe te rekenen kosten:		
Overhead op organisatiekosten 51%	€ 51.433	€ 36.417
BTW	€ 267.623	€ 279.283
Totale kosten	€ 1.694.080	€ 1.602.825
Inzet reserve/voorziening	€ 94.080	€ 0
Opbrengst heffingen	€ 1.600.000	€ 1.602.824
Totale opbrengsten	€ 1.694.080	€ 1.602.825
Dekkingspercentage	100%	100%

Per saldo wordt ruim € 295.000 toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing. Dit is € 389.240 meer dan de raming na wijziging. Geraamde inzet van de reserve bedroeg ruim € 94.000.

De rioolheffing

Net als bij de afvalstoffenheffing is ook bij de rioolheffing het beleidsuitgangspunt dat 100% van de toe te rekenen kosten moet worden gedekt. Verder wordt hier met een egalisatievoorziening gewerkt. Er was ruimte voor verlaging van de tarieven 2017 met 3%.

Rioolheffing	Werkelijk 2016	Begroot Nw 2017	Werkelijk 2017
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst via tarieven	€ 2.856.437	€ 2.714.690	€ 2.772.913
Aantal m3 waterverbruik voor heffing	1.033.159 m ³	1.017.500 m ³	1.025.467 m ³
Vastrecht per riolaansluiting	€ 41,51	€ 40,27	€ 40,27
Variabel tarief per m3 waterverbruik	€ 2,37	€ 2,30	€ 2,30
Procentuele stijging tarief t.o.v. het voorgaande jaar	-2,0%	-3,0%	-3,0%

(* Incl. fabrieken. Zij betalen echter geen rioolheffing. Vanaf 2017 worden alleen de m³ vermeld waar ook heffing tegenover staat.)

Berekening van de kostendekkendheid van een heffing	Begroot na wijz	Realisatie
Kosten product	€ 2.324.898	€ 2.117.332
Inkomsten product, excl. heffingen	€ 15.330	€ 10.886
Toevoeging aan reserve/voorziening	€ 0	€ 266.351
Netto kosten taakveld	€ 2.309.568	€ 2.372.797
Toe te rekenen kosten:		
Overhead op organisatiekosten 51%	€ 132.463	€ 122.025
BTW	€ 313.105	€ 278.091
Totale kosten	€ 2.755.136	€ 2.772.913
Inzet reserve/voorziening	€ 40.446	€ 0
Opbrengst heffingen	€ 2.714.690	€ 2.772.913
Totale opbrengsten	€ 2.755.136	€ 2.772.913
Dekkingspercentage	100%	100%

Per saldo wordt ruim € 266.000 toegevoegd aan de Voorziening Rioolheffing. Dit is bijna € 307.000 hoger dan geraamd bij de begroting na wijziging. Geraamde inzet van de voorziening bedroeg ruim € 40.000.

Leges

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland.

Opbrengst leges	Werkelijk 2016	Begroot Nw 2017	Werkelijk 2017
Rijks- en gemeentelijke leges productgroep burgerzaken	€ 340.503	€ 351.795	€ 370.461
Leges naturalisaties	€ 11.162	€ 7.470	€ 12.950
Leges burgerlijke stand	€ 55.833	€ 42.548	€ 49.030
Leges o.b.v. de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	€ 9.514	€ 7.323	€ 8.533
Leges omgevingsvergunningen w.o. bouwen	€ 365.101	€ 450.425	€ 695.523

Begrafnisrechten

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland. Bij de ramingen voor 2017 was rekening gehouden met inflatiecorrectie van 0,5%.

Opbrengst leges	Werkelijk 2016	Begroot Nw 2017	Werkelijk 2017
Gerealiseerde c.q. te realiseren opbrengst	€ 91.304	€ 91.144	€ 109.467

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op het weerstandsvermogen van de gemeente Brummen. Uitgangspunt is de begin november 2017 door de gemeenteraad vastgestelde Nota weerstandsvermogen 2016. Dit geeft de situatie per 31-12-2017 weer.

In afwijking van voorgaande jaren zal een herijking van de weerstandsreserve in het voorjaar 2018 plaatsvinden, in plaats van het najaar 2018. Vanwege het in een vroegtijdig stadium al moeten aanleveren van de gegevens voor de jaarstukken is het niet mogelijk de herijkte gegevens van het voorjaar 2018 op te nemen in de jaarstukken 2017.

Deze paragraaf bevat volgens artikel 11. lid 1 van het BBV tenminste:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- b. een inventarisatie van de risico's;
- c. het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's;
- d. kengetallen, inclusief een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken zonder het beleid te veranderen. Dit is enerzijds afhankelijk van de weerstandscapaciteit (welke middelen zijn voorhanden) en anderzijds van de risico's die worden gelopen (het risicoprofiel).

De weerstandscapaciteit

Er bestaat geen eenduidige definitie van de weerstandscapaciteit. Een vrij algemeen gehanteerde definitie is: "de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote lasten (die onverwachts en substantieel zijn) te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast behoeven te worden." Daarbij kan worden uitgegaan van een enge en een ruime interpretatie.

In de nota weerstandsvermogen 2016-2017 staat dat we in Brummen uit willen gaan van de zogenaamde enge definitie van de weerstandscapaciteit. Het verschil tussen beide zit vooral in de snelle beschikbaarheid van de middelen en de vraag of het beleid moet worden aangepast. In onderstaande tabel wordt dit zichtbaar gemaakt:

Omschrijving	Eng	Ruim
Algemene reserve (inclusief weerstandsreserve)	X	X
Bestemmingsreserves	X	X
Stelpost onvoorzien	X	X
Flexibiliteit van de begroting	X	X
Stille reserves (niet direct beschikbaar)		X
Onbenutte belastingcapaciteit (vraagt beleidswijziging)		X

Dat betekent dat bijvoorbeeld de zogenaamde stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit niet worden meegenomen bij de berekening van de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit van onze gemeente bestaat medio 2017 uit de volgende onderdelen:

1. Algemene reserve

De algemene reserve van de gemeente Brummen bestaat uit de volgende onderdelen en bedragen:

- Weerstandsreserve € 1.959.000
- Vrije reserve € 1.101.000
- Totaal algemene reserve € 3.060.000 exclusief het resultaat van de jaarrekening 2017.

Weerstandsreserve

Het bedrag is alleen bedoeld als weerstandscapaciteit om risico's te kunnen afdekken. Het is te beschouwen als een soort ijzeren voorraad. De reserve is dus een onderdeel van de totale capaciteit om risico's op te vangen.

Vrije reserve

Het geringe saldo van deze reserve is vooral ontstaan door het treffen van voorzieningen voor de grondexploitaties in eerdere jaren. Hierdoor is het noodzakelijk de lasten te blijven te beheersen en/of de baten te verhogen. Het BBV bepaalt dat reserves geen negatief saldo mogen hebben.

2. Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves maken in principe deel uit van de weerstandscapaciteit. De bestemmingsreserves zullen naar verwachting grotendeels worden ingezet in de aankomende 4 jaren. Vanwege het tijdelijke karakter van de bestemmingsreserves zijn deze niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

3. De jaarlijks in de begroting opgenomen stelpost voor onvoorziene uitgaven

Op basis van artikel 189 lid 2 van de Gemeentewet is het verplicht om een bedrag voor onvoorziene uitgaven in de begroting op te nemen. De begrotingsvoorschriften (BBV 2004) laten gemeenten de vrijheid om per programma een bedrag op te nemen of hiervoor een centrale stelpost aan te wijzen.

Onze gemeente heeft altijd voor de laatste mogelijkheid gekozen omdat hiermee het meeste recht wordt gedaan aan het karakter van de stelpost als buffer om daarmee onvoorziene ontwikkelingen binnen de totale begroting op te kunnen vangen.

Bij het inzetten van de stelpost wordt een strikte begrotingsdiscipline gehanteerd, waardoor alleen een beroep op de stelpost kan worden gedaan als er sprake is van de zogenaamde drie O's. Alleen onderwerpen die onvoorzien, onafwendbaar en onuitstelbaar zijn komen voor incidentele dekking in aanmerking. Voor 2017 was € 20.000 beschikbaar binnen programma Financiering, wat onbenut bleef.

4. Flexibiliteit van de begroting

Tot de weerstandscapaciteit rekenen wij ook de flexibiliteit van de begroting. Dat wil zeggen of we in de gemeente Brummen in staat zijn om snel ons inkomsten- en uitgavenpatroon aan te passen. Door de diverse bezuinigingsoperaties in de afgelopen jaren is de rek (flexibiliteit) hier nagenoeg uit. Overigens is in de nota Weerstandsvermogen zoveel mogelijk rekening gehouden met de tijd fase die nodig is om bijsturingen in de begroting te kunnen effectueren. Conclusie is dat flexibiliteit op zich wel een onderdeel van de weerstandscapaciteit is, maar qua omvang moet de capaciteit op nul gesteld worden.

5. Aanwezige stille reserves

Van een stille reserve is sprake wanneer de actuele waarde van een bezitting hoger is dan de boekwaarde die op de gemeentelijke balans is opgenomen. Omdat gemeenten deze hogere waarde niet op de balans mogen opnemen ontstaat daardoor een overwaarde die stille reserve wordt genoemd.

6. De onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit zijn de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en heffingen (OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges) te verhogen. Voor de heffingen zijn overigens regels gesteld: de tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn in meerjarenperspectief. Blijft over de onbenutte capaciteit binnen de OZB.

Voor de OZB is de capaciteit te berekenen door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente Brummen. Voor de maximale belastingtarieven is gebruik gemaakt van

de normen voor “een redelijk peil van de eigen heffingen” bij het zogenaamde artikel 12 beleid zoals genoemd in de circulaire Gemeentefonds.

Uitgaande van deze maximale tarieven en de voorgestelde Brummense tarieven 2017 is een onbenutte belastingcapaciteit berekend van afgerond € 1.953.000.

Deze bedragen zijn niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen. Reden: wijziging van OZB-tarieven vraagt om een beleidswijziging van de Raad.

De financiële risico's

De nota weerstandsvermogen van 2016 - 2017 is als basis gebruikt. Bedragen met een uitkomst < € 10.000 voor het financieel risico vermenigvuldigt met de kans zijn evenals in 2016 niet meer meegenomen in de berekening voor de benodigde weerstandsreserve. Reden hiervan is dat dit soort bedragen veelal gedekt kunnen worden uit de reguliere begrotingsposten.

Onderstaand volgt een beschrijving van de potentiële risico's (> € 100.000) die Brummen loopt, waarvoor geldmiddelen zijn gereserveerd:

Nr	Werkgebied	Gebeurtenis	Bedrag
1	1. Veiligheid, handhaven en toezicht	Grote calamiteit zoals natuurramp, treinongeluk etc.	€ 100.000
2	8. Openbare ruimte en Afval	Minder rendabele exploitaties en contractrisico's	P.M.
3	9. Ruimte voor Eerbeek	Diverse gebeurtenissen	P.M.
4	14. Arbeidsparticipatie	Opheffing/ doorontwikkeling GR Delta.	€ 315.000
5	16. Onderwijs en kinderopvang	Extra afschrijving geïnvesteerde gelden gebouwen en contractrisico's nieuwbouw	P.M.
6	17. Bestuur en dienstverlening	Overheveling ineens aan een pensioenfonds voor uitkeringen aan gepensioneerde wethouders door wettelijke regeling	€ 100.000
7	18. Bedrijfsvoering	Gevolgen van verkeerde aanbestedingsprocedure	€ 150.000
8	Risico's P.M. en overige risico's < € 100.000		€ 1.294.000
	Totaal weerstandsreserve		€ 1.959.000

Voor een aantal gebeurtenissen is P.M. ingevuld omdat het openbaar maken de gemeente mogelijk zou kunnen schaden.

Conclusie

De weerstandscapaciteit is bepaald op positief € 3.060.000. Het totaal aan gewogen risico's is bepaald op € 1.959.000. Hieruit blijkt dat de risico's binnen de huidige weerstandscapaciteit in “voldoende” mate kunnen worden opgevangen met een ratio van 1,56.

Het vastgestelde beleid gaat uit van een ratio van 1,4 wat leidt tot een vrije reserve van € 783.600.

NB: *De rapportage omtrent het weerstandsvermogen is een momentopname. Nieuwe projecten, economische ontwikkelingen en investeringsbeslissingen kunnen het risicoprofiel beïnvloeden waardoor het benodigde weerstandsvermogen een andere waardering kan krijgen.*

Financiële kengetallen

Vanaf 2016 zijn gemeenten verplicht om een aantal financiële kengetallen in de Jaarstukken op te nemen. De bedoeling hiervan is om de financiële positie van gemeenten weer te geven en te kunnen vergelijken tussen gemeenten onderling. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet alles en moet daarom altijd in relatie worden gezien met andere kengetallen. Als de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld geven, betekent dit dat de financiële positie van een gemeente onder druk staat en dat maatregelen noodzakelijk zijn om deze situatie te verbeteren. De gemeenteraad mag per kengetal zelf een norm of een gewenste richting bepalen. De provincie Gelderland heeft zelf kaders voor de kengetallen bepaald. In haar begrotingsbrief vergelijkt de provincie de kengetallen van de gemeente met deze kaders.

Hieronder de uitwerking van de kengetallen voor Brummen.

7a – Netto schuldquote, exclusief verstrekte leningen

Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
106%	121%	118%

De netto schuld geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente weer, ten opzichte van de eigen middelen. Bij de netto schuldquote worden alle schulden, verminderd met geldelijk bezit, afgezet tegen alle structurele baten (excl. mutaties reserves).

Provincie Gelderland geeft de volgende norm;

boven 130%: er is sprake van een zeer hoge schuld,

boven 100%: er is waakzaamheid geboden,

tot 100%: norm is voldoende.

De kengetallen voor Brummen zijn mede zo hoog als gevolg van het financieren van bouwgrondcomplexen, inclusief complexen waarvoor een samenwerkingsovereenkomst met marktpartijen voor is afgesloten. De rentelast die voortvloeit uit deze schulden worden voor het grootste deel doorberekend aan de bouwgrondcomplexen.

7b – Netto schuldquote, inclusief verstrekte leningen

Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
109%	125%	139%

Om inzicht te krijgen in welke mate er sprake is van doorlenen van kapitaal, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel is van de verstrekte leningen en wat dit betekent voor de schuldenlast van de gemeente.

Zie aantekeningen onder punt 7a hiervoor.

Deze forse verhoging komt voort uit de deal met marktpartijen. Een groot deel van onze vordering is opgenomen als een vordering groter dan 1 jaar. Verder zijn er een 3-tal stimuleringsleningen uitgezet via SVn in 2017. Beide onderdelen verhogen het kengetal.

7c – De solvabiliteitsratio

Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
14%	10%	16%

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft het eigen vermogen weer als percentage van het balanstotaal.

Provincie Gelderland geeft de volgende norm;

Lager dan 20%: risicovol - Tussen 20 en 50%: voldoende - Boven 50%: goed

Onze solvabiliteitsratio is laag en laat een stabiel beeld zien de komende jaren. De vrije reserve stijgt maar de reserves 3D en Afvalstoffenheffing dalen binnen het eigen vermogen.

7d – Kengetal bouwgrondexploitatie

Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
30%	37%	4%

Ook in Brummen is de afgelopen jaren gebleken dat de grondexploitatie een grote invloed kan hebben op de financiële positie van de gemeente. Het kengetal geeft aan het aandeel van boekwaarde van de gronden in exploitatie ten opzichte van de totale bate van de gemeente (exclusief de verrekeningen met reserves). De Provincie stelt geen norm voor dit kengetal. Wij doen de beoordeling en bijstelling jaarlijks via het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG) en de accountant beoordeeld deze bij de Jaarstukken. De enorme daling heeft te maken met de deal tussen marktpartijen en de gemeente. Zo zijn de twee complexen Lombok en Eertbeek uit de boeken verdwenen. In 2018 staan nieuwe ontwikkelingen in Eerbeek op stapel die het kengetal weer kunnen doen stijgen.

7e – Structurele exploitatieruimte

Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
3%	1%	1%

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Ook geeft het aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen en/of er ruimte is voor nieuw beleid. Voor de berekening zoals die nu is voorgeschreven moeten we het saldo van structurele baten en lasten vermeerderd met het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (*) delen door de totale baten. Het kengetal moet hierdoor minimaal groter dan 0 zijn, anders duidt dit op een tekort in de structurele ruimte. Het meerjaren beeld laat zien dat de structurele ruimte stijgt voor Brummen.

(*) exclusief verrekening resultaat met de Vrije Reserve

7f – Belastingcapaciteit – Woonlasten meerpersoonshuishoudens

Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
118%	116%	116%

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Hieronder worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De uitkomst van de berekening zijn de woonlasten in Brummen uitgedrukt in een percentage van het landelijk gemiddelde. Is het kengetal lager dan 100%, dan zijn onze woonlasten dus lager dan gemiddeld in Nederland. Uit het meerjarenbeeld valt af te leiden dat onze woonlasten dalen.

De cijfers die in de Brummense lokale lastenmonitor worden genoemd, zie paragraaf A, vormen de basis van de berekening.

Algemeen

In deze paragraaf gaan wij in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de 'grotere' kapitaalgoederen van de gemeente. Hierbij moeten we denken aan de kosten van aanleg en instandhouding van wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Een groot deel van het 'vermogen' van onze gemeente bestaat uit het bezit van wegen, groenvoorzieningen, rioleringen, gebouwen en aanverwante zaken. Een zorgvuldig beheer en onderhoud hiervan is dan ook van wezenlijk belang. Een tweede, wellicht nog belangrijker aspect, is dat de kwaliteit van het openbaar gebied door de inwoners vaak het meest intensief beleefd wordt. Zwerfvuil, hondenpoep, loszittende stoeptegels, boomwortels, slecht onderhouden gebouwen, moeilijk toegankelijke gemeentelijke gebouwen: deze onderwerpen in de directe omgeving raken de inwoners direct en hier hebben zij vaak een eigen en duidelijke mening over.

De kosten van instandhouding worden berekend aan de hand van onderhoudsplannen (de beheersplannen), voor wegen, groen, riolering en gebouwen. Onderhoudskosten maken een wezenlijk deel van de uitgaven uit en zijn maar deels beïnvloedbaar via het maken van een keuze in het niveau van onderhoud.

Om het onderhoudsniveau en de kosten daarvan vast te kunnen stellen is in september 2007 het Beheerkwaliteitsplan Gemeente Brummen opgesteld. In dit plan is de kwaliteit van het beheer van de openbare voorzieningen geanalyseerd en meetbaar gemaakt.

Het vastgestelde kwaliteitsniveau is het toetsingskader voor bestuur, inwoners en medewerkers.

In 2017 is een Integrale visie Beheer Openbare Ruimte opgesteld. In samenspraak met belanghebbenden is het huidige beheer van de openbare ruimte geëvalueerd en worden nieuwe kaders gesteld voor het beheer van de openbare ruimte. De besluitvorming over de visie vindt begin 2018 plaats.

Het onderhoud van de wegen

Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan wegen op- en vastgesteld. Voor de financiering van de uitvoering wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd aan de voorziening onderhoud wegen. Uit deze voorziening worden het groot onderhoud van de asfalt- en elementenverhardingen bekostigd en ook de oppervlaktebehandelingen.

De wegininspecties worden eens per twee jaar uitgevoerd en geven input voor het onderhoudsprogramma van de volgende twee beheerjaren.

Het asfaltonderhoud en de straat- en andere werkzaamheden worden in de markt gezet en aanbesteed.

Asfaltonderhoud, herstraat- en andere werkzaamheden aan wegen en fietspaden in 2017

Reparaties asfalt deklaag: Patrijsstraat, Troelstralaan, GK van Hogendorpstraat, Fietsstroken Voorsterweg kern Oeken, Fietsstroken Emperweg Empe, Beekpad, Bachstraat

Herstraatwerkzaamheden: Zutphensestraat, Stuijvenburchstraat, Gagelpad, Heidepad, diverse trottoirs

Bruggenbeheer

In 2017 is de vervanging van de drie bruggen over het Apeldoorns Kanaal gestart. Begin 2018 is dit project afgerond. De nieuwe bruggen zijn onderhoudsarm. Binnen het contract wordt er een onderhoudsplan opgesteld. Aan de hand van dit plan zal er onderhoud worden uitgevoerd.

Openbare reiniging

Met uitzondering van de centra en enkele toegangswegen tot de centra vindt het vegen van wegen en verwijderen van (zwerf-)vuil in de openbare ruimte op een sober en laag niveau plaats (C-niveau van de

CROW kwaliteit catalogus). Inwoners en bedrijven wordt gevraagd zelf een steentje bij te dragen in het leefbaar houden van de woonomgeving. Het verwijderen van zwerfvuil wordt uitgevoerd door mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

De openbare straatverlichting

In april 2016 heeft de gemeenteraad een nieuw beleidsplan openbare verlichting vastgesteld. In dit plan zijn de uitgangspunten voor de openbare verlichting opgenomen.

Op basis van dit beleidsplan wordt het bestand van lichtmasten en armaturen verduurzaamd. In verband met het vertrek van de beheerder van de openbare verlichting en het inwerken van een nieuwe beheerder zijn in 2017 nog geen armaturen en masten vervangen. De geplande vervanging vindt nu in de jaren 2018 t/m 2021 plaats.

Het regulier onderhoud van de verlichting (o.a. vervangen kapotte armaturen) is uitbesteed voor een periode van 4 jaar. De aanbesteding heeft in regionaal verband plaats gevonden. De onderhoudsperiode loopt tot en met 2019.

De rioleringsstelsels

Voor dagelijks onderhoud aan de rioolgemaal en correctief onderhoud zijn binnen de exploitatiebegroting jaarlijkse budgetten beschikbaar. Voor toekomstige renovaties van rioolstelsels is een voorziening beschikbaar die jaarlijks wordt gevoed ten laste van de exploitatiebegroting. In 2017 wordt € 600.000 in deze voorziening gestort. De storting is gebaseerd op gegevens uit het betreffende beheersplan, het nieuwe GRP en wordt jaarlijks aangepast.

Uitbreiding van de bergingscapaciteit en het uitvoeren van verbetermaatregelen van het bestaande rioolstelsel wordt gedaan op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Noodzakelijke investeringen worden meerjarig ingepland en de kapitaallasten komen ten laste van de exploitatiebegroting. In november 2015 is een nieuw GRP vastgesteld door de gemeenteraad.

De kosten voor het rioolstelsel worden voor 100% gedekt door de rioolheffing waarbij het principe "de vervuiler betaalt" wordt gehanteerd. De heffing wordt uitgevoerd door waterbedrijf Vitens, dat voor het verbruik van elke m³ water een opslag hanteert.

Renovatie en vervanging van riolen in 2017	
Rioolvervangingen & verbetermaatregelen:	
Rioolrenovaties, o.a. Brummense en Eerbeekse Enk.	€ 530.834
Verbetermaatregel afkoppelen	€ 201.773
Vervanging gemalen	€ 14.813
Vervanging drukriolering-minigemalen	€ 263.863
Milieumaatregelen	
Aanleg infiltratieriool in combinatie met rioolvervanging	€ 42.135

Het onderhoud van bermen en sloten

Het maaien van bermen en sloten is uitbesteed op basis van een bestek. Gewerkt wordt volgens de Gedragscode bestendig beheer groenvoorzieningen. Om budgettaire redenen worden de bermen geklepeld op een enkele locatie met bijzondere vegetatie na. Op deze locaties met een bijzondere vegetatie wordt, ten gunste van de aanwezige bijzondere soorten, de vegetatie gemaaid en afgevoerd. Het vrijkomende slotenmaaisel wordt afgevoerd. Ca. 80 % van dit maaisel wordt lokaal als structuurverbeteraar verwerkt op landbouwgrond.

Door afwaardering van de status van watergangen door het Waterschap is de gemeente per 1 januari 2017 verantwoordelijk voor het beheer van ca 6 km extra watergangen met duikers in het buitengebied. Het onderhoud aan deze watergangen heeft voor een extra kostenpost van € 15.000,- gezorgd. Voor dit extra onderhoud ontvangt de gemeente geen tegemoetkoming in de kosten.

Door achterstand bij het uitdiepen van sloten en het doorspuiten van duikers vindt er op steeds meer locaties in het buitengebied stagnatie in de waterafvoer plaats. De meest noodzakelijke duikers zijn gangbaar gemaakt.

Het openbaar groen

Het inrichtingsniveau en het onderhoud van het openbaar groen in de gemeente heeft haar basis in het beleid zoals dat is vastgesteld in de groenstructuurplannen. Het onderhoud wordt sinds 2008 uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit. Het onderhoudsniveau van onkruidbestrijding in het openbaar groen vindt sinds 2013 plaats op een laag en sober niveau (C-niveau van de CROW kwaliteitcatalogus). Gemeentelijke bomen worden volgens de wettelijke normen geïnspecteerd. Het boomonderhoud vindt momenteel, uit financiële overwegingen, op een laag onderhoudsniveau plaats. Het onderhoud richt zich vooral op het voorkomen van gevaarlijke situaties en schade.

Bewoners wordt de mogelijkheid gegeven om zelf een bijdrage te leveren aan een fraaiere woonomgeving.

Geconstateerd wordt dat na jaren van een laag onderhoudsniveau en het uitstellen van benodigde snoei- en renovatiewerkzaamheden een groot deel van de gemeentelijke beplantingen er verwaarloosd bij ligt en voor overlast en ergernis zorgt. Omdat een onverzorgd uiterlijk niet past bij de gewenste uitstraling van onze kernen is per september 2016 het onderhoud op de toegangswegen en in de centra van Brummen en Eerbeek verhoogd naar een B-niveau.

Op verzoek van en in samenspraak met bewoners zijn overlast gevende bomen aan de Hoofdstraat in Leuvenheim en aan 't Haagje en de Rentmeesterstedeweg in Eerbeek gekapt en vervangen door jonge bomen. Bewoners werken mee bij de verzorging van de jonge bomen. Het vervangen van slechte bomen aan het Apeldoorns kanaal is in verband met ingediende bezwaren vertraagd en kon daardoor niet in combinatie met het vervangen van de kanaalbruggen in 2017 uitgevoerd worden. De werkzaamheden worden doorgeschoven naar 2018.

Extra inzet bij het verwijderen van uitgebroken takken uit bomen was noodzakelijk na flinke sneeuwval in januari. Gevaarlijk hangende takken zijn met behulp van ingehuurde boomverzorgers boven wegen en paden verwijderd en zorgden voor onvoorziene kosten. .

De begraafplaatsen

Op de begraafplaatsen zijn veel oude graven aanwezig waarvan geen rechthebbenden (meer) bekend zijn. De afgelopen jaren zijn onderzoeken gehouden om rechthebbenden te achterhalen. In 2017 is voor het laatste deel van de begraafplaats in Eerbeek het onderzoek afgerond. Van de 717 in het onderzoeksgebied gelegen graven zijn na vijf jaar onderzoek bij 134 graven geen reacties binnen gekomen en zijn de grafrechten eenzijdig opgezegd. De grafzerken van deze graven worden in 2018 verwijderd. Het onderhoudsniveau op de begraafplaatsen vindt plaats op B-niveau (CROW kwaliteitcatalogus).

Speeltoestellen

De gemeentelijke speeltoestellen zijn conform de wettelijke eisen structureel gecontroleerd op gebreken (5x per jaar). Gebreken zijn waar mogelijk gerepareerd.

Er zijn in 2017 geen speeltoestellen vervangen. Er was onvoldoende tijd beschikbaar om de gewenste participatietrajecten hiervoor op te starten. Om zicht te hebben op de speelbehoefte en de spreiding van de kinderen over de wijken en kernen is in 2017 gestart met een actualisatie van het speelruimteplan. Op basis van de uitkomsten van de actualisatie kan beter ingespeeld worden op de speelbehoefte van de kinderen en geanticipeerd worden op de ontwikkelingen in de wijken..

Sportvelden

Door het afkappen van de geplande privatisering van de buitensport waren er in 2017 veel ontwikkelingen bij het beheer van de buitensportaccommodaties. De Eerbeekse boys hadden het beheer van de velden al op zich genomen, 2 hybridevelden aangelegd en het onderhoud meerjarig uitbesteed aan derden. De gemeente heeft de financiële verplichtingen van de Eerbeekse boys overgenomen. De Eerbeekse boys hebben nog als toezichthouder opgetreden.

Bij Sportclub Brummen is het kunstgrasveld in juli afgekeurd. Uitgevoerd groot onderhoud had geen goedkeuring tot gevolg. Een uitwisseling van delen van de kunstgrasmat (uitloopstrook – penaltygebied) heeft wel geleid tot goedkeuring van het veld. Vertraging in de uitvoer als gevolg van natte weersomstan-

digheden maakte echter dat de uitwisseling pas in oktober kon plaats vinden en de sportclub tijdelijk moest uitwijken naar andere velden. De sportvereniging kon gebruik maken van het oude veld 3 dat tijdelijk als oefenveld onderhouden wordt.

Met de zes buitensportverenigingen zijn op verzoek van het gemeentebestuur overleggen gevoerd over mogelijke overname van onderhoud als alternatief voor de niet doorgegangene privatisering. De verenigingen hebben hun reacties nog niet allemaal gegeven in 2017 waardoor een besluit hierover pas in 2018 kan plaats vinden.

Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen

Voor periodiek- en groot onderhoud is een voorziening beschikbaar die jaarlijks wordt gevoerd ten laste van de exploitatiebegroting. Hiermee is in 2017 een bedrag gemoeid van afgerond € 150.000. Uit de voorziening moet het onderhoud worden bekostigd van alle gebouwen die bij de gemeente in eigendom zijn. Hiermee was in 2017 een bedrag gemoeid van afgerond € 133.373.

Het onderhoud van schoolgebouwen is uitgezonderd. Het onderhoud valt onder de schoolbesturen. Alleen nieuwbouw, uitbreiding en zeer groot onderhoud valt nog onder de gemeente. Aanvragen daarvoor lopen via de huisvestingsverordening voor het onderwijs. Budgetten die hiervoor nodig zijn worden jaarlijks aangevraagd en via investeringslijst op de begroting gebracht.

Herijking reserves en voorzieningen

Voor alle kapitaalgoederen waarbij voor het onderhoud en/of renovatie wordt gewerkt met een voorziening geldt dat de toereikendheid jaarlijks getoetst moet worden aan het beleid dat is vastgelegd in de notitie reserves en voorzieningen.

Actualiteit van beheers- en beleidsplannen

Beheersplan	Actueel	Financiële gevolgen verwerkt
Beheerplan gemeentelijke gebouwen	t/m 2018	Ja
Beheerplan wegen	t/m 2020	Ja
Uitvoeringsplan gladheidbestrijding	t/m winter 2017-2018	Ja
Beheerplan groenvoorzieningen	Nee	Ja
Openbare verlichting	t/m 2021	Ja
Beheerplan riolen	t/m 2020	Ja
Beleidsplannen		
Beleidsplan gemeentelijke gebouwen	t/m 2018	Ja
Beleidsplan Wegen	t/m 2016	Ja
Gladheidsbestrijding	t/m 2017	Ja
Groenstructuurplan Brummen	April 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Groenstructuurplan Eerbeek	Nov. 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Landschapsbeleidsplan	Mei 2008	Ja op het huidige niveau
Openbare verlichting	t/m 2020	Ja
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	t/m 2020	Ja
Afvalbeleidsplan	2013-2017	Ja

Algemeen

De uitgangspunten van de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) zijn het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden en het beheersen van renterisico's. Om dit te bereiken worden in de Wet FIDO diverse regels gesteld.

Randvoorwaarden

Het aangaan van leningen en het uitzetten van middelen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Uitzetting van tijdelijk overtollige middelen moet een voorzichtig karakter hebben en mag niet gericht zijn op het genereren van extra inkomsten door het lopen van overmatige risico's. Uit deze beide randvoorwaarden komt naar voren dat bankieren, zoals bijvoorbeeld het bewust aantrekken van gelden om deze uit te lenen met als doel het genereren van inkomen, niet is toegestaan.

Activiteiten op het gebied van Treasury

In het Treasurystatuut is vastgelegd op welke wijze geldstromen en financiële vermogenswaarden en de hieraan verbonden risico's worden beheerst. Het Treasurystatuut is in 2016 geactualiseerd.

Bij het aantrekken van (vaste) geldleningen wordt, overeenkomstig het statuut, rekening gehouden met de nodige functiescheiding. Voor het tijdig aantrekken of uitzetten van middelen (vooral voor de lange termijn) is een liquiditeitsplanning van belang. In de liquiditeitsplanning wordt van elke investering- en inkomensstroom de invloed op de liquiditeiten geraamd om zodoende een goed inzicht te verkrijgen in de geldstromen.

Bij het opstellen van de begroting wordt een liquiditeitsplanning "in grove lijn" gemaakt. Hierin wordt op de huidige begroting doorgegaan. Daardoor is de te verwachten te betalen rente voor eventueel aan te trekken financieringsmiddelen beter in te schatten.

Om een zo laag mogelijk risicoprofiel te hebben en te houden wordt ook aandacht besteed aan een zogenaamde rentevisie, die aan moet geven wat de verwachte renteontwikkelingen op korte, middellange en lange termijn zijn. Deze rentevisie is belangrijk voor een anticiperend en actief financieringsbeleid (versneld of vertraagd aantrekken van financieringsmiddelen). Dit uiteraard in samenhang met de liquiditeitsplanning. Kenmerkend voor de renteontwikkeling is dat deze zich lastig laat voorspellen, op dit onderdeel sluiten wij in principe aan bij de visie van de BNG. Er wordt naar gestreefd om bij de aangetrokken leningen zoveel mogelijk het "ideaalcomplex" na te streven. Dit houdt in dat de leningen zoveel mogelijk gespreid over de jaren vervallen. Dit in verband met de renterisico-norm. Daarnaast wordt ook gekeken naar de liquiditeitsplanning om te kijken hoe de liquiditeitsbehoefte in de komende jaren zich zal ontwikkelen.

Risicobeheer

Bij het risicobeheer gold dat de gemeente geen nieuwe leningen of garanties aan derden verstrekt uit hoofde van haar publieke taak. De gemeente kan wel middelen uitzetten uit hoofde van de Treasury-functie. Deze uitzettingen hebben dan een voorzichtig karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatig risico. Het voorzichtige karakter van uitzettingen wordt gewaarborgd door regels zoals opgenomen in het Treasurystatuut en de Wet FIDO:

- het kopen van aandelen en derivaten is niet toegestaan
- kasgeldlimiet en renterisiconorm mogen niet worden overschreden.

In de raadsvergadering van 22 september 2016 is het Treasurystatuut ten aanzien van het verstrekken van leningen of garanties op leningen als volgt aangepast:

De gemeente mag alleen leningen verstrekken of garanties afgeven als er in de uitvoering van een publieke taak een gemeentelijke samenwerking met derden plaatsvindt of als er in de uitvoering van een publieke taak een substantieel publiek belang wordt gediend waarbij vooraf informatie wordt ingewonnen over de financiële positie en kredietwaardigheid van de betreffende partij

Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO)

Renterisiconorm

Het doel van de *renterisiconorm* is het beheersen van het renterisico bij herfinanciering.

De renterisiconorm houdt in, dat de leningen waarvoor in dat jaar het rentepercentage wordt herzien, niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Kasgeldlimiet

De bewaking van de *kasgeldlimiet* is in het kader van het reguliere begrotingstoezicht geplaatst. De informatie over de kasgeldlimiet wordt opgenomen in de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag. Verzoeken om een ontheffing, bij een overschrijding van de kasgeldlimiet van langer dan twee kwartalen, moeten bij de toezichthouder worden ingediend.

Gemeentefinanciering

Financieringen voor een periode van één jaar en langer worden alleen aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. De financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door vooral de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om het renteresultaat te optimaliseren.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van financieringen zijn alleen onderhandse leningen. Er worden offertes opgevraagd bij minimaal 3 instellingen alvorens een lening wordt aangetrokken. Eén offerte wordt in ieder geval bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten gevraagd.

De huidige leningenportefeuille bestaat uit leningen aangegaan met de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), de Nederlandse Waterschapsbank, Triodos Bank en het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) in Heerlen. Ten aanzien van de Renterisiconorm blijven we binnen de norm van bovengenoemde 20%.

Kasbeheer

De behoefte aan extra geldmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door de geldstromen op gemeentenniveau op elkaar af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt vrijwel uitsluitend elektronisch uitgevoerd bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekening-courant. Bij het uitzetten van gelden voor een periode korter dan één jaar zijn dit rekening-courant, daggeld en deposito's.

De gemeentelijke kaspositie verandert per dag. Om de saldi optimaal te beheren wordt gebruik gemaakt van het pakket voor geïntegreerde dienstverlening op het terrein van betalingsverkeer en kredietverlening van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. De zogenoemde "Raamovereenkomst met de BNG". Op basis van dit arrangement trekt de bank voor de gemeente daggeden aan bij een schuld in rekening-courant en de bank zet voor ons zichtdeposito's uit bij een tegoed in rekening-courant. Het voordeel hiervan is dat de tarieven van daggeld en zichtdeposito's gunstiger zijn dan de tarieven voor rekening-courant.

Schatkistbankieren

Het Schatkistbankieren heeft op 1 januari 2014 zijn beslag gekregen. Hierbij moeten de gemeentes hun overtollige geldmiddelen bij de Nederlandse Staat stallen. Gezien onze manier van financieren, met de bovengenoemde RC overeenkomst van de BNG, komt het maar zeer sporadisch tot afroming. Rente voor-of nadeel is hierbij bijna niet meer van belang gezien de historisch lage rente op dit moment. De bedoeling van het Schatkistbankieren is om de gelden van de totale overheid zolang onder de centrale overheid te houden totdat ze besteed moeten worden voor een collectief doel. In de tussentijd is het voor de totale sector niet efficiënt dat de ene overheid over heeft, stalt bij een bank, en de andere tekort komt en leent bij de bank.

Kasgeldlimiet

Wettelijk is er een maximum gesteld aan het bedrag van de netto vlottende schuld van gemeenten. Dit maximum wordt de kasgeldlimiet genoemd. De vlottende schuld mag deze limiet niet overschrijden.

De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar. In geld betekent dit voor 2018 een limiet van afgerond € 3,825 miljoen. De gemiddelde netto vlottende schuld blijft hier naar verwachting elk kwartaal onder, zodat aan de kasgeldlimiet wordt voldaan.

Bij een eventuele overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste (=langlopende) geldlening worden aangetrokken. Wanneer de overschrijding gedurende een langere periode dan 2 kwartalen wordt verwacht, moet er een verzoek om ontheffing worden ingediend bij de toezichthouder ic. de provincie Gelderland. Bij onze liquiditeitsplanning werken we ernaar te allen tijde binnen de norm te blijven.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF)

De wet HOF is per 1 januari 2014 ingegaan. Volgens de Europese Unie mogen de lidstaten met hun begrotingstekort de 3% niet overschrijden. Dit begrotingstekort wordt berekend op basis van het kasstelsel. Dus wat wordt er ontvangen en uitgegeven. Nu de wet HOF van kracht is, worden ontvangsten en uitgaven van gemeenten, provincies en waterschappen samengeteld en mogen deze gezamenlijk niet boven hun aandeel in het begrotingstekort uitkomen.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om bij het voeren van de administratie uit te gaan van het stelsel van baten en lasten en dreigen nu te worden afgerekend op basis van het kasstelsel, zoals de Rijksoverheid dat hanteert. In jaren waarin grote investeringen gedaan worden, komen de gemeenten daardoor in de problemen. Deze investeringen drukken bij het kasstelsel op dat ene jaar, terwijl de lasten normaliter uitgesmeerd worden over de exploitatieduur, zoals dat bij het stelsel van baten en lasten gebeurt. Vooral kleinere gemeenten ondervinden hiervan de meeste hinder, omdat de investeringen daar door de jaren heen eerder schoksgewijs zullen verlopen. Grotere gemeenten benaderen met hun activa sneller een "ideaalcomplex", waarbij de jaarlijkse uitgaven nagenoeg gelijk zijn aan de jaarlijkse lasten.

Rente-risiconorm

Het doel hiervan is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Indien een leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn verspreid. De geldleningen die zijn afgesloten ten behoeve van de gemeente hebben rentepercentages die variëren van -0,30 % tot 5,86%. De gemiddelde rente die in 2017 is betaald over het totaal van de afgesloten gemeentelijke leningen (inclusief de aangetrokken kasgeldleningen) bedraagt 1,60 %. Ten aanzien van de toetsing aan de renterisiconorm is het zo dat we ruim binnen de norm van 20% blijven.

Financieringsbehoefte in 2017

Over 2017 werden de volgende mutaties in de leningenportefeuille verwacht:

Onderdeel	1 januari	Opname	Aflossing	31 december
Leningen t.b.v. de gemeente	€ 31.128.285	€ 5.000.000	€ 6.215.733	€ 29.912.552
Lening t.b.v. S.W.B.	€ 390.802		€ 13.538	€ 377.214
Totalen	€ 31.519.087	€ 5.000.000	€ 6.229.271	€ 30.289.766

De werkelijke situatie was in 2017 als volgt:

Onderdeel	1 januari	Opname	Aflossing	31 december
Leningen t.b.v. de gemeente	€ 31.128.036	€ 21.000.000	€ 11.202.196	€ 40.925.841
Lening t.b.v. S.W.B.	€ 390.802		€ 17.662	€ 373.140
Totalen	€ 31.518.838	€ 21.000.000	€ 11.219.858	€ 41.298.981

Algemeen

Het realiseren van doelstellingen is mede afhankelijk van een goede interne bedrijfsvoering. In deze paragraaf leest u over ontwikkelingen binnen de bedrijfsvoering die in 2017 hebben plaatsgevonden.

1. Planning en control

Planning & Control cyclus

Met de Planning & Control cyclus wordt de cyclus aangeduid waarmee de raad sturing geeft aan de gemeentelijke financiën. In juni stelt de raad een perspectiefnota vast met meerjarige kaders voor beleid en financiën. De keuzes die daarin worden gemaakt vormen de basis voor de begroting.

In een verkiezingsjaar wordt hiervan afgeweken; in zo'n jaar vindt doorvertaling van het nieuwe beleidsakkoord plaats bij de begrotingsbehandeling in november.

In oktober/november wordt de begroting door de raad vastgesteld. Hierin worden de financiën voor het volgende jaar vastgelegd. Gedurende het jaar legt het college verantwoording af over de uitvoering van de begroting via twee bestuursrapportages, in juni en oktober. In de jaarstukken legt het college vervolgens verantwoording af over het hele begrotingsjaar, in dit geval dus over het jaar 2017. Deze cyclus van planningsdocumenten en rapportagedocumenten geeft de raad sturingsmogelijkheden voor de financiën en de beleidsprioriteiten.

Doorontwikkeling programmabegroting

College en auditcommissie werken samen aan de doorontwikkeling van de programmabegroting. In 2017 heeft dit geleid tot een perspectiefnota die qua lay-out in lijn is met de programmabegroting.

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) heeft in 2017 geleid tot diverse aanpassingen in de begroting, o.a.:

- Opname van landelijk uniforme taakvelden;
- Andere weergave van de overheadkosten;
- Opname van verplichte kengetallen/indicatoren

Rechtmatigheid

Gemeenten dienen rechtmatig te handelen en hierover verantwoording af te leggen.

Rechtmatigheid houdt in het handelen in overeenstemming met wet- en regelgeving, waaronder ook begrepen zijn de gemeentelijke verordeningen, raads- en collegebesluiten.

Voor de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen (die handelingen waaruit financiële gevolgen ontstaan die als baten, lasten en/of balansmutaties in de jaarrekening moeten worden verantwoord) is sprake als in de bedrijfsvoering wordt voldaan aan de wettelijke eisen en interne regelgeving. De handelingen moeten gebeuren volgens de regels die gelden.

Om hier invulling aan te geven zijn verordeningen die nieuw gemaakt dan wel geactualiseerd zijn intern getoetst op rechtmatigheidsaspecten. Dit kan onder andere inhouden dat te gedetailleerde bepalingen worden geschrapt en dat de handhaafbaarheid wordt getoetst.

Verder zijn interne controles uitgevoerd om invulling te geven aan het planning en control proces. Binnen deze controles wordt expliciet aandacht geschonken aan rechtmatigheidsaspecten. Hierbij wordt ook aandacht geschonken aan misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). Onderwerpen die hierbij in ieder geval aan de orde komen zijn het sociaal domein (o.a. WMO en Jeugdhulp), inkoop en aanbesteding en verstrekte subsidies. Indien nodig worden aanbevelingen gegeven om de rechtmatigheid binnen processen verder te verbeteren..

Voor het jaar 2017 is een controleprotocol gemaakt waarin onder meer is aangegeven met welke diepgang en op welke (rechtmatigheids)aspecten de accountant haar werkzaamheden dient uit te voeren.

2. Vergroten efficiëntie en effectiviteit

Een vergroting van efficiency en effectiviteit wordt bepaald door een groot aantal factoren. In de procesgestuurde organisatie is het Lean-principe voor ons leidend. Hieronder lichten we twee belangrijke speerpunten toe.

Kostenbewust handelen

In de gemeentelijke organisatie van Brummen vindt het managen van processen plaats door de procesmanagers, het managen/ontwikkelen van medewerkers vindt plaats door HR en het managen van budgetten vindt plaats door de budgethouders. Om de budgethouders in staat te stellen deze verantwoordelijkheid goed in te vullen is in 2017 vanuit het sturende proces gewerkt aan een voorstel om het budgetbeheer hier en daar logischer te beleggen en om de budgethouders vervolgens beter te ondersteunen. De implementatie hiervan is eind 2017 ter hand genomen en loopt door in 2018.

Personeelsbeleid

Wij streven naar professionals met passie voor hun vak, die van buiten naar binnen kunnen denken en handelen, betrokken, gemotiveerd en gekwalificeerd zijn en blijven. Uitgangspunt voor de organisatieontwikkeling is dat, door onder andere natuurlijke uitstroom, het inzetten van een flexibele schil, processturing, digitalisering en leanmanagement, gestuurd kan worden op de totale loonsom.

Sturen op de loonsom in 2017 betekent HR focus op:

1. ***Uitstroom als bewuste keuze***
2. ***Flexibele schil***
3. ***Opleiden & Ontwikkelen***

Uitstroom als bewuste keuze

We hebben een geplande natuurlijke uitstroom tot en met 2020 van 14 medewerkers. En we hebben de regeling generatiepact, waarbij voor medewerkers afbouw van uren mogelijk is met behoud van opbouw pensioen. Ondanks het uitgangspunt van de organisatieontwikkeling, we doen met iedereen in huis, blijkt dat niet iedereen mee wil en/of mee kan in de ingezette ontwikkeling. De achtergronden daarvan zijn divers, van een combinatie ouder worden met fysieke werkzaamheden, de combinatie leeftijd en versnelde gewenste focus op privé omgeving, tot duidelijke wens van medewerkers die zelf een andere invulling willen geven aan hun loopbaan, ongeacht leeftijd of werkzaamheden. In 2017 heeft aan de hand van gerichte gesprekscycli een aantal medewerkers de gemeente Brummen verlaten. Ze zijn allen begeleid naar een andere werkomgeving waarin hun kwaliteiten en wensen ten aanzien van het werk meer passend zijn. Ook hebben we in 2017 het budget dat vanuit het generatiepact is ontstaan aangewend om nieuwe instroom te verwezenlijken die de pensionada's in spe op den duur gaan vervangen. Juist door ze nu aan te stellen bestaat de mogelijkheid om ervaring en deskundigheid over te dragen. Ook kan de dubbele bezetting worden aangewend om tegelijkertijd inzet te plegen op de noodzakelijke procesverbeteringen. Twee vliegen in een klap derhalve.

Flexibele schil

De flexibele schil in Brummen bleek afgelopen jaren gemiddeld 13,5 % van de loonsom. Om continuïteit van onze ambities te waarborgen, rust in de organisatie te bewerkstelligen en een stabiele basis te creëren om als organisatie door te kunnen ontwikkelen, hebben we in 2016 nieuwe "vaste" collega's mogen verwelkomen. Tegelijkertijd is onze koers om onze ambtelijke organisatie meer wendbaar, effectief en efficiënt in te richten. Het streven is om gericht met een flexibele schil te werken om als organisatie blijvend in te spelen op onze veranderende omgeving en arbeidsmarkt. Door het gericht en tijdelijk inzetten van specialistische kennis en vaardigheden organiseren we een continue frisse blik. Hierdoor realiseren we verbinding tussen marktontwikkelingen en organisatieontwikkeling. Stip op de horizon is toe te groeien naar een andere, grotere, verhouding vast –flexibel werkenden. Het toegroeien wordt onder andere gerealiseerd door het waar mogelijk niet vervangen van de uitstroom. In 2017 heeft deze trend zich verder doorgezet. We zien dat de kosten van de inzet van externe inhuur is teruggebracht van ca. 14 % tot ca 8% van de loonsom c.q. (Organisatie excl. TvE) c.q. van 40% naar ca. 27% (Team voor Elkaar) van de loonsom. De relatief grote omvang van de kosten van inhuur binnen het Team voor Elkaar is het gevolg van ziekte en langdurige uitval. We hebben een extern bureau opdracht gegeven om een scan te

maken van de wijze waarop het TvE is georganiseerd, hoe de bezetting is ten opzichte van het aantal taakvelden dat in het team is ondergebracht en dat in een vergelijking afgezet tegen de gemeente Epe (regie gemeente) en Heerde (minder taakvelden zelf). Het blijkt dat de gemeente Brummen met minder capaciteit meer taakvelden zelf uitvoert dan de andere gemeenten, dat de kwaliteit van het team goed is en dat er uiteraard punten ter verbetering bestaan. De basis is echter op orde maar de hoge werkdruk is daarmee wel aangetoond. Daar gaan we in 2018 verder op investeren.

Opleiden en ontwikkelen

Wij willen blijven investeren in onze medewerkers om de ingezette koers van organisatieontwikkeling in de context van de kantelende overheid kwalitatief goed vorm te kunnen geven.

De gewenste en noodzakelijke investering om bevoegd, bekwaam en inzetbaar te blijven binnen de organisatie is meer inzichtelijk geworden door het IWP proces 2017. De huidige financiële ruimte in de begroting wordt aangewend om intern goed en beter toegerust het werk aan te gaan. De ontwikkelkracht wordt optimaal bediend door de facilitering van trainingen, loopbaanbegeleiding, coaching en leertrajecten.

Voor 2018 en komende jaren is de verwachting dat het budget krap dan wel niet afdoende zal zijn. Redenen daarvoor zijn de verplichte scholing, accreditaties binnen het sociaal domein, meer nadruk op het meenemen van medewerkers in het procesgericht en projectmatig werken, ruimte voor de grondhouding en het niet mee indexereren van het opleiding- en ontwikkelingsbudget afgelopen jaren bij een toenemend aantal medewerkers. Ook wijzigende wetgeving zoals de Omgevingswet maar ook de AVG (privacy wetgeving) vraagt veel van de organisatie onder andere dus ook op het gebied van opleiding en training.

De formatie en de loonsom

De ontwikkeling van de formatie (in aantal fte's) in de afgelopen jaren ziet er als volgt uit:

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Griffie	1,36	1,36
Gemeentesecretaris	1,00	1,00
Ambtelijke organisatie	142,41	151,07
Totaal	144,77	153,43

In de onderstaande tabel zijn de personeelslasten en overige kerncijfers over de organisatie opgenomen.

Onderdeel loonkosten	Werkelijk 2016	Raming 2017 nw	Werkelijk 2017
Loonsom ambtelijke organisatie (incl griffie, secretaris en management) excl. TVE	€ 7.743.830	€ 8.845.052	€ 8.483.150
Loonkosten van TVE en Werk & Participatie	€ 632.405	€ 1.153.720	€ 1.146.369
Totale loonkosten	€ 8.376.235	€ 9.998.772	€ 9.629.519

Kerncijfers	1 jan 2017	31 dec 2017
Aantal personeelsleden	163	175
Percentage mannen in dienst	47,59%	50%
Percentage vrouwen in dienst	52,41%	50%
	2016	2017
Ziekteverzuimpercentage, totaal (excl zwangerschap)	5,9%	5,6%

Met ingang van 2017 zijn er taken in het kader van Werk en Participatie inbesteed. Tot en met 2016 was deze taak uitbesteed bij de gemeente Apeldoorn. De loonkosten van de consultants worden gedekt binnen de algemene middelen welke voorheen aan Apeldoorn werden overgemaakt.

De stijging van de personele bezetting in het 2^e kwartaal 2017 is het gevolg van invulling van vacatures t.b.v. administratieve ondersteuning binnen het team TvE en binnen belastingen. Ook de invulling van de vrijkomende uren als gevolg van deelname aan het generatiepact speelt een rol.

In 2017 is in de begroting voor de eerste keer rekening worden gehouden de invoering van het Individueel Keuzebudget (IKB). Door de toevoeging van 28,8 uur bovenwettelijke verlofuren aan het IKB – in geld door middel van een percentage 1,6% van het salaris – zijn de gemiddelde loonkosten per werknemer t.o.v. 2016 gestegen. Hier staat tegenover dat er meer productieve uren beschikbaar komen of dat er een lager saldo aan niet opgenomen verlofuren ontstaan.

Bij de 1^e bestuursrapportage 2017 is de begroting van de loonsom aangepast. Daarnaast is bij de 2^e bestuursrapportage gemeld dat in verband met de nieuwe cao de loonkosten afgerond € 35.000 hoger zullen uitpakken

Inhuur

De inhuur in 2017 was noodzakelijk wegens wegens ziektevervangings voor o.a. Programmamanager plan Eerbeek, Projectleider Elzenbos, interim manager SWB en medewerker KCC Het geraamde ziektevervangingsbudget voor de gehele ambtelijke organisatie (inclusief TvE) is bij lange na niet voldoende om de kosten van noodzakelijke vervanging op te vangen. Ziekteverzuimpreventie en ziekteverzuimbegeleiding waren en blijven een belangrijk instrument om het ziekteverzuim nog verder terug te dringen. Ook wordt een beroep gedaan op inhuurkrachten wanneer het gaat om tijdelijke werkzaamheden. Op die manier worden structurele lasten en personele risico's op gebied van ziekte en werkloosheid voorkomen.

De totale overschrijding voor inhuur (excl. TvE) bedraagt afgerond € 613.000. Deze overschrijding wordt voor € 361.900 gedekt uit lagere loonsom en voor € 130.000 uit projectkosten. Resteert een tekort van ruim € 121.000. In dit tekort zitten ook de kosten voor de inhuur van de kwartiermaker/ directeur a.i. van de SWB als gevolg van het vertrek van de toenmalig directeur. Vanwege de gezamenlijke wens om de organisatie van de SWB meer in te richten op de wijze zoals de zorgtaken binnen de gemeente zijn georganiseerd is bestuurlijk afgesproken dat deze kosten voor rekening van de gemeente komen. De inhuurkosten voor Team voor Elkaar komen op € 427.000. Vooral veroorzaakt door ziekte en langdurige uitval. Deze kosten komen ten laste van reserve 3D.

Voldoende toerusten van bedrijfsvoering

Om een procesgerichte netwerkorganisatie, waar we de klant centraal stellen, te worden en te blijven is het van belang dat de bedrijfsvoering is ingericht en voldoende is toegerust. Hiervoor is noodzakelijk dat de verschillende processen zo efficiënt mogelijk worden ingericht. Naast het leanen en strategisch personeelsmanagement moeten er voldoende en goede middelen beschikbaar zijn. De belangrijkste investeringen zijn op het gebied van Documenteren & Archiveren en Automatisering. Deels wettelijk verplicht. En noodzakelijk om een kwaliteitsslag te kunnen maken.

ICT

Maximaal dienstbaar zijn aan onze klanten (inwoners, bedrijven, instellingen, overheden en personeel) en tegelijk voldoende veiligheid waarborgen bij de digitale ontsluiting van informatie. Dat is de complexe opgave van vandaag. Daarom is een i-Visie opgesteld die antwoord geeft op de behoefte aan en uitdagingen van de digitale dienstverlening.

Moderne informatie- en communicatietechnologieën (ICT) hebben de samenleving ingrijpend gewijzigd. We raken steeds meer bedreven in en afhankelijk van ICT. Toch zijn er ook mensen die achterblijven, door diverse oorzaken. Meer traditionele vormen van communicatie en informatie zullen voorlopig dan ook moeten blijven bestaan.

Het gaat bij digitalisering niet om evenwicht te scheppen tussen veiligheid en dienstbaarheid. Aan beide aspecten moeten we zorgvuldig aandacht besteden. Mede in het kader van 'Wij werken voor Brummen' wordt onze dienstverlening steeds meer digitaal. Dat vraagt onze samenleving én dat vraagt onze organisatie. Tegelijkertijd mogen wij de veiligheid niet uit het oog verliezen. Digitale veiligheid, of cybersecurity, is van vitaal belang voor een stabiele samenleving en economie. Ook in een relatief kleine gemeente als Brummen. De i-Visie biedt hiervoor de onderbouwing en oplossingen.

Uitgangspunt van de i-Visie is een integrale aanpak. Zo'n aanpak kan een succesvolle bijdrage leveren aan de dienstverlening en veiligheid die de samenleving van ons mag verwachten.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van de financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden, waarin onze gemeente deelneemt en verder een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen.

Besluit Begroting en Verantwoording

Een “verbonden partij” is een privaats- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk **en** financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: “zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.

Het financiële belang: “indien een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt”.

De BBV voorschriften geven aan dat in een aparte paragraaf tenminste aandacht moet worden geschonken aan de visie, welke onze gemeente heeft op de verbonden partijen in relatie tot de uitvoering van de gemeentelijke doelstellingen. Wat willen we met deze partijen? Hoe past de uitvoering van de taken binnen onze gemeentelijke programma’s? Hoe dragen zij bij aan het uitvoeren van het door gemeente gewenste beleid? Ook moeten de beleidsvoornemens van de partijen zelf aan de orde komen. Vanaf 2015 zijn de eisen aan deze paragraaf aangescherpt. Opgenomen zijn de laatst beschikbare cijfers over vermogens en resultaten.

Analyse samenwerkingsverbanden

In 2017 is de meerwaarde van de verbonden partijen geanalyseerd aan de hand van vier criteria:

1. We willen minimaal dezelfde kwaliteit als nu het geval is;
2. We willen maximaal dezelfde kosten als bij uitvoering in eigen beheer;
3. We willen een oplossing bieden voor kwetsbaarheden waarmee een organisatie te maken heeft;
4. We willen kansen bieden voor de medewerkers van de gemeente Brummen.

Deze analyse heeft niet geleid tot wijzigingen in het aantal verbonden partijen.

De verbonden partijen van onze gemeente zijn:**I – Deelname in vennootschappen;**

1. Bank Nederlandse Gemeenten;
2. Vereniging Nederlandse Gemeenten;
3. Circulus-Berkel B.V.
4. Waterbedrijf Vitens;
5. NUON/Vattenfalls.

II – Deelname in gemeenschappelijke regelingen

6. Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG);
7. Regio Stedendriehoek / Cleantech Regio;
8. Sociaal Werkvoorzieningsschap Regio Zutphen (Delta);
9. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord en Oost Gelderland;
10. Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ);
11. Vervoerscentrale PlusOv.

III – Overige samenwerkingsvormen

12. Regionaal Archief Zutphen;
13. Stichting Archipel;
14. PPS constructie Lombok II Eerbeek;
15. Leisure Lands;
16. Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in kader centrumplan Eerbeek.

Informatie per verbonden partij

1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van de overheid en voor het maatschappelijk belang. De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. Volgens de statuten is de BNG 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg. De missie en de strategie van de BNG zijn vertaald in de volgende strategische doelstellingen:

- a. Behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en semi-publieke domein.
- b. Behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.

Voorwaardenscheppend hiervoor zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en het realiseren van klantenpartnerschap op een zo effectief en efficiënt mogelijk wijze.

Brummen vraagt altijd bij de BNG een offerte bij het willen aangaan van een nieuwe lening (zie paragraaf D).

Brummen heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op aandelen die de gemeente in bezit heeft.

Het financiële belang

De gemeente bezit 702 aandelen van € 2,50 per stuk, wat een waarde van € 1.755 vertegenwoordigt. Dit aantal is 0,00126% van het totaal aantal aandelen dat de BNG heeft uitgegeven. In 2017 is een dividenduitkering ontvangen van € 1.151,-.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Balansgegevens:

(bedragen * miljoen)		31-12-2016		31-12-2015
Eigen vermogen	€	4.486	€	4.163
Vreemd vermogen	€	149.494	€	145.328
Achtergestelde schulden	€	31	€	31

Over 2016 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 369 miljoen (2015: € 226 / 2014: € 126).

Ontwikkelingen

Sinds eind 2013 zijn gemeenten verplicht rentedragende liquide middelen in de schatkist onder te brengen. Dit beperkt de BNG in de (bedrijfsmatige) mogelijkheden binnen het bankverkeer.

2. Vereniging Nederlandse Gemeenten

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden. Tweede Kamer, Kabinet en maatschappelijke organisaties zijn belangrijke gesprekspartners. Dienstverlening: advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen (pro actief) en advisering aan individuele leden (op verzoek). De platformfunctie wordt uitgeoefend via de VNG-commissies, Provinciale afdelingen, congressen, studiedagen en ledenraadplegingen.

Vanuit de VNG, vestigingsplaats Den Haag, wordt regelmatig overlegd met besluitvoorbereiders van departementen en provincies. Zo vindt in een vroeg stadium beïnvloeding, in voor gemeenten gunstige zin, van wet- en regelgeving plaats. Deze belangenbehartiging zet zich voort in het gehele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies. De VNG initieert bestuurlijk overleg waarbij een delegatie van VNG-bestuurders en directieleden onderhandelt namens de gemeenten met ministers en staatssecretarissen. De VNG-belangenbehartiging richt zich ook op Tweede en Eerste Kamer en belangrijke maatschappelijke organisaties. De soms tegenstrijdige belangen van grote en kleine gemeenten en de rol van de VNG daarbij is regelmatig punt van aandacht binnen de VNG.

Het financiële belang

De bijdrage van onze gemeente was in 2017 € 29.402, met daarnaast een bijdrage aan de VNG, afdeling Gelderland van € 1.050. De definitieve hoogte van de financiële bijdrage (contributie) wordt in de Buitengewone Algemene Leden Vergadering door de leden van de VNG bepaald.

Balansgegevens:

(bedragen x € 1.000)		2015		2016
Vaste Activa	€	68.906	€	69.897
Vlottende Activa	€	82.213	€	76.880
Groepsvermogen	€	64.156	€	65.548
Voorzieningen	€	2.363	€	1.499
Kortlopende schulden	€	84.601	€	79.730

Ontwikkelingen

Geen specifieke ontwikkelingen.

3. Circulus-Berkel B.V.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Circulus-Berkel B.V. verzorgt de inzameling van al het huishoudelijk afval voor o.a. de gemeente Brummen. Niet alleen de lediging van groene en grijze containers, maar ook de inzameling van onder meer papier, glas, chemisch afval, snoeiafval, kunststoffen en grof huishoudelijk afval. Verder houdt Circulus-Berkel zich ook actief bezig met ongediertebestrijding en beheert de afvalbrengpunten in Brummen.

Het financiële belang

De gemeente is aandeelhouder van Circulus Berkel B.V. De waarde van deze deelneming in de balans is gebaseerd op de historische inbrengwaarde in de voorloper van deze BV en is toen bepaald op € 37.210. Procentueel heeft de gemeente 4,61% van de aandelen in haar bezit. Een schatting van de actuele waarde zou dan kunnen uitkomen op 4,61% van € 11,6 miljoen (is eigen vermogen ultimo 2016) is € 534.760.

Op basis van een jaarlijkse dienstverleningsovereenkomst wordt de hoogte van de bijdrage van onze gemeente bepaald. In 2017 gaat het daarbij om een bedrag van afgerond € 1.275.000 (incl. meerwerk). Aan uit te keren dividend is een bedrag van € 62.613,- ontvangen.

Balansgegevens:

(bedragen x miljoen euro)		2015		2016
Netto Omzet	€	42,473	€	43,648
Bedrijfsresultaat	€	2,333	€	2,598
Balanstotaal Eigen Vermogen	€	10,4	€	11,6
Balanstotaal Voorzieningen	€	2,4	€	2,4
Balanstotaal	€	33,2	€	37,9
Kostprijs van de Omzet	€	28,522	€	29,267
Gem. debiteurensaldo	€	0,931	€	0,700
Gemiddeld crediteurensaldo	€	4,988	€	5,984

Ontwikkelingen

Circulus heeft in 2014 de nieuwe strategie voor de periode 2015-2020 vastgesteld. Deze strategie borduurt voort op de vorige, maar heeft een aantal nieuwe elementen.

Circulus-Berkel wil bijdragen aan twee belangrijke veranderingen in de samenleving.

- De eerste is het verder terugdringen van afval en zoveel mogelijk producten en materialen die vrijkomen hergebruiken of omzetten in grondstoffen. Dat is goed voor het milieu, schept regionaal arbeidsplaatsen én stimuleert de economie.
- De tweede is het bijdragen aan het verbeteren van de leefomgeving in de regio. Een omgeving waarvan bewoners en passanten gebruikmaken en waarvan zij de kwaliteit waarderen en willen verbeteren.

Deze elementen sluiten goed aan op ons gemeentelijk beleidsplan "van afval naar grondstof". Doelstelling hierin is o.a. het terugdringen van het huishoudelijk afval per inwoner tot 100 kg.

4. Waterbedrijf Vitens

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De vennootschap, vestigingsplaats Utrecht, heeft ten doel de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, daaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water en het verrichten van alles wat met de publieke waterwinning verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn in de ruime zin van het woord.

Het financiële belang

Tot en met 2005 was de gemeente aandeelhouder via het in bezit hebben van zowel gewone- als preferente aandelen. Op 26 januari 2006 besloot de gemeenteraad de preferente aandelen aan het waterbedrijf te verkopen voor een bedrag van € 1.432.200. Om de aankoop te financieren heeft Vitens op hetzelfde moment een zogenaamde "achtergestelde" lening van de gemeente ontvangen. Deze lening, die in 15 jaar wordt afgelost, levert in 2017 € 13.128,- aan rentebaten op.

Elke daadwerkelijke aflossing met € 95.480 per jaar verkleint het risico dat aan een achtergestelde lening zit. Bij een faillissement zal de uitbetaling van het dan nog uitstaande bedrag aan lening de minste kans van slagen op verhaal hebben.

Aan dividend op de 21.364 "gewone" aandelen is € 61.016,- ontvangen.

Balansgegevens.

(bedragen x miljoen euro)		2015		2016		2017 verwacht		2018 verwacht
Bedrijfsopbrengsten	€	390,7	€	384,3	€		€	
Bedrijfskosten	€	297,4	€	301,6	€		€	
Bedrijfsresultaat	€	93,3	€	82,7	€		€	
Netto Resultaat	€	55,4	€	48,5	€	48,5	€	13,0
Balanstotaal Eigen Vermogen	€	471,7	€	489,1	€	526,3	€	525,7
Balanstotaal Vreemd Vermogen	€	1.242,7	€	1.249,2	€	1.223,8	€	1.233,9

Ontwikkelingen

Geen specifieke ontwikkelingen.

5. NUON/Vattenfall

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Nuon draagt bij aan het verduurzamen van de energievoorziening en werkt aan een betrouwbare, betaalbare en zo duurzaam mogelijke energielevering.

De verbondenheid met NUON beperkt zich tot een achtergestelde lening ad € 846.660.

Het financiële belang

Door het vaste percentage van 10% over de uitstaande belegging bedraagt de renteopbrengst per jaar € 84.666.

Risico op het (deels) niet uitbetalen van rente wordt als klein beschouwd. Het rentepercentage van 10% kan als ongekend hoog worden beschouwd. Het feit dat er van aflossing op de uitstaande lening geen sprake is, betekent bij een faillissement wel dat terugbetaling een geringe kans van slagen heeft. Ook zal er dan geen sprake meer zijn van rentebetalingen.

Balansgegevens:

Equity attributable to Nuon shareholders (bedragen x miljoen euro)				
		2015		2016
Share Capital	€	684	€	684
Share Premium	€	2,797	€	2,797
Reserve for cash flow hedge	€	-/- 137	€	56
Currency translation reserve	€	5	€	-/- 17
Other reserves	€	-/- 722	€	-/- 763
Result of the year	€	44	€	1
Total	€	2,671	€	2,758

Ontwikkelingen

Geen specifieke ontwikkelingen.

6. Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Op grond van de bepalingen in de Wet Veiligheidsregio's 2010 is deze gemeenschappelijke regeling belast met de regionale (verlengd lokale) brandweertaken. Hieraan wordt invulling gegeven door de samenwerking van verschillende diensten en besturen.

Er wordt samengewerkt op het gebied van brandweertaken, rampenbestrijding en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van de openbare orde en veiligheid.

Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio, inclusief de GHOR, bedraagt voor 2017 € 924.674,-.

Balansgegevens:

Bedragen * € 1.000		2015		2016		2017 (verwacht)
Nog te bestemmen resultaat	€	354	€	-/- 211	€	930
Algemene Reserve	€	0	€	627	€	
Bestemmingsreserve	€	5.214	€	969	€	
Totaal Eigen Vermogen	€	5.569	€	1.385	€	845
Totaal Vreemd Vermogen	€	35.365	€	45.693	€	45.360

Ontwikkelingen

Voor de financiering van de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG) geldt vanaf 2017 een andere verdeelsleutel dat is gebaseerd op de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor het cluster openbare orde en veiligheid / brandweer en rampenbestrijding. Omdat bij het toepassen van het nieuwe verdeelmodel zogenoemde voor- en nadeel gemeenten ontstaan wordt voor de invoering een overgangs-

termijn aangehouden. Vanaf 2021 betalen alle gemeenten voor 100% volgens de nieuwe verdeelsleutel. De gevolgen van de nieuwe systematiek voor Brummen zijn beperkt, mede doordat de bekostiging van het brandweercluster IJsselstreek ook al via de gemeentefonds systematiek gebeurde.

7. Regio Stedendriehoek / Cleantech Regio

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek coördineert en faciliteert de samenwerking van de zeven deelnemende gemeenten.

Daarnaast ondersteunt het regiobureau met een beperkte formatie de Regioraad en het Dagelijks Bestuur van de regio op het gebied van communicatie, lobby, Europese subsidies en bedrijfsvoering. Andere inhoudelijke activiteiten worden verricht door gedetacheerde medewerkers uit de deelnemende gemeenten.

Samen met de stichting Strategische Board Stedendriehoek (van overheden, bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek samen) wordt vanuit de gemeenschappelijke regeling onder de noemer Cleantech Regio gewerkt aan gedeelde belangen op thema's als leefbaarheid, arbeidsmarktbeleid en mobiliteit.

De gezamenlijke agenda heeft als thema's:

- innovatie
- sociaal kapitaal beter benutten
- blijven werken aan bereikbaarheid
- leefomgeving met kwaliteit versterken

Het begrip Cleantech is het centrale perspectief en verbindende thema voor samenwerking in de regio en profilering van het gebied. Cleantech verwijst naar schone technologie, duurzame productie, verantwoorde consumptie, meer innovatie, nieuwe werkgelegenheid, circulaire economie, energieneutraliteit en een schone toekomst.

Waar mogelijk benutten we de kansen die zich op regionaal niveau voordoen, daarmee is Brummen partner in de netwerksamenwerking van de Cleantech Regio Stedendriehoek en de provincie Gelderland.

Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. Voor 2016 bedroeg de bijdrage € 74.354,-. Dit bedrag is inclusief een euro bijdrage per inwoner voor het Strategische Board. Het weerstandsvermogen van de regio stedendriehoek is niet groot. Indien onverhoopt op enig moment de regio niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten.

Balansgegevens:

Eigen Vermogen		2016		2015		2014
Algemene reserve	€	0	€	0	€	0
Bestemmingsreserve	€	239.000	€	213.000	€	223.000
Nog te bestemmen resultaat	€	6.000	€	17.000	€	22.000
Totaal	€	245.000	€	230.000	€	245.000

Ontwikkelingen

De provincie zet de komende jaren in op de gebiedsopgaven uit de Gelderse omgevingsvisie. Wij maken deel uit van de gebiedsopgave Cleantech Regio Stedendriehoek. Dit betekent dat onze samenwerking met de provincie steeds meer gebeurt binnen de regio. In de Omgevingsagenda Cleantech Regio Stedendriehoek worden projecten opgenomen die moeten helpen bij het halen van de ambities.

Deze agenda heeft als speerpunten:

- cleantech regio development;
- energietransitie;
- duurzame arbeidsmarkt;
- cleantech icoon A1;
- toekomstbestendige binnensteden en kernen;
- schone en duurzame mobiliteit.

8. Gemeenschappelijke Regeling Delta

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De gemeenschappelijke regeling Delta, vestigingsplaats Zutphen, geeft uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening in opdracht van de gemeenten Bronckhorst, Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen. Er wordt werk geboden aan zo'n 900 medewerkers met een arbeidsbeperking van verstandelijke, lichamelijke of psychische aard. Er wordt gezorgd voor werk, arbeidsontwikkeling van het individu en de bevordering van de geschiktheid van mensen voor de reguliere arbeidsmarkt.

Het financiële belang

Het financieel beleid van Delta is gericht op een sluitende exploitatie zonder een bijdrage van de deelnemende gemeenten. Bedrijfseconomische risico's moeten afgedekt zijn door adequate reserves en voorzieningen. In de praktijk draait Delta als geheel sinds enige jaren met verlies, wat nog opgevangen kan worden uit gevormd Eigen Vermogen door positieve resultaten in de jaren ervoor. In 2017 zullen de gemeenten van de GR Delta voor de eerste keer moeten gaan bijdragen aan het negatieve exploitatieresultaat. Daarnaast is binnen de GR Delta ook afgesproken dat gemeenten vanaf 2018 de daadwerkelijke cao-personeelsloonkosten aan Delta betalen en niet meer de Rijksbijdrage WSW.

De bijdrage voor 2017 bedraagt € 1.939.974,- inclusief € 10.020,- aan bestuurskosten. De rijksuitkering bedraagt 1.929.954,-.

Balansgegevens:

		2016		2015		2014
Totaal Eigen Vermogen	€	1.987.000	€	3.361.000	€	3.724.000
Algemene Reserve	€	2.337.000	€	2.383.000	€	2.579.000
Bestemmingsreserve	€	851.000	€	1.024.000	€	1.341.000
Resultaat	€	-/- 1.201.000	€	-/- 46.000	€	-/- 196.000
Vlottende Schuld	€	2.304.000	€	2.980.000	€	3.244.000
Overlopende Passiva	€	370.000	€	168.000	€	247.000

Ontwikkelingen

Op 23 november 2017 heeft de gemeenteraad van Brummen het College toestemming gegeven tot uit-treding uit de GR Delta. Op 28 november 2017 heeft het College besloten tot uittreding uit de GR Delta per 2019. De onderhandelingen over de voorwaarden van uit-treding zijn in december 2017 gestart.

9. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord en Oost Gelderland.

Noord- en Oost-Gelderland

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten. De GGD biedt actief 'Een gezond houvast' en bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners binnen de regio, met speciale aandacht voor jeugd en risicogroepen. De GGD voert de Wet Publieke Gezondheid (WPG) uit. Zij wil zich profileren als een herkenbare en laagdrempelige organisatie en als een leverancier van betrouwbare en vakkundige zorg aan haar klanten.

Het financiële belang

De bijdrage van Brummen in 2017 bedraagt € 148.691 voor de Algemene Gezondheidszorg en € 144.517 voor de Jeugdgezondheidszorg. Deze bijdragen zijn conform afspraak via een bijdrage per inwoner over de deelnemende gemeenten verdeeld. Daarnaast heeft de GGD nog producten die op basis van afname met de vragende gemeenten worden afgerekend. Voor Brummen betreft dit laatste vooral de kosten voor toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelwerk.

Naar verwachting zal het financieel resultaat 2017 € 190.000,- bedragen. In 2016 heeft de GGD negatief gedraaid, € 53.000. In 2015 en 2014 waren de resultaten positief € 224.000 en € 238.000.

Balansgegevens:

(bedragen x € 1.000)		2016		2015		2014
Algemene reserve	€	1.648	€	1.474	€	1.474
Bestemmingsreserve	€	1.230	€	1.250	€	1.433
Resultaat	€	-/- 53	€	224	€	238
Voorzieningen	€	337	€	355	€	487
Crediteuren	€	877	€	725	€	1.362
Overlopende passiva	€	2.351	€	1.962	€	2.175

Ontwikkelingen

De GGD is volop bezig om de bedrijfsvoering meer flexibel mogelijk vorm te geven en in te richten. Dit om meer en beter te kunnen anticiperen op veranderende omstandigheden en nieuwe ontwikkelingen. In opdracht van de gemeenten zal de GGD meer SMART haar begroting, indicatoren en rapportages aan gemeenten gaan inrichten. Dit mede met oogmerk om gemeenten maximaal hun eigen beleid te laten voeren op de diverse taken, ook als dit zou leiden tot het weghalen (uitnemen) van niet wettelijk bij de GGD neergelegde taken. Bij uitnemen krijgen de uitnemende gemeenten dan wel dezelfde rekening van frictiekosten voorgelegd als dat ook bij uitreden al het geval zou zijn. De gemeente Apeldoorn heeft al te kennen gegeven de taken van de Jeugdgezondheidszorg bij de GGD weg te willen halen om deze dan aan te haken bij de plaatselijke Centrum voor Jeugd en Gezien (CJG)-kantoren. Als dit doorgaat verkleint dit de omzet van de GGD met circa 20% (aandeel Apeldoorn) van 40% (aandeel JGZ in totale begroting GGD). Bij teveel uitnamen komt de discussie over de minimale schaalgrootte van de GGD aan de orde. Qua jaarlijkse indexering van de begroting gaat de GGD afstemming zoeken met de VNOG, die voor dezelfde 22 gemeenten werkzaam is.

De GGD moet aan dezelfde BBV-eisen voldoen als de gemeenten.

10. Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ).

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Binnen de oprichting van de regionale uitvoeringsdienst maakt Brummen deel uit van de omgevingsdienst Veluwe/IJssel (OVIJ), vestigingsplaats Apeldoorn. De OVIJ bestaat uit de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe, Voorst en de provincie Gelderland. De OVIJ is ingesteld voor de behartiging van de belangen van de deelnemers op het punt van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht ten aanzien van milieu. Onder de belangen van de deelnemers wordt ook verstaan, het belang van een goede samenwerking tussen de Gelderse Omgevingsdiensten (GO).

Het financiële belang

In 2017 is een bedrag van 312.725,- betaald als bijdrage voor de OVIJ.

Balansgegevens:

		2016		2015		2014
Algemene Reserve	€	150.000	€	150.000	€	150.000
Bestemmingsreserves	€	106.402	€	73.627	€	120.000
Resultaat	€	80.551	€	229.365	€	100.527
Voorzieningen	€	124.916	€	153.134	€	137.068
Kortlopende schulden	€	760.864	€	1.146.994	€	737.738

Ontwikkelingen

In de wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving worden eisen gesteld ten aanzien van de kwaliteit en kwantiteit van de uit te voeren werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ook de OVIJ moet hieraan voldoen waarbij wordt gewerkt aan de hand van het in 2014 opgestelde verbeterplan. Daarbij wordt ook gekeken naar verschillende vormen van regionale samenwerking. Qua risico's beperken die zich bij de OVIJ tot de normale bedrijfsvoering risico's.

In het najaar 2016 zijn de voorbereidingen gestart om de huidige inputfinanciering (bijdrage op basis van inbreng fte) om te zetten naar outputfinanciering (bijdrage op basis van afname producten). Deze maatregel van de OVIJ vloeit voort uit een analyse en evaluatie van het eigen functioneren. Bij de jaarstukken 2016 is hiervoor een bedrag van € 80.000,- gereserveerd.

11. Vervoerscentrale PlusOv

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Vanaf 9 maart 2016 hebben negen gemeenten, bestaande uit Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Hattem, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen het collectief vraagafhankelijk vervoer overgenomen van de Provincie. Hiervoor is een gemeenschappelijke regeling tussen deze gemeenten afgesloten.

De negen gemeenten hebben vervolgens de Vervoerscentrale PlusOv in het leven geroepen en daarbij een Bedrijfsvoeringsovereenkomst vastgesteld.

Vanaf 1 januari 2017 wordt voor alle negen gemeenten het vraagafhankelijk vervoer door PlusOv verzorgd. Vanaf 22 augustus 2017 wordt ook het route gebonden vervoer (leerlingenvervoer, vervoer in kader van jeugdwet en vervoer Wmo dagbesteding) door Vervoercentrale PlusOv verzorgd.

Het financiële belang

Voor 2018 verzorgt PlusOv alle bovengenoemde vervoersstromen (vraagafhankelijk en route gebonden). De totaal geraamde kosten bedragen € 763.311,-.

Ontwikkelingen

Vanaf 2020 wordt een verhoging van de kosten voorzien in verband met het wegvallen van de provinciale subsidie.

12. Regionaal Archief Zutphen.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Het Regionaal Archief Zutphen (RAZ), vestigingsplaats Zutphen is een openbare archiefdienst met enkele wettelijke taken. Voor de gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen bewaart het RAZ historisch informatie en stelt deze beschikbaar.

Het financiële belang

Sinds de verzelfstandiging tot Regionaal Archief Zutphen heeft de relatie de vorm van een inkooprelatie, waarbij vanuit inkoopcriteria er zich geen alternatief voordoet. In 2016 is € 42.236,- besteed. De aard van de verbondenheid brengt met zich mee dat informatie over de hoogte van het Eigen Vermogen van het Regionaal Archief Zutphen hier niet hoeft te worden vermeld.

13. Stichting Archipel.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Stichting Archipel, vestigingsplaats Zutphen, behartigt vanaf 1 januari 2006 de belangen van het openbaar onderwijs in de gemeenten Brummen, Voorst en Zutphen.

Het financiële belang

De stichting voert de taak van bevoegd gezag uit en ontvangt hiervoor doeluitkeringen van het rijk. Binnen deze doeluitkeringen moeten alle kosten worden opgevangen. Er is geen aanspraak op een (jaarlijkse) bijdrage van Brummen. De gemeente blijft financieel wel eindverantwoordelijk.

Balansgegevens:

		2016		2015		2014
Algemene Reserve	€	3.232.000	€	3.035.000	€	3.203.000
Bestemmingsreserves	€	737.000	€	827.000	€	1.105.000
Resultaat	€	108.080	€	-/- 445.975	€	-/- 418.396
Voorzieningen	€	175.000	€	149.000	€	147.000
Kortlopende schulden	€	1.436.000	€	1.118.000	€	1.633.000
Overlopende passiva	€	984.000	€	1.298.650	€	649.000

Ontwikkelingen

De afname van het aantal leerlingen is minder dan verwacht, maar zet wel door. Dit heeft bij Archipel al geleid tot het verminderen van het aantal medewerkers en tot minder locaties. Archipel is waakzaam ten aanzien van het sluitend houden van de begroting en doet dit in goed overleg met de gemeenten. Hiermee wordt het risico op negatieve exploitaties maximaal beperkt. Het verder beperken van het aantal scholen binnen het gehele gebied van Archipel is dan ook denkbaar. In de gemeente Brummen zijn twee scholen die al meerdere jaren onder de opheffingsnorm zitten.

14. PPS constructie Lombok II Eerbeek.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

De gemeente, vestigingsplaats Brummen, heeft de uitvoering van het complex Lombok in de bouwgrondexploitatie uitgewerkt via een PPS-constructie, dus samen met een marktpartij. Hierbij gaat het om Rotij Grondontwikkeling Oost BV.

Het financiële belang

De verwachting is dat de constructie een financiële omvang heeft van € 11,7 miljoen. De administratie van de PPS wordt door de gemeente gevoerd. De PPS is onderdeel van de gemeentelijke balans.

Ontwikkelingen

Het risico voor de gemeente op negatieve afwikkeling van de PPS is onderdeel van de "voorziening risico's bouwgrond" zoals die op de balans van de gemeente is opgenomen. Voor de ontwikkeling Lombok zijn in het kader van Ruimte voor Eerbeek in 2017 onderhandelingen gevoerd met marktpartijen. Uitkomst hiervan is dat per 22 december 2017 de PPS constructie Lombok II is ontbonden. De uitvoering van het complex Lombok zal worden uitgevoerd door een marktpartij. Op grond van de ontbinding is de PPS constructie geen verbonden partij meer en zal niet meer opgenomen worden in paragraaf F met ingang vanaf de Programmabegroting 2019.

15. Leisure Lands

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Deze holding, vestigingsplaats Arnhem, behartigt de privaatrechtelijke belangen van de deelnemende gemeenten, waaronder Brummen, voor de recreatieve en toeristische ontwikkelingen binnen het betreffende gebied. Sinds 4 maart 2015 is Leisure Lands de statutaire naam van de voormalige RGV Holding BV.

Het financiële belang

Als aandeelhouder van de holding heeft Brummen een beperkt belang van 4.305 aandelen met een nominale waarde van € 1. De aandelen mogen na 2020 verhandeld worden. De aandelen staan voor nul euro op de balans van de gemeente.

Het Eigen Vermogen van de holding bedraagt per 31 december 2016 € 56.279.000. (2015 € 55.004.000, 2014: € 52.383.000, 2013: € 49.903.000).

Ontwikkelingen

Geen. Risico's zijn niet aanwezig. De overname van RAL kende een waarde van € 124 per aandeel RGV Holding. Dit bedrag als uitgangspunt nemend zou de waarde van de aandelen van Brummen theoretisch op € 533.820 te berekenen zijn. De waarde die de huidige aandelen vertegenwoordigen is echter niet de waarde die bij verkoop zal worden uitbetaald. Momenteel zal hooguit de boekwaarde worden uitgekeerd. Kortom: verkoop levert onvoldoende op.

16. Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in kader centrumplan Eerbeek.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

De gemeenteraad Brummen, vestigingsplaats Brummen, heeft bepaald dat de gemeente een maatschappelijk belang heeft bij het aanpakken van het centrum Eerbeek.

Op 6 juli 2011 is hiervoor een samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend met drie marktpartijen, zijnde Rotij, Bouwfonds en Sprengenland. De administratie van het bouwcomplex centrumplan Eerbeek wordt door de gemeente verzorgd. Dit betekent ook dat de gronden formeel in eigendom zijn van de gemeente.

Het financiële belang

Naast een eenmalige bijdrage, brengt de gemeente bezit in. De SOK is onderdeel van de gemeentelijke balans. Van een zelfstandig Eigen Vermogen is daarmee geen sprake. Gezien de huidige ontwikkelingen zijn er bij dit project aanzienlijke risico's. Het gemeentelijk risico van deze bestaande overeenkomst is onderdeel van de gemeentelijke weerstandreserve.

Ontwikkelingen

Voor het centrumplan Eerbeek zijn in 2017 in het kader van Ruimte voor Eerbeek onderhandelingen gevoerd met marktpartijen. Uitkomst hiervan is dat per 22 december 2017 de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) met de drie marktpartijen is ontbonden. De uitvoering van de ontwikkeling Centrumplan Eerbeek ligt volledig bij de gemeente. Op grond van de ontbinding is de SOK geen verbonden partij meer en zal niet meer opgenomen worden in paragraaf F met ingang vanaf de Programmabegroting 2019.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting

Het grondbeleid van de gemeente is vastgelegd in de nota Grondbeleid. Op 30 juni 2016 is deze nota door de gemeenteraad vastgesteld. De hoofdlijnen van deze nota zijn:

- Het grondbeleid is dienend aan het ruimtelijk beleid voor wonen, werken en recreëren;
- Er wordt een regisserend grondbeleid gevoerd;
- Er worden marktconforme prijzen gehanteerd.

Door de invoering van de Wet ruimtelijke ordening zijn de mogelijkheden om ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren, zonder een actief grondbeleid te voeren, vergroot. De mogelijkheden die de Wet ruimtelijke ordening hiervoor biedt, worden dan ook benut.

Aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) biedt gemeenten verschillende mogelijkheden om invloed uit te oefenen op gebiedsontwikkelingen. De Wro kent hiervoor een privaatrechtelijk spoor (de anterieure overeenkomst) en een publiekrechtelijk spoor (het exploitatieplan). In beide sporen kan de gemeente naast de eisen in het bestemmingsplan, ook kwaliteitseisen stellen ten aanzien van de woningcategorieën (sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en particulier opdrachtgeverschap) en eisen stellen ten aanzien van de uitvoering, bijvoorbeeld duurzaamheidsvereisten. Binnen de gemeente Brummen wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van anterieure overeenkomsten waarin de afspraken met initiatiefnemers worden vastgelegd. Waar dat nodig is, wordt ook het exploitatieplan ingezet om invloed uit te kunnen oefenen op de gebiedsontwikkeling.

Woningbouw

In 2013 heeft de gemeenteraad besloten om de bestemmingsplannen Elzenbos en Lombok te herzien. Voor de grondexploitatie Elzenbos is er in de loop van 2015 overeenstemming bereikt met de ontwikkelaars. Op basis hiervan is de oorspronkelijke grondexploitatie Elzenbos gesplitst in drie delen, I, II en III. Deel I is eind 2015 afgesloten. De grondexploitaties van deel II en III zijn eind 2015 vastgesteld, waarbij in totaal 45 woningen en een zorgcomplex worden gerealiseerd tot en met 2025.

Voor Centrumplan Eerbeek en Lombok zijn in 2017 onderhandelingen gevoerd met de betrokken ontwikkelaars. Eind 2017 is overeenstemming bereikt over de wijze waarop Lombok en het Centrumplan gerealiseerd gaan worden. De realisatie van Lombok wordt uitgevoerd door en voor rekening en risico van de ontwikkelaar. Het Centrumplan Eerbeek worden ontwikkeld door de gemeente. Hierbij zal het gebied hoofdzakelijk worden ontwikkeld als bedrijventerrein.

Bedrijventerrein

In 2013 is door de gemeenteraad de grondexploitatie voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Hazenberg vastgesteld. Het complex is "in exploitatie". In 2017 is de eerste kavel verkocht. In het Centrumplan Eerbeek zal het voormalige Burgers terrein worden ontwikkeld als bedrijventerrein. De grondexploitatie hiervan zal de raad begin 2018 ter vaststelling worden aangeboden.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Voor complex Koppelenburg Zuid en Hazenberg worden voorsnog lichte positieve resultaat verwacht. Voor het complex Elzenbos II en Elzenbos III wordt een negatief resultaat verwacht. Bij vaststelling van de jaarrekening over het verslagjaar 2011 in 2012 is een voorziening getroffen voor de afdekking van de risico's binnen alle grondexploitaties. Met het sluiten van een aantal complexen is ook de voorziening afgenomen. In totaal is per eind 2017 een voorziening beschikbaar van € 3.753.656.

Per 1 januari 2016 is de belastingplicht voor ondernemingen van overheden voor de vennootschapsbelasting (Vpb) ingevoerd. Dit betekent dat de gemeente in principe vennootschapsbelasting zal moeten betalen over werken en diensten die zij uitvoert als ondernemer. In die zin zullen naar verwachting ook de gemeentelijke grondexploitaties worden belast met vennootschapsbelasting.

Door de VNG wordt overlegd met de Fiscus over de manier waarop de gemeenten in het algemeen en in het bijzonder voor de grondexploitaties belast zullen worden. In overleg met de belastingadviseurs is geconcludeerd dat er voor de grondexploitaties geen winstoogmerk is en dat we daarom geen rekening hoeven te houden met hieruit voortvloeiende verplichtingen.

In juli 2015 is er door de commissie BBV een voornemen tot herziening van de verslagleggingsregels voor de grondexploitaties gepresenteerd. Hierin staan een aantal regels welke van belang zijn voor de berekening van de grondexploitaties in de gemeente Brummen namelijk:

- Een maximale duur van 10 jaar voor grondexploitaties (afwijkingen toegestaan mits geautoriseerd door de raad en verantwoord in de jaarstukken);
- Geen indexering voor opbrengsten later dan 10 jaar;
- De rente in de grondexploitaties moet gebaseerd zijn op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.

Aanpassing van de regels omtrent de NIEGG (Niet In Exploitatie Genomen Gronden) is voor de gemeente Brummen niet meer van toepassing omdat deze gronden eind 2014 zijn over gegaan naar de post "Gronden en Landerijen".

Indien er duidelijkheid is over de gevolgen van de VpB en de aanpassing van de verslagleggingsregels conform de BBV zullen de grondexploitaties hierop worden aangepast en zullen ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Onderbouwing van de geraamde winstneming

Het beleid is om alleen bij het afsluiten van een complex de eventuele winst te "nemen". Aan tussentijdse winstneming wordt daarom niet gedaan.

Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

De gronden niet in exploitatie zijn eind 2014 over gegaan naar de post "Gronden en Landerijen". Daarom is hiervoor geen verliesvoorziening getroffen.

3. Jaarrekening 2017

Balans per 31 december 2017

Balans
en toelichting

BALANS per 31-12-2017 (bedragen x € 1.000)

Activa	31-12-2017	31-12-2016
VASTE ACTIVA		
<i>Materiële vaste activa</i>	49.981	46.756
Investerings economisch nut grondslag heffingen	13.030	12.808
Investerings met een economisch nut overig	30.663	28.726
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	6.288	5.222
<i>Financiële vaste activa</i>	10.210	2.306
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	3.106	590
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0
Leningen aan overige verbonden partijen	372	390
Overige langlopende geldleningen u/g	6.732	1.326
Totaal VASTE ACTIVA	60.191	49.062
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorraden</i>	10.243	15.476
Grond- en hulpstoffen vrije bouwkavels	8.327	1.125
Elzenbos		
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	1.909	14.345
Vooruitbetalingen	7	6
<i>Uitzettingen met rentetype looptijd < 1 jaar</i>	3.909	4.528
Vorderingen op openbare lichamen	2.347	2.877
Overige vorderingen en uitzettingen	1.562	1.651
<i>Liquide middelen</i>	14	10
Kassaldi	5	4
Banksaldi	9	6
<i>Overlopende activa</i>	3.008	2.406
Overlopende activa	3.008	2.406
Totaal VLOTTENDE ACTIVA	17.174	22.420
Totaal Activa	77.365	71.482

BALANS per 31-12-2017 (bedragen x € 1.000)

Passiva	31-12-2017	31-12-2016
VASTE PASSIVA		
<i>Eigen vermogen</i>	10.191	9.971
Algemene reserves	3.060	1.999
Overige bestemmingsreserves	5.374	6.767
Nog te bestemmen resultaat	1.757	1.205
<i>Voorzieningen</i>	4.426	4.574
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico	1.603	2.015
Onderhoudsegalisatievoorziening	2.823	2.559
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	36.300	31.519
Onderhandse leningen van binnenlandse banken / ov. financiële instellingen	36.300	31.519
Totaal VASTE PASSIVA	50.917	46.064
VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	20.339	19.669
Banksaldi	1.266	2.226
Overige schulden	1.073	1.439
Kasgeldlening	18.000	16.004
<i>Overlopende passiva</i>	6.109	5.749
Overlopende passiva	6.109	5.749
Totaal VLOTTENDE PASSIVA	26.448	25.418
Totaal Passiva	77.365	71.482

Waarborgen en garantstellingen

51.224

57.749

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening 2017 is opgesteld aan de hand van het Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies (BBV).

In de financiële verordening Art. 212 Gemeentewet zijn enkele artikelen opgenomen met betrekking tot waardering en resultaatbepaling. De bepalingen uit deze verordening zijn opgenomen in onderstaande grondslagen.

Afschrijvingstermijnen

Voor de gehanteerde afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de nota investering- en afschrijvingsbeleid van 2014, welke in de raadsvergadering van 19 december 2013 is vastgesteld. Samengevat komen de termijnen op het volgende neer:

- Gronden en terreinen: tussen 0 en 15 jaar
- Gebouwen: tussen 20 en 40 jaar
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken: tussen de 5 en 60 jaar
- Vervoermiddelen: tussen de 6 en 15 jaar
- Machines, apparaten en installaties: tussen 3 en 25 jaar
- Overig: tussen 3 en 30 jaar.

Materiële vaste activa: investeringen met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen.

Rente op investeringen

In de jaarrekening 2017 is bij de nieuwe investeringen rekening gehouden met een rentepercentage van 1,05%.

Materiële vaste activa: investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen.

Financiële vaste activa

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Voorraden

De voorraad grond wordt gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, vermeerderd met toe te rekenen kosten en verminderd met verantwoorde inkomsten. Indien de marktwaarde lager ligt wordt een voorziening gevormd, dan wel wordt de boekwaarde afgewaardeerd naar marktwaarde niveau. Er wordt geen tussentijdse winstneming toegepast. Bij beëindiging van complexen wordt de winst genomen.

Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jaar

De waardering vindt plaats tegen de nominale waarde, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Vorzieningen

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde. De voorziening pensioenaanspraken wethouders is gewaardeerd op basis van actuariële waarde.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Vennootschapsbelasting

Voor bepaling vennootschapsbelasting plicht is evenals 2016 een inventarisatie gemaakt voor 2017. Conclusie is dat de gemeente Brummen voor het jaar 2017 niet door de ondernemerspoort komt en daarom niet vennootschapsbelasting plichtig is. In deze jaarrekening is dus geen rekening gehouden met te betalen vennootschapsbelasting.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen geleverd zijn. De baten en lasten waartussen een causaal verband bestaat zijn in hetzelfde jaar verantwoord. De verliezen en in redelijkheid de te berekenen risico's, die hun oorsprong vinden in of vóór het verslagjaar, zijn verwerkt in de nu voorliggende jaarrekening.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Onderstaand worden eerst de activa met economisch nut toegelicht. Daarna volgt de toelichting van de maatschappelijke activa.

							€	49.980.519
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. *								€ 13.029.787
<i>Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)</i>								
	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Overdracht uit exploitatie	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017	
Gebouwen	22.415			2.602			19.813	
Woonruimten	0	27.000					27.000	
Grond-, weg- en waterbouwkundige werke	12.786.170	522.584		325.780			12.982.974	
Machines, apparaten en installaties	0						0	
Overige materiële vaste activa	0						0	
Totaal :	12.808.585	549.584	0	328.382	0	0	13.029.787	

<u>Woonruimten</u>			Toegekend krediet	Besteed in 2017	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Asbestsanering Zwarteweg 29			20.000	27.000	27.000	0
		Totaal	20.000	27.000	27.000	0

Toelichting

Asbestsanering Zwarteweg 29

Beschikbaar krediet is met € 7.000 overschreden. De dakvlak bleek groter dan geraamd, waardoor de kosten van sloop (incl. asbest) en nieuwe dakbedekking hoger uitvielen.

<u>Grond-, weg-, waterbouwkundige werken (economisch nut heffing)</u>						
<u>Rioleringswerken</u>			Toegekend krediet	Besteed in 2017	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
GRP gemalen elektrisch/mechanisch 2017			207.048	14.813	14.813	192.235
GRP afkoppelmaatregelen 2016			85.000	75.928	75.928	0
GRP minigemalen elektrisch/ mechanisch 2017			371.818	263.863	263.863	0
GRP afkoppelmaatregelen 2017			287.000	125.845	125.845	80.000
GRP milieumaatregelen 2017			50.000	42.135	42.135	0
		Totaal	1.000.866	522.584	522.584	272.235

Toelichting

GRP gemalen elektrisch/mechanisch 2017

Project is verstraagd, afhankelijk van instemming en medewerking Prorail. Restant dus nog nodig in 2018.

GRP afkoppelmaatregelen 2016

Betreft verbetermaatregelen hemelwaterafvoer Eerbeek Zuid en aanleg infiltratieriool Volmolenweg/Enkweg. Project is afgerond en € 9.000 binnen de raming gebleven.

GRP minigemalen elektrisch/mechanisch 2017

Project is gereed en voor € 108.000 binnen de raming gebleven.

GRP afkoppelmaatregelen 2017

Project in de Eerbeekse Enk is nog in uitvoering en wordt in 2018 afgerond. Van het huidige restant is nog € 80.000 nodig in 2018.

GRP milieumaatregelen 2017

Deze jaarlijkse maatregelen zijn binnen de raming uitgevoerd.

Investerings met economisch nut, overig							€ 30.663.084
Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)							
	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Overdracht uit exploitatie	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12- 2017
Gronden en terreinen	682.475	693.330	11.690				1.364.115
Gebouwen	24.767.509	2.243.725		528.254			26.482.980
Grond-, weg- en waterbouw	90.901			6.100			84.801
Vervoermiddelen	50.610	64.202		17.408			97.404
Machines, apparaten en installaties	1.799.291	230.914		595.904			1.434.301
Overige materiële vaste activa	1.335.318			135.835			1.199.483
Totaal :	28.726.104	3.232.171	11.690	1.283.501	0	0	30.663.084

Gronden en terreinen	Toegekend krediet	Besteed in 2017	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Grondkosten Scholencluster Wilhelmina/Oecumenisch	500.000	693.330	693.330	0
Totaal	500.000	693.330	693.330	0

Toelichting**Grondkosten Wilhelmina/Oecumenische school**

De werkelijke grondkosten bedragen ruim € 693.000. Dit betekent een overschrijding op dit krediet van ruim € 193.000. O.a. veroorzaakt door de te betalen btw over de aankoop waarmee geen rekening was gehouden..

Gebouwen	Toegekend krediet	Besteed in 2017	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Bouw Scholencluster Wilhelmina/Oecumenisch	1.900.000	1.682	1.682	0
Bouw Scholencluster de Enk/van Leeuwen	2.700.000	1.734.433	1.734.433	965.567
Scholencluster Park, speelterrein	75.000	6.046	6.046	0
Nieuwbouw gymzaal Eerbeek	950.000	10.365	10.365	939.635
De Lans Brandveiligheidsmaatregelen	0	40.092	40.092	0
Huis vesting bestuursdiens, klimaatmaatregelen	25.000	17.510	17.510	7.490
Aankoop gemeentewinkel Eerbeek	323.900	400.702	400.702	0
Bouw zoutloods Arnhemsestraat	275.000	32.896	32.896	242.104
Totaal:	6.248.900	2.243.726	2.243.726	2.154.796

Toelichting**Bouw scholencluster Wilhelmina/Oecumenische school**

Voor de bouwkosten is een tekort van afgerond € 29.000. In 2018 staan nog een paar afrondingspunten op de planning. Deze worden bij de 1^e bestuursrapportage gemeld.

Bouw scholencluster de Enk/van Leeuwen

De bouw van dit scholencluster is net in uitvoering. Vertraagt wegens geur- en geluidscontouren en afronding van de PlanMer in Eerbeek. Restant is nog nodig in 2018. Via het raadsvoorstel bij deze Jaarstukken zal de raad gevraagd worden om dit krediet nog beschikbaar te blijven stellen.

Scholencluster Park, speelterrein

Project gereed met lichte overschrijding.

Nieuwbouw gymzaal Eerbeek

De bouw van deze gymzaal is net in uitvoering. Restant is in 2018 nog nodig.

De Lans, maatregelen brandveiligheid

Aanvragen uit het Huisvestingsprogramma 2018 zijn uit veiligheidsoverwegingen in 2017 al uitgevoerd. Via het raadsvoorstel bij deze Jaarstukken zal de raad gevraagd worden om dit krediet nog beschikbaar te blijven stellen.

Huisvesting bestuursdienst, klimaatmaatregelen

Project loopt nog door, restant overhevelen naar 2018.

Aankoop servicepunt Eerbeek

Pand is gereed en op 1 november 2017 geopend. In totaliteit is het krediet met ruim € 76.000 overschreden. Er zijn extra werkzaamheden uitgevoerd door de komst van huurders, verduurzamende maatregelen, extra invalidentoilet en aanleg van extra parkeerplaatsen.

Bouw zoutloods 2017

Vorbereidingen zijn gestart. Restant nog nodig in 2018.

Vervoermiddelen	Toegekend krediet	Besteed in 2017	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Vervanging Ford Transit	38.250	0	0	38.250
Vervanging Piaggio Kipper	66.000	64.202	64.202	0
Totaal:	104.250	64.202	64.202	38.250

Toelichting*Vervanging Ford Transit 2017*

Schuift door naar 2018

Vervanging Piaggio Kipper 2017

Vervangen door 2 nieuwe auto's op aardgas.

Machines, apparaten en installaties	Toegekend krediet	Besteed in 2017	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
mGBA	25.000		0	25.000
Uitbr. Geovisa hard en software afd Beheer	35.000	30.813	30.813	4.187
INUP 2017	100.000	87.287	87.287	12.713
MDM 2017	24.814	-258	-258	25.072
E-facturering Key2Fin 2017	15.000	9.426	9.426	5.574
Zaakgericht Werken	229.389	69.198	69.198	160.191
Exchance en Domain	15.000	0	0	0
Aankoop ICT middelen dependance Eerbeek	15.000	16.558	16.558	0
Implementatie salarispakket 2016	28.498	15.054	15.054	13.444
BRP Burgerzakenmodule	19.132	903	903	0
Aanschaf rapportagetool Key2Fin	7.786	0	0	0
INUP 2016 Sociaal Intranet	28.952	0	0	28.952
Vervanging SAN en servers 2016	4.937	1.933	1.933	3.004
Totaal:	548.508	230.914	230.914	278.137

Toelichting*Geovisia hard- en software 2017*

Dit project is vervanger van Meldingssysteem BOR en KCC vanuit 2016. Project loopt nog in 2018 door. Het restant is nog nodig.

INUP investeringen 2017

Project loopt nog in 2018 door. Het restant is nog nodig.

Mobile device management MDM 2017

Dit project is inclusief het restantkrediet van Mijn overheid DiGi koppelingen.

Project loopt nog in 2018 door. Het restant is nog nodig.

E-facturen Key2Fin 2017

Project loopt nog in 2018 door. Het restant is nog nodig.

Exchange en domain 2017

Krediet niet meer nodig.

Zaakgericht werken 2017

Dit project is inclusief het restantkrediet van de Doorontwikkeling KCC/telefonie.

Project loopt nog in 2018 door. Het restant is nog nodig.

Aankoop ICT middelen Servicepunt Eerbeek

Project gereed.

Implementatie salarispakket 2016

Project loopt nog in 2018 door. Het restant is nog nodig.

BRP Burgerzakenmodule 2014

Dit krediet uit 2014 wordt afgesloten. Voor een eventueel vervolg zal in 2018 een voorstel volgen.

Aanschaf rapportagetool Key2Fin 2014

Dit krediet uit 2014 wordt afgesloten. Voor een eventueel vervolg zal in 2018 een voorstel volgen.

Doorontwikkeling KCC/telefonie 2015

Restantkrediet is nu opgenomen in het project zaakgericht werken. Dit project kan worden afgesloten.

3D ICT decentralisaties 2015

Geen kosten gemaakt in 2017. Krediet kan worden afgesloten.

INUP 2016 Sociaal intranet

Project loopt nog in 2018 door. Het restant is nog nodig.

Vervanging SAN en servers 2016

Project loopt nog in 2018 door. Het restant is nog nodig.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut							€	6.287.648
	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017	
Grond-, weg- en waterbouwkundige werke	3.776.714	1.189.684		129.314			4.837.084	
Overige materiële vaste activa	1.445.191	39.755		34.382			1.450.564	
Totaal :	5.221.905	1.229.439	-	163.696	-	-	6.287.648	

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Toegekend krediet	Besteed in 2017	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Infrastructuur centrumplan Eerbeek	1.912.530	740	1.445.332	467.198
Infrastructuur scholencluster C.Jetses/Triangel	85.915		22.426	63.489
Infrastructuur scholencluster Wilhelmina/Oecumenisch	150.000	98.877	128.235	21.765
Infrastructuur scholencluster de Enk/van Leeuwen	150.000	2.213	6.528	143.472
Vervangingsinvestering 2017 openb verlichting masten	100.000		0	100.000
Vervangingsinvestering 2017 openb verlichting armaturen	170.000	67.979	67.979	102.021
Bruggen, voorbereidingskosten	150.000	142.596	150.000	0
Vervangen kanaalbruggen incl.flankerende maatregelen	1.700.000	839.880	839.880	860.120
Vervanging zoutstrooier Stratos 2017	38.500	37.400	38.611	0
Totaal:	4.456.945	1.189.685	2.698.991	1.758.065

Toelichting

Infrastructuur centrumplan Eerbeek 2014/2015

Dit project is in 2015 gestart. In 2016 is het grootste deel Stuijvenburchplein opgepakt en gerealiseerd. In 2017 zijn er zo goed als geen werkzaamheden opgepakt in afwachting van het proces rond vaststellen bestemmingsplan. Via het raadsvoorstel bij deze Jaarstukken zal de raad gevraagd worden om dit krediet nog beschikbaar te blijven stellen.

Infrastructuur scholencluster Wilhelmina/Oecumenisch 2014

Restant is nog nodig voor afhandeling van oplevering in 2018. Via raadsvoorstel zal de raad gevraagd worden om dit krediet nog beschikbaar te blijven stellen.

Infrastructuur scholencluster de Enk/van Leeuwen 2015

Krediet is in 2018 nog nodig. Vertraagt wegens geur- en geluidscontouren en afronding van de PlanMer in Eerbeek. Via het raadsvoorstel bij deze Jaarstukken zal de raad gevraagd worden om dit krediet nog beschikbaar te blijven stellen.

Bruggen, voorbereidingskrediet 2016

Dit deel is afgerond.

Vervanging kanaalbruggen 2017

Project is in 2017 gestart en zal in 2018 worden afgerond. Het huidige beschikbare krediet is niet voldoende. Voor wat betreft de kosten van de brug zelf, deze is per saldo met € 34.000 overschreden, saldo meerwerk inclusief het terugplaatsen van de bovenbouw. Verder is besloten om een vrijliggend fietspad te realiseren ter vergroting van de verkeersveiligheid. Deze extra aanpassing heeft € 66.000 extra gekost. Aan bouwleges, welke niet in het project waren geraamd, is € 55.000 betaald. Dit heeft overigens bijgedragen in een hogere legesopbrengst voor de gemeente, zie programma 2 pagina 24 onder het werkgebied Wonen.

Bij de 1^e bestuursrapportage 2018 zal ter afronding van dit project een aanvullend krediet worden aangevraagd van afgerond € 155.000.

Vervanging openbare verlichting masten 2017

In 2017 zijn er geen masten vervangen. Krediet is nog nodig in 2018

Vervanging openbare verlichting armaturen 2016

Restant van € 102.000 is nog nodig in 2018.

Vervanging zoutstrooier 2017

De zoutstrooier is vervangen.

Vervanging verkeersregelinstallatie Hallsebrug 2017

Restant is nog nodig in 2018. Is als onderdeel opgenomen in het project vervanging kanaalbruggen welke in 2018 worden opgeleverd.

Overige materiele vaste activa maatschappelijk nut		Toegekend krediet	Besteed in 2017	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Projectkosten IHP 2017		54.145	39.755	39.755	14.390
	Totaal:	54.145	39.755	39.755	14.390

Toelichting*Projectkosten IHP 2017*

Project loopt door in 2018, restant blijft nodig.

Financiële vaste activa							€ 10.210.582
Specificatie verloop (Bedragen * € 1,-):							
	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings	Desinvesteringen	Aflossingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekingen aan :							
- deelnemingen	589.784	2.516.354					3.106.138
Leningen aan :							
- overige verbonden partijen	389.893			17.662			372.231
Uitzettingen langer dan 1 jaar	0	5.503.630					5.503.630
Overige langlopende leningen u/g	1.325.879			95.480		1.816	1.228.583
Totaal :	2.305.557	8.019.984	0	113.142	0	1.816	10.210.582

Deelnemingen	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings	Boekwaarde 31-12-2017
Aandelen Bank Ned Gemeenten	1.755		1.755
Inschrijving 3% Grootboek Nat. Schuld	2.269		2.269
Kapitaal Vitens	454		454
Aandelen Circulus Berkel BV	37.210		37.210
Storting in Stimuleringsfonds	548.096	16.354	564.450
Stimuleringsfonds duurzaamheid nr 3582		1.000.000	1.000.000
Stimuleringsfonds stimulering nr3583		500.000	500.000
Stimuleringsfondsblijvers nr 3584		1.000.000	1.000.000
Totaal :	589.784	2.516.354	3.106.138

Toelichting:*Lening aan overige verbonden partijen.*

Het betreft hier een lening aan de Stichting Welzijn Brummen.

Uitzettingen langer dan 1 jaar

Betreft vordering op marktpartijen vanuit de deal ontbinding contracten Lombok PPS, centrumplan Eertbeek en verkoop schoollocaties.

Overige langlopende leningen u/g.

Dit betreft de uitstaande lening aan Vitens, waarop jaarlijks wordt afgelost.

Aandelen Circulus Berkel BV

Het betreft de nominale waarde van de aandelen in Berkel Milieu/Circulus B.V. Via een indicatieve waardebepaling is op basis van de intrinsieke waarde methode de werkelijke waarde voor de gemeente Brummen bepaald op circa € 533.000 per 31-12-2016.

Storting in Stimuleringsfonds

De gemeente Brummen neemt vanaf 2007 deel in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Dit is een z.g. Revolving Fund. De gestorte gelden blijven eigendom van de gemeente. De gelden worden door het SVn beheerd op een gemeenterekening, waarover rente wordt vergoed. Als aanvulling verdubbelt het SVn het

door de gemeente gestorte bedrag. Dit bedrag wordt beheerd op een zogenoemde bouwfondsrekening. De gemeente kan zowel uit de gemeenterekening als de bouwfondsrekening stimuleringsleningen (startersleningen) verstrekken aan derden. Ultimo 2017 zijn leningen verstrekt tot een bedrag van € 511.324 waarin de gemeente voor 50% bijdraagt. Af 2016 zijn geen nieuwe leningen meer verstrekt.

SVN lening, duurzaamheidsleningen

Vanaf 2017 nemen wij deel in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Dit is een Revolving Fund wat inhoudt dat leningen terugbetaald worden waardoor er weer nieuwe leningen verstrekt kunnen worden. In 2017 is € 1.000.000 gestort

Een Duurzaamheidslening voor verduurzamende maatregelen aan woningen in te stellen voor particuliere woningeigenaren en Vereniging van Eigenaren,

SVN lening, stimuleringsleningen

Deze lening is gelijk aan duurzaamheidsleningen. In 2017 is € 500.000 gestort

Een stimuleringslening voor verduurzamende maatregelen aan woningen in te stellen voor particuliere woningeigenaren en Vereniging van Eigenaren, schoolbesturen, energie coöperaties en non-profitorganisaties.

SVN lening, blijversleningen

Deze lening is gelijk aan duurzaamheidsleningen. In 2017 is € 1.000.000 gestort

Deze lening is ingesteld voor zorg gerelateerde en of levensloopbestendige maatregelen aan (woon)gebouwen voor eigenaren-bewoners.

Vlottende activa

Voorraden				€	10.241.831
		Boekwaarde	Boekwaarde		
		31-12-2017	31-12-2016		
Grond- en hulpstoffen: niet in exploitatie genomen gronden		0	0		
Grond- en hulpstoffen: vrije bouw kavels Elzenbos/ Burgers- en Kerstenterrein		8.326.614	1.124.681		
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie		5.661.748	19.269.418		
Voorziening risico's bouwgrondexploitatie		-3.753.656	-4.924.659		
Vooruitbetalingen op inkoop voorraden		7.125	6.099		
	Totaal :	10.241.831	15.475.539		

Niet in exploitatie genomen gronden	Boekwaarde	Investering	Inkomsten	Desinvestering	Boekwaarde
	31-12-2016	2017	2017		31-12-2017
Grondaankoop B & K terrein		7.500.000			7.500.000
Kavels Elzenbos	1.124.681		298.067		826.614
Totaal:	1.124.681	7.500.000	298.067	-	8.326.614

In exploitatie genomen gronden	Boekwaarde	Investering	Resultaat	Inkomsten	Desinvestering	Boekwaarde
	31-12-2016	2017	2017	2017		31-12-2017
Lombokgemeentelijk	-639.492			12.150	-651.642	0
Lombok pps deel	2.864.199	1.801.716		4.665.915		0
Lombok fase 2		3.113			3.113	0
Elzenbos Deelgebied 2	1.474.259	415.114		1.267.447		621.926
Elzenbos Deelgebied 3	4.738.436	205.388				4.943.824
Koppelenburg Zuid	-47.855	36.145	107.000	827		94.463
Eertbeek	10.616.157	431.978			11.048.135	0
Industrieterrein Hazenberg	263.713	34.641		296.820		1.534
Totaal :	19.269.418	2.928.095	107.000	6.243.159	10.399.606	5.661.748

Voorziening risico's bouwgrondexploitatie	31-12-2016	Investering	Baten	Lasten	31-12-2017
	-4.924.659	1.171.003			-3.753.656
Totaal :	-4.924.659	1.171.003	0	0	-3.753.656

Toelichting

Gronden Burgers- en Kerstenterrein

Met het afsluiten van grondexploitatie Eertbeek zijn de gronden overgebracht naar deze post tegen de getaxeerde waarde van € 7.500.000. In 2018 zullen deze gronden ingebracht worden in de vast te stellen grondexploitatie Burgers- en Kerstenterrein.

Vrije bouw kavels Elzenbos

In 2017 zijn er 2 kavels verkocht en is de voorziening voor deze kavels ingezet. In totaal een bedrag van € 298.067.

*In exploitatie genomen gronden**Elzenbos Deelgebied 2*

Alle 35 kavels zijn verkocht. Kosten bouw- en woonrijp maken is in gang gezet

Elzenbos deelgebied 3

In 2017 heeft overdracht van de gronden aan Philadelphia plaatsgevonden. In het najaar 2017 is de bestemmingsplan voor de 10 grote vrije sectorkavels onherroepelijk geworden. Kosten bouwrijp maken is gestart.

Koppelenburg Zuid

Verkoop van de 2 nog resterende kavels is via makelaar opgestart. Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is er een tussentijdse winstneming geboekt van € 107.000.

Lombok

Per 22 december 2017 is de PPS ontbonden en heeft daarmee geen boekwaarde meer.

Eertbeek

Per 22 december 2017 is de SOK Eerbeek ontbonden en heeft daarmee geen boekwaarde meer.

Industrieterrein de Hazenberg

In 2017 is de eerste kavel verkocht.

Voorziening risico's bouwgrondexploitatie

Ter afdekking van verliesgevende grondexploitaties wordt een voorziening getroffen.

Jaarlijks zullen de gemeentelijke grondexploitaties en woningbouwplannen op elkaar worden afgestemd.

Door het afsluiten van de grondexploitatie PPS Lombok eind 2017 is een deel van deze voorziening, ter grootte van € 924.000 per 31 december 2017 vrijgevallen. Verder komt uit de risicoanalyse naar voren dat de voorziening met € 247.003 verlaagd kan worden. Samen € 1.171.003.

Vooruitbetalingen op inkoop voorraden	31-12-2016	Toename	Afname	31-12-2017
Voorraad "eigen verklaringen".	6.099	1.026		7.125
Totaal :	6.099	1.026	-	7.125

Toelichting

De voorraad eigen verklaringen per 31 december 2017 bedraagt 217.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar			€ 3.909.155	
<u>Vorderingen op openbare lichamen</u>			Boekwaarde	Boekwaarde
			31-12-2017	31-12-2016
BTW compensatie fonds			2.346.966	2.752.312
BTW			0	3.076
Overige vorderingen op openbare lichamen				
- Ministerie van Sociale Zaken: inc aanv uitk 2014			0	0
- Provincie Gelderland: BDU 2015			0	28.575
- Ministerie van OCW: onderwijs achterstanden			0	44.693
- Provincie Gelderland: plan MER Eerbeek			0	31.252
- Coa Centraal orgaan opvang Asielzoekers			0	16.000
- Provincie Gelderland: bestemmingsplan fietspad			0	1.461
Totaal :			2.346.966	2.877.369
<u>Overige vorderingen en uitzettingen</u>			Boekwaarde	Boekwaarde
			31-12-2017	31-12-2016
Sociale Zaken, debiteuren			1.047.150	1.088.078
Voorziening oninbaar dub. debiteuren sociale zaken			-530.184	-569.146
Debiteuren belastingen			585.642	112.351
Overige debiteuren			592.602	1.119.473
Voorziening dubieuze debiteuren			-133.022	-99.508
Totaal :			1.562.188	1.651.247
<u>Nadere toelichting debiteuren</u>				
Overige Debiteuren / vorderingen op openbare lichamen 12-2-2018				305.748
Het gezamenlijk saldo van deze vorderingen bedraagt per balansdatum :				592.602
Hiervan is t/m 12-02-2018 afgewikkeld				286.854
De opbouw van dit saldo is als volgt :				
- debiteuren 2007			3.800	
- debiteuren 2008			16.804	
- debiteuren 2010			165	
- debiteuren 2011			6.505	
- debiteuren 2012			751	
- debiteuren 2013			7.248	
- debiteuren 2014			64.116	
- debiteuren 2015			1.211	
- debiteuren 2016			32.271	
- debiteuren 2017			172.878	
			305.748	

Toelichting

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor het risico van oninbaarheid van de vorderingen van sociale zaken is een voorziening getroffen die jaarlijks wordt geactualiseerd, op basis waarvan de voorziening per 31-12-2017 kon worden verlaagd. Voor de overige debiteuren is eveneens een voorziening opgenomen waarbij in 2017 een hoger bedrag als dubieus moest worden aangemerkt.

Onderstaand staat het overzicht per kwartaal van de toets met betrekking tot de voorschriften rondom schatkistbankieren.

Toets schatkistbankieren (bedragen in €)	2017 Q1	2017 Q2	2017 Q3	2017 Q4
Grondslag begroting	44.581.000	44.581.000	44.581.000	44.581.000
Drempelbedrag 0,75%	334.358	334.358	334.358	334.358
Gemiddelde omvang bankrekeningen	-2.567.845	-995.339	-1.285.315	-2.178.582
Ruimte (+) Overschrijding (-)	334.358	1.329.697	1.619.673	2.512.940

Uitgangspunt bij de financiering is een rekening courant saldo van 0 of een roodstand binnen de limiet van de overeenkomst van de BNG. Zijnde € 4 mln. In incidentele gevallen heeft er afoming plaatsgevonden ingevolge het Schatkistbankieren.

Liquide middelen € **14.362**

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Kassaldi	5.619	4.001
ABN- AMRO	8.744	5.991
Totaal :	14.362	9.992

Overlopende activa € **3.008.995**

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Nog te ontvangen bedragen	2.965.517	2.297.669
Vooruitbetaalde bedragen	25.728	106.761
Voorlopige uitgaven	17.750	0
Overige overlopende activa	0	323
Pin/Chip ontvangsten	0	1.276
Totaal :	3.008.995	2.406.029

De belangrijkste posten onder de overlopende activa zijn:

<i>Nog te ontvangen bedragen</i>	
Iombok PPS betaling boekwaarde	996.972
Ligt op Groen	293.336
Rotij afkoop winst Lombok	265.000
Toeristen belasting	380.000
ISV Bodem Subsidie	320.000
Vitens gemeentelijke heffing	256.281
Bijdrage risico kerstenterrein	200.000
PGB Jeugd afrekening	78.000
Waterschap afrekening Covo	44.315
PlusOv reizigersbijdrage	34.490
Afrekening Didat kohier 242	29.053
PGB WMO HH afrekening	23.100
Gemeente Apeldoorn subsidie JOGG RR	18.000
Vitens rente lening	9.109
Kinderopvang gelderland	8.375
Nog te ontvangen pachten 2017	5.796
Stichting Brummen Krotozyn 2013	2.000
Politie Brummen huur sevicepunt	1.083
Politie Brummen geleverde diensten sevicepunt	607
Totaal :	2.965.517

<i>Vooruitbetaalde bedragen</i>	
Raet abonnement 2018	8.453
One point server 5jr abbonemnet	15.649
Vergoeding OV fietsen	1.626
Totaal :	25.728

Vaste passiva

Eigen vermogen				€	10.191.464
		Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016		
Algemene reserves		3.059.997	1.998.715		
Bestemmingsreserves		5.374.568	6.766.408		
Nog te bestemmen resultaat		1.756.900	1.205.282		
	Totaal:	10.191.464	9.970.404		

Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)

	Saldo per 31-12-2016	Toevoeging 2017	Onttrekking 2017	Bestemming 2016	Verminderen ter dekking van afschrijvingen	Saldo per 31-12-2017
Algemene reserves						
Weerstandreserve	1.675.000	284.000				1.959.000
Vrije reserve	323.715	284.000-		1.061.282		1.100.997
Totaal algemene reserves :	1.998.715	-	-	1.061.282	-	3.059.997
Bestemmingsreserves						
Gemeentedeel WE/GOA	150.000					150.000
Bovenwijkse voorzieningen	13.572					13.572
IHP	112.306		91.800			20.506
Uitvoering WMO-taken vanaf 2007	750.000	232.365	232.365			750.000
Toerisme en Recreatie	332.733	198.364	160.753			370.344
3D	2.749.127	642.621	1.902.196			1.489.552
Afvalstoffenheffing	1.923.084	295.160				2.218.244
Voorzieningen voor de Jeugd.	8.000					8.000
Duurzaamheid / ligt op groen	371.586		182.426			189.160
Ruimte voor Eerbeek	356.000		334.810	144.000		165.190
Totaal bestemmingsreserves :	6.766.408	1.368.510	2.904.350	144.000	-	5.374.568
Nog te bestemmen resultaat	1.205.282	1.756.900		1.205.282-		1.756.900
Totaal eigen vermogen	9.970.404	3.125.410	2.904.350	-	-	10.191.464

Toelichting

Weerstandreserve

De omvang van de weerstandsreserve is, op basis van de inventarisatie van risico's zoals vastgesteld door het college op 5 september 2017 (BW17.0463), verhoogd naar € 1.959.000. Het verschil met de vorige inventarisatie € 284.000 komt ten laste van de vrije reserve.

Vrije reserve

De vrije reserve bedraagt per 31 december 2017 € 1.100.997 positief. Dit is exclusief het rekeningresultaat 2017.

Reserve VVE/GOA

Geen mutaties in 2017.

Bovenwijkse voorzieningen

Geen mutaties in 2017.

IHP

In 2017 zijn de sloopkosten € 91.800 van locatie de Krullebaar en Oecumenische school uit deze reserve onttrokken.

Uitvoering WMO taken 2007

Per saldo blijft er over 2017 € 97.677 over boven het vastgestelde plafond van € 750.000. In het Raadsvoorstel wordt voorgesteld om dit overschot toe te voegen aan de reserve 3D.

Deze reserve is ingezet voor de volgende projecten:

<i>Project</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Onttrekking</i>
Kosten SWB, slachtofferhulp en sport		€ 191.265
Kosten grote woningaanpassingen		€ 41.100
Saldo kosten WMO 2007	€ 330.042	
Aftopping i.v.m. plafond	€ <u>-/- 97.677</u>	
Totaal	€ 232.365	€ 232.365

Toerisme en Recreatie

Vanaf 2012 wordt 50% van de meeropbrengst toeristenbelasting aan deze reserve toegevoegd.

Deze reserve is ingezet voor de volgende projecten:

<i>Project</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Onttrekking</i>
Landschapscontract		€ 1.055
Kosten Toerisme en Recreatie		€ 136.704
Bijdrage kosten verwijsborden		€ 2.285
Project onderzoek Fietsbrug N348		€ 20.709
Meeropbrengst toeristenbelasting	€ 198.364	
Totaal	€ 198.364	€ 160.753

3D

Deze reserve wordt gevoed uit het resultaat uit de uitvoering van de WMO-taken vanaf 2015, Jeugdhulp en Participatie. Per saldo wordt er over 2017 € 1.259.575 onttrokken

<i>Project</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Onttrekking</i>
Landschapscontract		€ 1.055
Organisatiekosten		€ 1.356.963
Saldo kosten Jeugdzorg		€ 307.319
Kosten alg voorzieningen en MEE		€ 181.454
Saldo kosten reïntegratie	€ 174.279	
Saldo kosten WMO 2015	€ 468.342	
Kosten beschermd wonen		€ 55.405
Totaal	€ 642.621	€ 1.902.196

Afvalstoffenheffing

In 2017 is er per saldo een voordeel gehaald op de kosten en opbrengsten Afval van € 295.160. Dit voordeel wordt aan de reserve toegevoegd. Met het positieve saldo van deze reserve per 31-12-2017 zal bij de tariefvaststelling vanaf 2019 rekening worden gehouden.

Voorziening voor de jeugd

Geen mutaties in 2017.

Ruimte voor Eerbeek

Bij de Jaarstukken 2016 is deze reserve volgestort tot het bedrag van € 500.000.

In 2017 worden de volgende kosten uit de reserve gedekt

- Inhuur	€ 113.063
- Huur Servicepunt Eerbeek	€ 500
- Plankosten algemeen	€ 11.830
- Plankosten grex Burgers- en Kerstenterrein(*)	€ <u>209.417</u>
Totaal	€ 334.810

(* deze kosten vloeien in 2018 weer terug in deze reserve ingeval de Raad deze grondexploitatie goedkeurt)

Duurzaamheid/Ligt op groen

Deze reserve is ingezet voor de volgende projecten:

<i>Project</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Onttrekking</i>
Landschapscontract		€ 6.330
Landgoederen eindafrekening en accountantskosten		€ 40.669
Kosten duurzaamheidsprojecten		
- Draagvlakonderzoek windenergie		€ 14.962
- Trias thermica		€ 43.315
- Cleantech Tomorrow Congres		€ 30.000
- Overig		€ 45.200
Totaal		€ 182.426

Voorzieningen

Voorzieningen					€ 4.426.525
<i>Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)</i>					
	Saldo per 31-12-2016	Toevoeging 2017	Vrijval 2017	Verminderen door aanwending	Saldo per 31-12-2017
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
Pensioenaanspraken wethouders	1.561.971		50.544	73.879	1.437.548
Kosten afloop complex Elzenbos	453.194	-		287.415	165.779
	0				-
	0				-
Subtotaal :	2.015.165	-	50.544	361.294	1.603.327
					-
Onderhoudsegalisatievoorzieningen					
Onderhoud gemeentelijke onr.goed	147.292	150.308		133.373	164.227
Onderhoud wegen	368.206	349.486		408.300	309.392
Rioolrechten (art 44 lid 2)	1.336.809	266.351			1.603.160
Rioolrechten renovaties	659.897	558.607		530.834	687.670
Onderhoud lantaarnpalen	47.000	11.750			58.750
Subtotaal :	2.559.203	1.336.502	0	1.072.507	2.823.198
Totaal voorzieningen	4.574.368	1.336.502	50.544	1.433.801	4.426.525

Toelichting**Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico's***Pensioenaanspraken wethouders.*

Deze voorziening is getroffen om aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen voor de pensioenge-rechtigden die op 31-12-2009 nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Uit de jaarlijkse doorrekening is gebleken dat de voorziening in 2017 met € 50.544 verlaagd moet worden. De onttrek-king wegens uitkeringen bedroeg in 2017 € 73.879.

Voor de wethouders die in 2010 zijn aangetreden zijn de pensioenverplichtingen in 2010 ondergebracht bij een pensioenverzekeraar. Voor de pensioengerechtigden die op 31-12-2009 65 jaar of ouder waren wordt jaarlijks de last in de exploitatie verantwoord.

Kosten afloop complex Elzenbos

Betreft geschatte kosten ten behoeve van de nog te verkopen kavels van afgesloten deel grondexploitatie Elzenbos. In 2017 zijn er 2 kavels afgewaardeerd en zijn kosten van bezwaarder afgewikkeld. In totaal wordt er € 287.415 onttrokken uit deze voorziening.

Onderhoudsegregalisatievoorzieningen*Onderhoud gemeentelijk onroerend goed*

Deze voorziening wordt jaarlijks gevoed ten laste van de exploitatie, in 2017 met € 150.308. de werkelijke kosten groot onderhoud bedragen € 133.373.

Onderhoud wegen

Alle werkelijke lasten worden aan de voorziening onttrokken. In 2017 bedroegen deze € 408.300. De voeding bedraagt conform de raming € 349.486. Hiermee daalt ook deze voorziening opnieuw. Een herijking in 2018 zal nodig zijn.

Rioolheffing

In 2017 is er per saldo een voordeel gehaald op de kosten en opbrengsten Riolerings van € 266.351. Dit bedrag wordt aan de voorziening toegevoegd. Met het positieve saldo van deze voorziening per 31-12-2017 zal bij de tariefvaststelling vanaf 2019 rekening worden gehouden.

Rioolrenovaties

De toevoeging aan deze voorziening kan in 2017 op € 558.607 worden gesteld als gevolg van de vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan (GRP 2016-2020). De werkelijke lasten 2017 hebben geleid tot een onttrekking aan de voorziening ad € 530.834.

Per 31 december 2017 zit er € 687.670. Dit is € 70.000 hoger het GRP. Er loopt nog 1 project door in 2017, met een verwacht kostenpost van € 70.000.

Onderhoud lantaarnpalen

Besloten is om voor de kosten van het schilderen van lantaarnpalen, wat eens in de zeven jaar plaatsvindt, vanaf 2013 jaarlijks te gaan sparen. In 2017 is er alleen sprake van sparen ad € 11.750 en zijn er geen werkelijke lasten gemaakt.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer					€ 36.299.606
---	--	--	--	--	---------------------

Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)

	Saldo per 31-12-2016	Vermeerdering 2017	Aflossing 2017	Saldo per 31-12-2017
Onderhandse leningen				
Bank Nederlandse gemeenten	16.375.506	21.000.000	5.148.191	32.227.315
Nederlandse Waterschapsbank	5.143.333		1.071.667	4.071.666
Triodosbank	10.000.000		10.000.000	-
Totaal onderhandse leningen :	31.518.839	21.000.000	16.219.858	36.298.981
Waarborgsommen	250	375		625
Totaal	31.519.089	21.000.375	16.219.858	36.299.606

Toelichting vaste schulden

		Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
De schulden zijn aangegaan ter financiering van de activiteiten en bezittingen van :			
	Gemeente Brummen	35.925.841	35.908.804
	Stichting Welzijn Brummen	373.140	390.802
	Totaal :	36.298.981	36.299.606

Toelichting*Onderhandse leningen*

De rentelast 2017 op de onderhandse leningen is € 673.331.

Waarborgsommen

Het gaat hier om in totaal 8 ontvangen waarborgsommen (een toename van 3) voor een sleutel t.b.v. een standplaats voor marktkooplieden. Dit betreft de markt te Eerbeek. Daarnaast is een waarborgsom door een partij voor deelname aan de verkiezingen.

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar € 20.339.144

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Kasgeldlening	18.000.000	16.003.497
Bank Nederlands Gemeenten	1.265.632	2.226.478
Overige schulden	1.073.511	1.439.274
Totaal :	20.339.144	19.669.249

Toelichting

Om op korte termijn te kunnen beschikken over voldoende liquide middelen is met de BNG een overeenkomst gesloten inzake de omvang en voorwaarden voor kredietfaciliteiten.

<u>Overige schulden</u>	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Crediteuren gemeente Brummen algemeen	843.338	1.183.322
Crediteuren Sociale Zaken	230.173	255.952
Totaal :	1.073.511	1.439.274

Overlopende passiva € 6.109.135

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Nog te betalen aan de belasting dienst BTW	72.536	107.327
Voorlopige ontvangsten	0	19.885
Nog te betalen bedragen	1.680.716	2.936.344
Vooruitontvangsten: subsidie ISV2	450.000	201.054
Nog te betalen Salaris	15.088	0
Af te wikkelen kosten Sociaal Domein 2017	2.599.651	1.472.528
Nog te betalen premies gemeentepersoneel	150.629	114.828
Nog te betalen loonheffing	630.553	451.454
Nog te betalen loonheffing Sociale dienst	65.977	53.390
Nog te betalen Voorlopige uitgaven/inkomsten soc.dienst	-3.822	115.372
Van derden ontvangen middelen die specifiek moeten worden besteed. (Bbv art.44,2 wijz)	447.107	274.471
Overige overlopende passiva	700	2.575
Totaal :	6.109.135	5.749.227

<i>Nog te betalen bedragen</i>	
Bouwrijpmaken	300.000
Sloopkosten werf	239.492
TP rente leningen	236.412
Plus OV	167.858
Sloopkosten vleeuwen / enk school	134.000
Plankosten schoollokaties	129.600
Loyalis Appa premie	69.857
Infra zevenhuizen	65.500
Accountantskosten	28.500
Verrekening academische functie Jeugdhulp	19.100
PGB SVB Jeugd	16.500
PGB SVB WMO begeleiding	13.500
Willes CAR-verzekering	12.710
Musica Allegra Wachtgeld	10.887
Subsidie Bibliotheek Taalhuis	9.485
Van Gelder sortingsrapport 4e kw 2017	5.176
Rioolwerk Eerbeekse Enk	4.800
RDW leges december 2017	4.548
Hippmann sportcentrum contributie	4.109
Humanitas BOR traject	4.000
Subsidie Pater dekker huis	4.000
De Ians Vergoeding OZB	2.808
Verian subsidie onderwijsachterstanden	2.063
Openmonumentendag	450
Park het goor vergunning	401
Vergunning antiekraak	248
Voskamp schade noodbrug	148
Betaling gouw	97
Diverse 34 facturen	194.468
	1.680.716

Beklemden middelen

Door derden beklemden middelen met een specifieke aanwendingsrichting (BBV art. 44.2)

	Saldo per 31-12-2016	Toevoeging 2017	Vrijval 2017	Verminderen door aanwending	Saldo per 31-12-2017
Plankosten Fietspad Oude Bandijk CoVo	8.327				8.327
Landschapscontract	33.273	30.000		17.558	45.715
GOA/VVE	0	41.533			41.533
Jongeren op Gezond Gewicht JOGG	19.919			19.919	0
Groene opgave	212.952	134.032		737	346.247
Taalniveau 3F		5.285			5.285
Subtotaal :	274.471	210.850	0	38.214	447.107

Toelichting:

Plankosten Fietspad Oude Bandijk CoVo

In 2017 geen kosten gemaakt en ook nog niet afgewikkeld door de provincie als subsidiegever.

Landschapscontract (zaaknr 2014-008558)

In 2017 is er voor € 17.558 aan kosten gemaakt voor wat betreft het aandeel provincie. Daarnaast een voorschot ontvangen van € 30.000.

GOA/VVE

Betreft een nieuw beklemd middel in 2017. Per saldo kan er € 41.533 worden toegevoegd.

JOGG

Via centrumgemeente Apeldoorn is aan Brummen € 90.000 toegekend voor het project Jongeren Op Gezond Gewicht. Project is in 2017 afgerond waardoor het restant van € 19.919 nu ingezet kan worden.

Groene opgave landschap (2015-016088)

Dit project loopt van 2016 t/m 2021. In 2017 is er een voorschot ontvangen van € 134.032 van de Provincie en voor € 737 aan kosten gemaakt. Project loopt nog door.

Taalniveau 3F

Betreft een nieuw beklemd middel in 2017. Per saldo kan er € 5.285 worden toegevoegd.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen.

De gemeente Brummen heeft in het verleden voor uiteenlopende zaken waarborgen en garanties afgegeven. Het gaat daarbij om onder andere hypotheekgaranties, garanties voor verstrekte leningen aan stichtingen en andere instellingen. De hypotheekgaranties zijn ondergebracht bij de Nationale Hypotheek Garantie. Op dit moment staat de gemeente nog garant voor de volgende leningen (in euro's).

Waarborgen en garanties						€ 51.223.978
Verstreckte Waarborgen naar aard van de geldlening:						
Categorie lening / geldnemer	Aard / omschrijving	Oorspronkelijk bedrag lening	Percentage borgstelling	Saldo per 31-12-2016	Saldo per 31-12-2017	Garantie
Stichting Educatief Centrum	Geldleningen	459.149	100%	435.657	410.999	100%
Woningstichting Veluwewonen	Geldleningen	57.178.979	50%	57.178.979	50.678.979	50%
HVO leningen	Geldleningen	619.436	100%	134.000	134.000	100%
Totaal borgstellingen :		58.257.564		57.748.636	51.223.978	

In 2002 is door de raad het principebesluit genomen om als gemeente garant te staan voor hypothecaire leningen van personeelsleden. Onder welke condities de gemeente borg staat voor de aflossing- en renteverplichtingen is vastgelegd in de overeenkomst met de HVO (Hypotheekvormen voor Overheidspersoneel). De risico's zijn door middel van de voorwaarden ingeperkt. De restantschuld van de leningen per 31-12-2017 bedragen onveranderd € 134.000. Omdat de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) is aangepast mogen gemeenten vanaf 1-1-2009 geen nieuwe borgstellingen meer aangaan. De restantschuld zal dus alleen nog maar kunnen afnemen.

De gemeente heeft geen bedrag meer uitstaan aan leningen verstrekt aan de woningstichtingen in Brummen en Eerbeek. Daarnaast staan wij garant voor een groot aantal leningen die de woningstichtingen zelf hebben afgesloten. Hierover loopt de gemeente Brummen een zeker risico. Begin 2002 is de achtervang-overeenkomst met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) getekend. De gemeente vervult een zogenaamde "achtervangfunctie". Nieuwe leningen worden niet meer via de gemeente Brummen afgesloten. Daarnaast staat de gemeente Brummen nog garant voor een lening afgesloten door het Waterbedrijf Vitens voor een bedrag groot € 118.537. Uit hoofde van garantie- en waarborgstellingen zijn tot en met 2017 geen uitbetalingen verricht.

Onder de balanspost voorzieningen is een voorziening voor pensioenen wethouders opgenomen voor de personen die op 31-12-2009 nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hadden bereikt. Voor de overige personen zijn de pensioenverplichtingen ondergebracht bij Loyalis.

Voor de pensioengerechtigden per 31-12-2009 wordt jaarlijks de last in de exploitatie verantwoord en is dus niet opgenomen onder de voorzieningen. De actuariële waarde van de verplichting voor de pensioengerechtigden wordt geschat op ca.€ 1.000.000.

Navolgend is een overzicht opgenomen van meerjarige contracten waaruit verplichtingen op balansdatum voortvloeien (> € 100.000).

Nr.	Inhoud.	Einddatum contract/ overeenkomst	Financiële omvang totale looptijd contract	Looptijd
1	leveringsovereenkomst elektriciteit	31-12-2019	€ 289.000	2 jaar + optie van 4 jaar
2	leveringsovereenkomst gas	31-12-2019	€ 143.000	2 jaar + optie van 4 jaar
3	Raamovereenkomst Welzorg Nederland BV	01-10-2018	€ 1.330.000	4 jaar en 9 maanden
4	Raamovereenkomst maatwerkvoorzieningen WMO	31-12-2018	€ 7.300.000	2 jaar + optie van 6 keer 1 jaar
5	Raamovereenkomst individuele voorzieningen jeugd	31-12-2018	€ 9.200.000	2 jaar + optie van 6 keer 1 jaar
6	Uitvoeringsovereenkomst dienstverlening op het terrein van werk en inkomen met gemeente Apel- doorn	31-12-2019	€ 5.100.000	3 jaar + jaarlijkse verlenging per jaar (is totaal 7 jaren)
7	Raamovereenkomst dienstverlening Wmo huishou- delijke verzorging HV1 en HV2 in het kader van Europese Aanbesteding met 5 zorgaanbieders	31-12-2020	€ 16.000.000	8 jaar

NB: raamovereenkomsten kenmerken zich door het feit dat alleen voor feitelijke verrichtingen wordt betaald en dat bovengenoemde bedragen hoger of lager kunnen uitvallen. Hierbij zijn de begrotingsbedragen 2016 als uitgangspunt genomen.

Gebeurtenissen na balansdatum.

Er zijn geen relevante gebeurtenissen te melden.

Overzicht van baten en lasten

Totaal baten en lasten (bedragen * € 1.000,-)

Omschrijving	Begroting 2017 vóór wijziging			Begroting 2017 ná wijziging			Realisatie 2017			Verschillen realisatie - begroting ná wijziging		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma's												
1 Bestuur en veiligheid	4.316	511	-3.805	4.247	507	-3.740	4.227	592	-3.635	20	85	105
2 Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	10.100	6.164	-3.936	10.812	6.779	-4.033	13.985	12.217	-1.768	-3.173	5.438	2.265
3 Sociaal domein	19.717	15.602	-4.115	20.112	15.293	-4.819	20.764	15.647	-5.117	-652	354	-298
4 Samenleving	4.467	818	-3.649	4.469	869	-3.600	4.302	946	-3.356	167	77	244
Totaal programma's	38.600	23.095	-15.505	39.640	23.448	-16.192	43.278	29.402	-13.876	-3.638	5.954	2.316
5 Financiering	4.861	19.576	14.715	5.765	19.864	14.099	7.766	21.862	14.096	-2.001	1.998	-3
Gerealiseerd saldo baten en lasten	43.461	42.671	-790	45.405	43.312	-2.093	51.044	51.264	220	-5.639	7.952	2.313
Toevoegingen / onttrekkingen aan reserves												
1 Bestuur en veiligheid			0			0			0	0	0	0
2 Ruimtelijke ontwikkeling en beheer		547	547		547	547	295	771	476	-295	224	-71
3 Sociaal domein	858	1.321	463	1.128	2.057	929	875	2.006	1.131	253	-51	202
4 Samenleving		7	7		7	7		7	7	0	0	0
5 Financiering	262	34	-228	262	872	610	198	121	-77	64	-751	-687
Subtotaal mutaties reserves	1.120	1.909	789	1.390	3.483	2.093	1.368	2.905	1.537	22	-578	-556
Gerealiseerd resultaat	44.581	44.580	-1	46.795	46.795	0	52.412	54.169	1.757	-5.617	7.374	1.757

Het jaar 2017 sluit af met een positief resultaat van € 1.756.900. Dit is het resultaat na verrekening met de bestemmingsreserves. Hoe dit resultaat kan worden onderverdeeld in het resultaat voor bestemming en rekening houdend met bijzondere baten en lasten wordt in navolgende presentatie op de volgende pagina zichtbaar gemaakt.

A. Saldo van de jaarrekening 2017, exclusief incidentele baten en lasten en voor bestemming		-€ 527 N
B. Buitengewone lasten (incidenteel)		
Intergemeentelijke samenwerking, afrekening project sociale krac	-€ 15	
B&W, eenmalige uitkering	€ 19	
Beheer Adressen en Gebouwen, audit	€ 4	
Verdere planvorming centrum Eerbeek	€ 307	
Gronden en Landerijen; sloopkosten scholen Brummen	€ 92	
Gronden en Landerijen; afwikkeling kavels Elzenbos	€ 287	
Gronden en Landerijen; overige kosten	€ 21	
Gronden en Landerijen; schoollocaties Eerbeek (sloop, afboeken	€ 487	
Centrumplan Eerbeek, resultaat ontbinding SOK	€ 2.811	
Bruggen; kosten van noodbruggen	€ 34	
Bruggen; onderzoekskosten brug N348	€ 21	
Openbare verlichting; verwijderen masten buitengebied	€ 9	
Verkeerslichteninstallatie Brummense brug	-125	
Vervangen bomen langs Apeldoorns Kanaal	€ 5	
Duurzame energie; incidentele projecten	€ 133	
Recreatieterreinen; aanleg trapveldjes	€ 2	
Recreatie en Toerisme; Opstellen investeringsprogramma recreati	€ 2	
Recreatie en Toerisme; overige kosten	€ 24	
Project afrekening sociale Kracht	-€ 20	
WMO 2007, extra maatregelen huishoudelijke hulp	€ 86	
Opzet en inrichting nieuw digitaal oud archief	€ 2	
Zorgverbreding, taalniveau 3F	€ 90	
Stelposten, kosten bovenformatief	€ 13	
Financiële informatievoorziening	€ 4	
Huisvesting, incidentele maatregelen	€ 14	
Servicepunt Eerbeek, incidentele maatregelen	€ 19	
Tractie, gasinstallatie en gereedschappen	€ 15	
Automatisering, kleine investeringen (website, Gis kaarten/BAG en controlesysteem reisdocumenten)	€ 77	
Totaal incidentele lasten		€ 4.418 N
B. Buitengewone baten (incidenteel)		
Beheer Adressen en Gebouwen, bijdrage in kosten audit	€ 5	
Opbrengst verkoop gemeentelijke eigendommen	€ 58	
Gronden en Landerijen; schoollocaties Eerbeek	€ 1.290	
Gronden en Landerijen; afwikkeling kavels Elzenbos	€ 287	
Centrumplan Eerbeek, resultaat ontbinding SOK	€ 3.325	
Bouwgrond Koppelenburg, winstneming	€ 107	
Zorgverbreding, taalniveau 3F	€ 95	
Totaal incidentele baten		€ 5.167 V
Exploitatiesaldo, inclusief buitengewone baten en lasten en voor bestemming		€ 222 V
C. Voorgestelde onttrekkingen aan reserves tgv. de exploitatie		
Bestemmingsreserve Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	€ 92	
Bestemmingsreserve Duurzaamheid/Ligt op Groen	€ 182	
Bestemmingsreserve WMO 2007	€ 232	
Bestemmingsreserve Toerisme en Recreatie	€ 161	
Bestemmingsreserve Sociaal Domein (3D)	€ 1.902	
Bestemmingsreserve Ruimte voor Eerbeek	€ 335	
Totaal onttrekkingen aan reserves		€ 2.904 V
C. Voorgestelde toevoegingen aan reserves tlv. de exploitatie		
Algemene vrije reserve voor begrotingssaldo		
Bestemmingsreserve WMO 2007	€ 232	
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing.	€ 295	
Bestemmingsreserve Toerisme	€ 198	
Bestemmingsreserve 3D	€ 643	
Totaal toevoegingen aan reserves		€ 1.369 N
Gerealiseerd resultaat 2017		€ 1.757 V

Overzicht overschrijding werkelijke lasten ten opzichte van geraamde lasten per programma, conform artikel 28 BBV.

Onderstaand overzicht heeft als functie een overzicht te geven *per programma* van de achtergronden van overschrijdingen *van de lasten* ten opzichte van de raming. Dit met als gedachte dat elke euro die meer is uitgegeven dan waar autorisatie voor was in principe leidt tot begrotingsonrechtmatigheid. Deze onrechtmatigheid wordt opgeheven als aangetoond kan worden dat de overschrijdingen of tussentijds gemeld zijn of gecompenseerd worden door hogere baten, of dat de overschrijdingen passen binnen het beleid van de gemeenteraad.

Als basis geldt het totaaloverzicht van baten en lasten als onderdeel van de jaarrekening en dan het deel voor bestemming. Uit dit overzicht blijkt dat de programma's 2, 3 en 5 de situatie kennen waarbij de *werkelijke lasten* de *geraamde lasten* overschrijden.

Programma 2

Hier is een overschrijding zichtbaar van afgerond € 3.173.000. Omdat de ureninzet binnen dit programma ruim € 86.000 lager is dan geraamd, is de overschrijding op de kosten van derden te berekenen op € 3.259.000. Hier zijn de volgende oorzaken voor aan te geven,

- Ruimte voor Eerbeek, plankosten	€ 196.000 N
- Gronden en Landerijen, kosten schoollocaties Eerbeek	€ 487.000 N
- Bouwgrond; ontbinding SOK Eertbeek/Lombok	€ 2.811.000 N
- Duurzame energie: incidentele maatregelen	€ 81.000 N
- Riolering; saldo meerkosten exploitatie	€ 622.000 N
- Afvalverwijdering; saldo meerkosten exploitatie	€ 74.000 N
- Bossen en Landschap; hogere storting BM Groen IJsselsprong	€ 134.000 N
- Overige voordelen	€ 1.146.000 V
- Totaal	€ 3.259.000 N

Tegenover de hogere lasten op de kosten van derden staat een hogere inkomst van € 5.438.000. Onder andere veroorzaakt door:

- Gronden en landerijen, opbrengst schoollocaties Eerbeek	€ 1.290.000 V
- Bouwgrond; ontbinding SOK Eertbeek/Lombok	€ 3.325.000 V
- Bouwgrond, Koppelenburg winstneming	€ 107.000 V
- Riolering; saldo meeropbrengst exploitatie	€ 568.000 V
- Afvalverwijdering; saldo meeropbrengst exploitatie	€ 419.000 V
- Bossen en Landschap; subsidie BM Groen IJsselsprong	€ 134.000 V
- Overig	€ 405.000 N
- Totaal	€ 5.438.000 V

Programma 3

Hier is een overschrijding zichtbaar van afgerond € 652.000. Omdat de kosten van de ambtelijke ureninzet € 249.000 hoger zijn dan geraamd, is de overschrijding op de kosten van derden te berekenen op € 403.000. Hier zijn de volgende oorzaken voor aan te geven,

- Jeugdhulp, hogere kosten	€ 575.000 N
- Algemene voorzieningen	€ 118.000 N
- Basismobiliteit, plus OV	€ 56.000 N
- Overig	€ 346.000 V
- Totaal	€ 403.000 N

Tegenover de hogere lasten op de kosten van derden staat een hogere inkomst van € 354.000. Onder andere veroorzaakt door:

- Jeugdhulp, hogere rijksbijdrage en regionale bijdragen	€ 147.000 V
- WMO 2007, lagere bijdragen	€ 50.000 N
- WMO 2015, hogere rijksbijdrage	€ 84.000 V
- Alg bijstand, hogere rijksvergoeding	€ 215.000 V
- Overig	€ 42.000 N
- Totaal	€ 354.000 V

Programma 5

Hier is een overschrijding zichtbaar van afgerond € 2.001.000. Omdat de kosten van de ambtelijke ureninzet € 393.000 hoger zijn dan geraamd, is de overschrijding op de kosten van derden te berekenen op € 1.531.000. Hier zijn de volgende oorzaken voor aan te geven,

- Saldo kostenplaats kapitaallasten	€ 1.762.000 N
- Nadeel kostenplaatsen	€ 187.000 N
- Huisvesting bestuursdienst en aanverwante kosten	€ 41.000 N
- Afboeking dubieuze debiteuren	€ 76.000 N
- Overig	€ 65.000 V
- Totaal	€ 2.001.000 N

Tegenover de hogere lasten op de kosten van derden staat een hogere inkomst van afgerond € 1.998.000. Onder andere veroorzaakt door:

- Saldo kostenplaats kapitaallasten	€ 1.816.000 V
- Algemene uitkering, hogere inkomst	€ 140.000 V
- Correctie post Leningen	€ 71.000 V
- Overig	€ 29.000 N
- Totaal	€ 1.998.000 V

WNT-verantwoording 2017 Gemeente Brummen

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de gemeente Brummen. Het voor gemeenten toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 €181.000 (is algemeen bezoldigingsmaximum).

bedragen x € 1	M. Klos	Mr A.P. Leenstra	Drs. E.V. Schmitz
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	-
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 30-09
Deeltijdfactor in fte	1,0	0,8	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	92.502	63.214	83.551
Beloningen betaalbaar op termijn	13.147	9.186	11.729
<i>Subtotaal</i>	<i>105.649</i>	<i>72.400</i>	<i>95.280</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	135.378
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	105.649	72.400	95.280
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	0,8	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84.631	60.841	97.337
Beloningen betaalbaar op termijn	11.287	7.748	13.327
Totale bezoldiging 2016	95.918	68.589	110.664

Voor gemeenten geeft de wet specifiek aan dat de gemeentesecretaris en griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Ook de gewezen functionaris dient hier te worden opgenomen. Deze functionarissen worden uitbetaald conform de salarisschaal voor hun vastgestelde functie.

Voor het overige zijn er geen topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen, toezichthouders of overige functionarissen aanwezig die hier gemeld moeten worden.

4. Bijlagen

Het saldo van de Jaarrekening wordt mede beïnvloed door een aantal (exploitatie)budgetten dat dit jaar niet is besteed. Via de 1^e Bestuursrapportage 2018 zal worden beoordeeld of en voor welke bedragen deze onderwerpen in 2018 nog tot besteding zullen leiden.

Nr.	Product	Activiteit	Lasten	Baten
1	670.225	Toerisme, projecten investeringsplan en toeristische opstapplaatsen. Dekking reserve Toerisme en Recreatie.	€ 55.000	€ 55.000
2	622.225	Bossen en Landschap, kappen bomen langs kanaal	€ 34.570	
3	610.025	Budget Omgevingswet	€ 39.600	
4	610.125	Herziening bestemmingsplan buitengebied	€ 40.000	
5	610.145	Plan archeologie	€ 6.000	
6	610.146	Plan geluidzone Eerbeek Zuid	€ 8.000	
7	610.825	Gronden en landerijen, sloopkosten schoollocaties. Dekking reserve IHP	€ 20.000	€ 20.000
8	670.025	Plaatsen JOP in park 't Goor. Dekking reserve Jeugd.	€ 17.000	€ 8.000
9	616.225	Verkeersregelinstallaties, bijdrage VRI Brummens brug	€ 90.000	
10	616.325	Vervanging verwijsborden	€ 20.000	
11	617.225	Opzet en inrichting nieuw digitaal oud archief	€ 48.000	
12	692.125	Kosten medewerkers tevredenheidsonderzoek MTO	€ 2.500	
		Totaal	€ 380.670	€ 83.000

Saldo van € 297.670 komt ten gunste van jaar 2017 en ten laste van 2018.

Sinds het begrotingsjaar 2012 wordt in deze bijlage het subsidieplafond beschreven. Conform artikel 5, lid 1 van de Algemene Subsidieverordening Gemeente Brummen (vastgesteld op 15 december 2016, RB16.0069) worden de subsidieplafonds vastgesteld bij de vaststelling van de programmabegroting van de Gemeente Brummen. In navolgend overzicht staat hoe het jaar 2017 zich daadwerkelijk verhoudt ten opzichte van de raming en met een recapitulatie van de totaalbedragen naar de programma's van de begroting.

Onder punt 3 is post Toerisme Veluwe overschreden in verband met een eenmalige investeringsbijdrage optimalisatie fietsknooppuntennetwerk. Voor evenementen zijn beduidend minder subsidies aangevraagd. Het plafond (openlucht)recreatie en toerisme is niet overschreden.

Bij punt 6 zit op het onderdeel Stichting Welzijn Brummen een overschrijding van het plafond. Dit wordt veroorzaakt door de subsidieverlening betreffende het uitvoeren van het werkgeverschap. Aan loonkosten € 125.000,- en uitvoeringskosten € 20.000,-. Daarnaast is een eindvergoeding (aanvullende subsidie) ad € 6.360,- voor twee sportcombinatiefunctionarissen betaald.

Onder punt 8, onderdeel schoolspordagen beslaan de werkelijke kosten € 900,- subsidie aan de stichting Cultuur en Sport Brummense Basisscholen en € 100,- subsidie aan het bestuur Brummense Damvereniging. Overschrijding onderdeel kosten lokale omroep betreft de eenmalige aanvullende subsidie voor aanschaf buitenapparatuur en bijdrage regionale samenwerkingskosten.

Beleidsterrein	Begroting nw	Werkelijk	Prog.
1. Veiligheidsbeleid			
Stg. Halt Nederland	€ 6.700	€ 5.576	1
Plafond Veiligheidsbeleid	€ 6.700	€ 5.576	
2. Natuur- en landschapsbeleid			
Landschapscontract	€ 80.000	€ 25.998	2
Plafond Natuur- en landschapsbeleid	€ 80.000	€ 25.998	
3. (Openlucht)recreatie en toerisme			
Toerisme Veluwe	€ 37.400	€ 41.675	2
Lokaal gastheerschap	€ 51.000	€ 51.000	2
Evementen subsidies	€ 49.000	€ 16.421	2
Plafond (Openlucht)recreatie en toerisme	€ 137.400	€ 109.096	
4. Cultuurhistorie			
Open monumentendag	€ 2.400	€ 450	2
Plafond Cultuurhistorie	€ 2.400	€ 450	
5. Maatschappelijk beleid			
Maatschappelijke adviesraad	€ 11.688	€ 11.688	3
Plafond Wmo-beleid	€ 11.688	€ 11.688	

Beleidsterrein	Begroting nw	Werkelijk	Prog.
6. Sociale cohesie			
Buurtbus	€ 783	€ 783	2
Stg. Vrijwillige Hulpdienst Handsaam	€ 2.580	€ 2.580	3
Wijk- en dorpsraden	€ 23.125	€ 22.432	3
Projecten sociale veiligheid	€ 1.490	€ 0	3
Stimenz (algemene taken en Discriminatie)	€ 7.851	€ 4.818	3
Stichting Welzijn Brummen Structureel contract	€ 795.530	€ 946.890	3
Stg. J.O.C. Eerbeek	€ 2.810	€ 2.810	4
Plafond Sociale cohesie	€ 834.169	€ 980.313	
7. Lokaal onderwijsbeleid			
Kinderopvang/peuterwerk	€ 56.660	€ 48.656	4
Plafond Lokaal onderwijsbeleid	€ 56.660	€ 48.656	
8. Sport- en cultuurbeleid			
Stg. Rhienderoord Zwem & Sportplezier	€ 557.666	€ 557.666	4
Schoolsportdagen	€ 1.000	€ 1.000	4
Stg. Bibliotheek gemeenten Brummen en Voorst	€ 376.776	€ 376.776	4
Kosten Lokale omroep	€ 11.721	€ 15.256	4
Culturele Stichting gemeente Brummen	€ 27.859	€ 24.550	4
Muziekverenigingen	€ 16.205	€ 14.185	4
Plafond Sport- en cultuurbeleid	€ 991.227	€ 989.433	
9. Gezondheidsbevordering			
Preventie middelengebruik	€ 14.550	€ 13.301	3
Stg. Slachtofferhulp Nederland Regio Oost	€ 5.643	€ 5.528	3
Plafond Gezondheidsbevordering	€ 20.193	€ 18.829	
Totaal generaal plafonds	€ 2.140.437	€ 2.190.039	
Totaal generaal toegedeeld naar programma's in de begroting			
Programma 1	€ 6.700	€ 5.576	
Programma 2	€ 220.583	€ 136.327	
Programma 3	€ 862.457	€ 1.007.237	
Programma 4	€ 1.050.697	€ 1.040.899	
Totaal generaal alle programma	€ 2.140.437	€ 2.190.039	

Bijlage 3: Overzicht bestemmingsreserves per programma**2017**

In deze bijlage wordt inzichtelijk gemaakt hoe de toevoeging aan en onttrekking uit bestemmingsreserves per programma is verdeeld.

Omschrijving	Programma					Totaal
	Toevoegingen	1	2	3	4	
GOA/VVE						€ 0
Duurzaamheid/Ligt op groen						€ 0
Bovenwijkse voorzieningen						€ 0
IHP						€ 0
WMO-taken vanaf 2007			€ 232.365			€ 232.365
CJG						€ 0
Toerisme en Recreatie					€ 198.364	€ 198.364
Afvalstoffenheffing		€ 295.160				€ 295.160
Voorzieningen voor de Jeugd						€ 0
3D			€ 642.621			€ 642.621
Ruimte voor Eerbeek						€ 0
Totaal toevoegingen	€ 0	€ 295.160	€ 874.986	€ 0	€ 198.364	€ 1.368.510

Omschrijving	Programma					Totaal
	Onttrekkingen	1	2	3	4	
GOA/VVE						€ 0
Duurzaamheid/Ligt op groen			€ 182.426			€ 182.426
Bovenwijkse voorzieningen						€ 0
IHP			€ 91.800			€ 91.800
WMO-taken vanaf 2007			€ 225.675	€ 6.690		€ 232.365
CJG						€ 0
Toerisme en Recreatie			€ 160.753			€ 160.753
Afvalstoffenheffing						€ 0
Voorzieningen voor de Jeugd						€ 0
3D			€ 1.055	€ 1.779.927		€ 1.902.196
Ruimte voor Eerbeek			€ 334.810			€ 334.810
Totaal onttrekkingen	€ 0	€ 770.843	€ 2.005.602	€ 6.690	€ 121.214	€ 2.904.349

Vanuit resultaatbestemming Jaarstukken 2016 is € 144.000 toegevoegd aan de Reserve Ruimte voor Eerbeek. Het restant is toegevoegd aan de Vrije Reserve.

Alle gemeenten zijn verplicht om de lasten en baten toe te rekenen naar identieke eenheden. Deze eenheden worden “taakvelden” genoemd. Vanaf 2017 is het verplicht de toedeling naar taakvelden zichtbaar te maken in de programmabegroting en jaarstukken. Dit gebeurt nu via onderstaand overzicht. De gemeenten zijn vervolgens vrij in de manier waarop de lasten en baten aan programma's toegeedeeld worden. In Brummen doen we dit vanaf 2017 via “werkgebieden”, conform de opbouw van de jaarlijkse Perspectiefnota.

Bedragen x € 1.000	Begroting na wijziging			Resultaat			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0 - Bestuur en Ondersteuning									
0.1 Bestuur	1.424	95	-1.329	1.309	145	-1.164	115	50	165
0.10 Mutaties reserves	1.390	3.483	2.093	1.369	2.904	1.536	22	-579	-557
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	1.757	-	-1.757	-1.757	-	-1.757
0.2 Burgerzaken	855	402	-453	952	432	-519	-97	31	-66
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	849	721	-129	1.043	1.648	605	-193	927	734
0.4 Overhead	6.978	60	-6.918	7.125	41	-7.084	-147	-19	-166
0.5 Treasury	-1.732	225	1.957	4.175	6.228	2.053	-5.907	6.002	95
0.61 OZB woningen	200	2.337	2.137	204	2.300	2.096	-4	-37	-41
0.62 OZB niet woningen	35	1.258	1.223	48	1.225	1.177	-13	-33	-46
0.63 Parkeerbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.64 Belastingen, overig	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	25.971	25.971	-	26.210	26.210	-	239	239
0.8 Overige baten en lasten	958	761	-198	10.813	10.546	-268	-9.855	9.785	-70
1 - Veiligheid									
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.138	1	-1.137	1.076	0	-1.076	62	-1	61
1.2 Openbare orde en veiligheid	356	13	-343	380	15	-365	-24	1	-22
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat									
2.1 Verkeer en vervoer	1.932	64	-1.867	1.586	68	-1.518	345	4	349
2.2 Parkeren	4	2	-2	5	4	-1	-1	2	1
2.3 Recreatieve havens	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5 Openbaar vervoer	0	-	-0	0	-	-0	0	-	0
3 - Economie									
3.1 Economische ontwikkeling	69	-	-69	61	-	-61	7	-	7
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	43	44	1	49	38	-11	-6	-6	-12
3.4 Economische promotie	237	665	428	163	725	562	74	60	134
4 - Onderwijs									
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	998	-	-998	869	-	-869	128	-	128
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	926	207	-719	954	257	-697	-28	50	22

Bedragen x € 1.000	Begroting na wijziging		Resultaat		Verschil	
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
5 - Sport, cultuur en recreatie						
5.1 Sportbeleid en activering	192	-	-192	194	-1	-1
5.2 Sportaccommodaties	1.373	533	-840	1.420	538	-882
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	86	-	-86	76	-	-76
5.4 Musea	118	-	-118	78	-	-78
5.5 Cultureel erfgoed	34	-	-34	27	0	-27
5.6 Media	398	-	-398	396	-	-396
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.502	54	-1.448	1.472	138	-1.334
6 - Sociaal Domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.787	179	-1.608	2.022	243	-1.779
6.2 Wijkteams	910	-	-910	1.020	-	-1.020
6.3 Inkomensregelingen	5.219	4.045	-1.173	5.709	4.276	-1.433
6.4 Begeleide participatie	2.176	-	-2.176	1.940	-	-1.940
6.5 Arbeidsparticipatie	702	-	-702	464	-	-464
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	352	-	-352	382	-	-382
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4.804	430	-4.374	4.535	324	-4.211
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.277	-	-3.277	4.173	76	-4.097
6.81 Geescaleerde zorg 18+	165	-	-165	67	-	-67
6.82 Geescaleerde zorg 18-	315	-	-315	46	-	-46
7 - Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid	793	-	-793	722	20	-703
7.2 Riolering	2.318	2.764	446	2.919	3.319	400
7.3 Afval	1.360	1.645	285	1.406	2.031	625
7.4 Milieubeheer	490	-	-490	553	-	-553
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	173	91	-82	188	109	-78
8 - Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1 Ruimtelijke Ordening	890	-	-890	1.044	3	-1.041
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	847	847	-	3.413	4.033	621
8.3 Wonen en bouwen	471	516	45	459	765	306
TOTAAL GENERAAL	47.414	47.414	-	68.665	68.665	-0
					-21.251	21.251
						0

		SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018							
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			
			Aard controle R Indicatonummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatonummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatonummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatonummer: D9 / 04			
			€ 96.570	€ 15.487	€ 111.634	€ 33.698			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen eernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen eernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid			
	Aard controle n.v.t Indicatonummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatonummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t Indicatonummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatonummer: D9 / 08					
	1	060262 Gemeente Lochem	€ 0	060262 Gemeente Lochem	€ 49.253				
	2	060285 Gemeente Voorst	€ 0	060285 Gemeente Voorst	€ 912				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2017 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			Aard controle R Indicatonummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 06	
	€ 4.132.106	€ 123.869	€ 261.107	€ 4.367	€ 40.044	€ 5.968			
	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente				
	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)				
	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatonummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t Indicatonummer: G2 / 12			
	€ 56.648	€ 24.634	€ 0	€ 100.151	€ 0	Ja			
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen), gemeentedeel 2017 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			Aard controle R Indicatonummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 06	
			€ 24.587	€ 28.109	€ 14.492	€ 7.868	€ 6.690	€ 0	
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t Indicatonummer: G3 / 09						
	€ 0	€ 0	Ja						

